

**UCHWAŁA NR III/10/06
RADY GMINY W KAMIENNIKU
z dnia 13 grudnia 2006 roku**

**w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków
zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik”.**

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami), art. 18 ust. 2 pkt. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142 z 2001 r, poz. 1591 z późniejszymi zmianami) oraz w związku z uchwałą nr XLII/224/05 Rady Gminy w Kamienniku z dnia 21 grudnia 2005r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik”, Rada Gminy Kamiennik uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Kamiennik”, zwane dalej studium.

§ 2.

Załącznikami do studium są:

- 1) Tekst studium, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- 2) Rysunek studium w skali 1:25 000, stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.
- 3) Rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag, o których mowa w art. 11 pkt 12 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, stanowiące załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 3.

Traci moc uchwała nr II/9/02 Rady Gminy Kamiennik z 26 listopada 2002r. w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik”.

§ 4.

Wykonanie niniejszej uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kamiennik.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

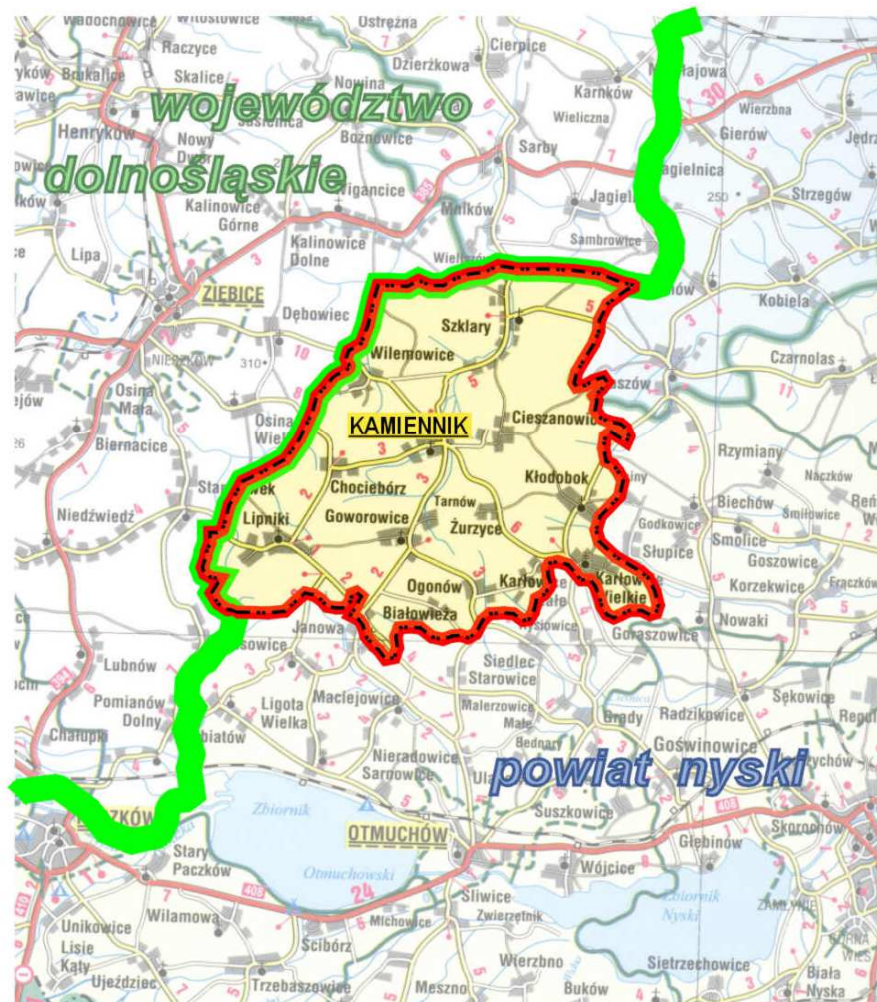
PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
[Podpis]
mgr Andrzej Stonina

RADCA PRAWNY
[Podpis]
Krzysztof Zawadzki

WÓJT GMINY KAMIENNIK

S t u d i u m **uwarunkowań i kierunków** **zagospodarowania przestrzennego** **gminy Kamiennik** **zmiana - tekst jednolity 2006r**

Załącznik numer 1 do uchwały III/10/06 Rady Gminy w Kamienniku z dnia 13.12.2006

Nysa 2006

Biurow Urbanistyczno Architektoniczne „ARPLAN” s-ka z o.o., 48-304 Nysa, ul. 22 Stycznia 14

Spis treści:

I.INFORMACJE WPROWADZAJĄCE	4
1. INFORMACJE FORMALNOPRAWNE.....	4
2. OBSZAR OPRACOWANIA.....	4
3. ZAKRES OPRACOWANIA.....	4
4. CELE STUDIUM.....	4
5. FORMA STUDIUM.....	5
6. MATERIAŁY WYJŚCIOWE.....	5
II.POŁOŻENIE I POZYCJA GMINY KAMIENNIK W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM	6
1. POŁOŻENIE.....	6
2. POWIERZCHNIA, GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA, SIEĆ OSADNICZA.....	7
3. FUNKCJE GMINY.....	7
4. POZYCJA GOSPODARCZA GMINY.....	7
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	8
III.SYSTEM POWIĄZAŃ ZEWNĘTRZNYCH.....	8
1. POWIĄZANIA PRZYRODNICZE.....	8
2. POWIĄZANIA KOMUNIKACYJNE.....	8
3. POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I PRZESTRZENNE.....	9
IV.CELE, SZANSE I PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY.....	9
1. CELE I KIERUNKI ROZWOJU GMINY.....	9
2. SZANSE ROZWOJU.....	12
3. SPOŁECZNE PROBLEMY ROZWOJU.....	13
3.1.Demografia.....	13
3.1.1.Liczba ludności.....	13
3.1.2.Zatrudnienie.....	16
3.2.Jakość i dostępność usług.....	17
3.2.1.Usługi na poziomie ponadpodstawowym.....	17
3.2.2.Usługi na poziomie podstawowym.....	17
3.2.2.1.Przedszkola.....	18
3.2.2.2.Szkoły podstawowe, gimnazja.....	18
3.2.2.3.Szkolnictwo średnie.....	18
3.2.2.4.Ochrona zdrowia.....	19
3.2.2.5.Handel, gastronomia.....	19
3.2.2.6.Rzemiosło.....	19
3.2.2.7.Kultura.....	19
3.2.2.8.Sport, rekreacja.....	19
3.3. Uwarunkowania i strategiczne kierunki polityki mieszkaniowej.....	20
V.STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA.....	21
1. GŁÓWNE FUNKCJE GMINY.....	21
2. STRUKTURA FUNKCJONALNA MIEJSCOWOŚCI GMINY KAMIENNIK.....	22
VI.KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	22
1. STAN I FUNKCJONOWANIE ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	23
1.1.Położenie geograficzne.....	23
1.2.Budowa geologiczna i hydrogeologia.....	23
1.3.Złoża surowców mineralnych.....	27
1.4.Rzeźba terenu.....	27
1.5.Warunki klimatyczne.....	28
1.6.Warunki hydrograficzne.....	29
1.7.Gleby.....	29
1.8.Szata roślinna.....	30
1.8.1.Flora.....	30
1.8.2.Zbiorowiska roślinne.....	33
1.9.Świat zwierząt.....	34

1.9.1.Ostoje fauny	34
2. ZASADY KSZTAŁTOWANIA I OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.....	35
2.1.Obiekty prawnie chronione.	36
2.1.1.Pomniki przyrody.....	37
2.1.2.Zabytkowe parki.	37
2.2. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną.	37
2.2.1.Okazy drzew pomnikowych	37
2.2.2.Nieczynne kamieniołomy bazaltu.	37
2.2.3.Grupy drzew zasługujące na ochronę przed wyrębem.	38
3. SIEDLISKA OBJĘTE OCHRONĄ.	38
4. OBSZARY SYSTEMU EKOLOGICZNEGO "E".....	39
VII.UWARUNKOWANIA I KIERUNKI I ZASADY OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH.....	39
1. PODSTAWOWE ELEMENTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ICH OCHRONA	40
2. ZAKRES OCHRONY KONSERWATORSKIEJ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH	45
3. ZABYTKOWE UKŁADY ULICOWE.....	45
4. CMENTARZE ZABYTKOWE.	45
5. STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE.....	45
6. PARKI KRAJOBRAZOWE I OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU.	51
VIII.KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJI PRODUKCYJNYCH.....	52
1. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU ROLNICTWA.....	52
1.1.Charakterystyka środowiska pod względem przydatności dla rolnictwa.	52
1.2.Istniejący stan rolnictwa w gminie	54
1.3.Użytkowanie gruntów rolnych.....	63
1.4.Struktura stanu władania użytkami rolnymi.	65
1.5.Program produkcji rolnej i inwestycji związanych z rolnictwem.	65
2. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO FUNKCJI PRODUKCYJNYCH POZAROLNICZYCH.	66
IX.KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI.....	67
X.KIERUNKI ROZWOJU I FUNKCJONOWANIA TERENÓW SPECJALNYCH.	67
1. KIERUNKI ROZWOJU I FUNKCJONOWANIA TERENÓW SPECJALNYCH MON I TERENÓW ZWIĄZANYCH Z BEZPIECZEŃSTWEM PUBLICZNYM.	68
2. KIERUNKI ROZWOJU TERENÓW ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZECIWPOWODZIOWĄ.....	68
XI.ZASADY GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE OBSZARÓW ZABUDOWANYCH.....	68
1. ZABUDOWA MIESZKANIOWA.....	68
2. ZABUDOWA USŁUGOWA.....	69
3. TERENY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEN I REWALORYZACJI.	70
4. ZABUDOWA PRZEMYSŁOWA	70
XII.KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW OSADNICZYCH.	71
1. KIERUNKI ROZWOJU MIESZKALNICTWA	71
2. KIERUNKI ROZWOJU PRZEMYSŁU I DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ.	71
3. KIERUNKI ROZWOJU ZABUDOWY LETNISKOWEJ.	72
4. OBSZARY WIELOFUNKCYJNE PRZEZNACZONE DO REALIZACJI NOWYCH PROGRAMÓW GMINY	72
XIII.UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI.....	73
1. ZASADY I POLITYKA GMINY DOTYCZĄCE SYSTEMU TRANSPORTOWEGO.....	73
2. KIERUNKI I ZASADY FUNKCJONOWANIA UKŁADU DROGOWEGO.	74
3. CIĄGI DRÓG ROWEROWYCH.....	75
4. KIERUNKI ZEWNĘTRZNYCH POWIĄZAŃ KOMUNIKACYJNYCH.	75
5. KOMUNIKACJA ZBIOROWA.	75
6. ZAPLECZE TECHNICZNE MOTORYZACJI.....	76
XIV.UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	76
1. POLITYKA ROZWOJU INFRASTRUKTURY SANITARNEJ.	76
1.1.Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.	76
2. KIERUNKI I ZASADY USUWANIA ODPADÓW STAŁYCH.	78
3. KIERUNKI ZAOPATRZENIA W GAZ ZIEMNY.	79
4. ELEKTROENERGETYKA.....	80
5. ZAOPATRZENIE W CIEPŁO.	81
6. TELEKOMUNIKACJA.	81

XV. STRUKTURA WŁASNOŚCI	81
XVI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO JEST OBOWIĄZKOWE.....	82
XVII. PROPOZYCJE ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.	84

I. INFORMACJE WPROWADZAJĄCE

1. Informacje formalnoprawne.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik zatwierdzone zostało uchwałą nr II/9/02 z 26 listopada 2002. Niniejsza zmiana studium podjęta została w oparciu o uchwałę nr XLII/224/05 Rady Gminy w Kamienniku z dnia 21 grudnia 2005r.

Zespół autorski.

Studium sporządzone zostało przez Biuro Urbanistyczno-Architektoniczne "Arplan" sp. z o.o. Nysie. Generalnym projektantem studium i zmiany studium jest mgr inż. arch. Alojzy Tomiczek.

2. Obszar opracowania.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik opracowano w aktualnych granicach administracyjnych. Studium obejmuje obszar o powierzchni ponad 89 km².

3. Zakres opracowania.

W studium uwzględniono uwarunkowania określone w art. 6 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. nr 89 poz. 415 z późn. zmianami). Zakres studium dostosowano do wymogów określonych w art. 6 ust. 5 cyt. wyżej ustawy. Nowa edycja studium (zmiana studium) uwzględnia wymogi wynikające z obowiązującej obecnie Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717; zmiany: Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 41 i Nr 141, poz. 1492). Formę i zakres oraz procedurę sporządzenia studium (lub zmiany studium) dostosowano do Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

4. Cele studium.

Podstawowymi celami studium są:

- rozpoznanie aktualnej sytuacji gminy, istniejących uwarunkowań oraz problemów związanych z jej rozwojem,
- sformułowanie kierunków zagospodarowania przestrzennego i zasad polityk przestrzennej gminy, w tym zasad ochrony interesu publicznego,
- stworzenie podstawy do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawanych bez planów,

Równie ważnym celem studium jest również - promocja rozwoju gminy.

Cele powyższe wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a pośrednio z innych ustaw oraz regulacji prawnych dotyczących kompetencji samorządów. W studium uwzględniono uwarunkowania wynikające między innymi z ustaleń obowiązujących dla wszystkich wsi gminy Kamiennik planów miejscowych, dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu, stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, własności gruntów, jakości życia mieszkańców, zadań ponadlokalnych.

5. Forma studium

Formę zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik stanowią:

- tekst studium (ujednolicony);
- rysunek studium (ujednolicony) w skali 1:25 000;
- dokumentacja formalno - prawna.

6. Materiały wyjściowe.

- 1) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik (z 2002r.).
- 2) Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi Białowieża, Chociebórz, Cieszanowice, Goworowice, Kamiennik, Karłowice Małe, Karłowice Wielkie, Kłodobok, Lipniki, Ogonów, Szklary, Wilemowice, Zurzyce (obowiązujące).
- 3) Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik (nieobowiązujący).
- 4) Zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik (obowiązujące).
- 5) Zgłoszone do studium wnioski i programy przez instytucje i organy administracji państwowej i samorządowej uprawnione do uzgadniania i opiniowania studium.
- 6) Inwentaryzacja urbanistyczna gminy Kamiennik wykonana do studium w oparciu o bezpośrednie badania terenowe oraz w oparciu o informacje uzyskane w UG Kamiennik, jednostkach gospodarczych na terenie gminy, publikowane przez GUS Warszawa, WUS Opole.
- 7) Plan województwa opolskiego Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Opolu.
- 8) Studium własnościowe (opracowane w ramach studium).

- 9) Opracowania ekofizjograficzne dla wsi Białowieża, Chociebórz, Cieszanowice, Goworowice, Kamiennik, Karłowice Małe, Karłowice Wielkie, Kłodobok, Lipniki, Ogonów, Szklary, Wilemowice, Zurzyce.
- 10) Opracowania ekofizjograficzne części wsi Lipniki, Chociebórz, Goworowice, Lasowice do zmiany studium i miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.
- 11) Koncepcja skanalizowania gminy Kamiennik" dr inż. S. Boczański SliTWiM Wrocław 1998r.
- 12) wsi woj. opolskiego cz. Półd-zach. - Gmina Kamiennik, proj. mgr inż. Liliana Szatańska, mgr inż. Wiesława Dusza, Biprowod O/Wrocław, Wrocław 1989
- 13) Stan środowiska w województwie opolskim w 2004r. - Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu .
- 14) Powszechny spis rolny 2002r. - GUS.
- 15) Narodowy spis powszechny 2002r. - GUS.
- 16) Program rozwoju lokalnego gm. Kamiennik.
- 17) Program ochrony środowiska w gm. Kamiennik, 2004r.
- 18) Architektoniczne kształtowanie krajobrazu ziemi opolskiej "Karta opolska", poradnik, Interarch Biuro Badawczo-Rozwojowe sp. z o.o. aut. T. Biesiekierski, S. Bocheński, E. Trocka-Leszczynska, S. Wietrzyk, R. Żabiński, Wrocław 1995.
- 19) Rolnicza przestrzeń produkcyjna województwa opolskiego w liczbach-Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Opolu, Puławy 1976r.
- 20) Mapa sytuacyjno-wysokościowa w sk. 1:10000
- 21) Mapa topograficzna w sk. 1:25000
- 22) Mapa ewidencyjna w sk. 1:10000
- 23) Mapa sozologiczna w sk. 1:50000
- 24) Mapy glebowo-rolnicze w sk. 1:10000
- 25) Mapy leśne w sk. 1:25000
- 26) Projekt granicy polno-leśnej.
- 27) Koncepcje techniczne , projekty techniczne zlecone przez UG Kamiennik.

II. POŁOŻENIE I POZYCJA GMINY KAMIENNIK W WOJEWÓDZTWIE OPOLSKIM

1. Położenie.

Gmina Kamiennik położona jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego w powiecie nyskim przy granicy z województwem dolnośląskim.

Gmina sąsiaduje od północy z gminą Przeworno, od zachodu z gminą Ziębice, od strony południowej z gminą Otmuchów, a od wschodu z gminą Pakosławice i Grodków. Zachodnia granica gminy Kamiennik stanowi granicę powiatu nyskiego i województwa opolskiego. Atutem znaczącym dla rozwoju gminy jest stosunkowo bliskie sąsiedztwo ośrodka powiatowego Nysy i miasta Ziębice położonych w promieniu ok. 20 km od wsi gminnej Kamiennik. W bezpośrednim sąsiedztwie gminy Kamiennik położone są również mniejsze ośrodki miejskie - Otmuchów i Grodków.

2. Powierzchnia, gęstość zaludnienia, sieć osadnicza.

Obszar gminy Kamiennik w jej granicach administracyjnych wynosi 8923 ha. Zajmuje 7,3 % powierzchni powiatu nyskiego (122387 ha) i 0,9 % powierzchni województwa opolskiego.

W 2006r. na terenie gminy zamieszkiwało 3850 osób. Na 1 km² zamieszkiwały 43 osoby.

Sieć osadniczą gminy tworzy 13 wsi i 3 przysiółki:

- Białowieża z przysiółkami Siodłary i Suliszów*,
- Chociebórz,
- Cieszanowice,
- Goworowice z przysiółkiem Tarnów,
- Kamiennik,
- Karłowice Małe,
- Karłowice Wielkie,
- Kłodobok, Lipniki,
- Ogonów,
- Szklary,
- Wilemowice,
- Zurzyce

* Uwaga :

W materiałach kartograficznych wieś Białowieża nazywana jest jako Białowieża Dolna,
W materiałach kartograficznych przys. Siodłary nazywany jest jako Białowieża Siemionka,
W materiałach kartograficznych przys. Suliszów nazywany jest jako Białowieża Górna.

3. Funkcje gminy.

Podstawową funkcją w gminie jest rolnictwo. Funkcja przemysłowa, związana głównie z zakładami przetwórstwa spożywczego i z bazą produkcyjno-składową w Karłowicach Wielkich pozostaje w skali gminy jako uzupełniająca. Usługi nastawione są na obsługę mieszkańców gminy.

4. Pozycja gospodarcza gminy.

W 2004r. na terenie gminy zarejestrowane było w systemie REGON 217 podmioty gospodarki narodowej z tego:

- w sektorze publicznym - 13
- w sektorze prywatnym - 204

w tym podmioty stanowiące:

- spółki - 10
- spółdzielnie - 4
- stowarzyszenia i org. społeczne - 17
- osoby fizyczne - 162

5. Infrastruktura techniczna.

Obszar całej gminy nie jest dostatecznie wyposażony w urządzenia i sieci infrastruktury technicznej. Nie ma zdecydowanej różnicy między wyposażeniem w infrastrukturę techniczną miejscowości gminnej i pozostałych sołectw. Należy jednakże podkreślić, że następuje od lat 90-ch zdecydowany rozwój sieci i urządzeń infrastrukturalnych. Teren gminy wyposażony jest w następujące urządzenia i sieci infrastruktury technicznej:

- ujęcia wody, SUW (Cieszanowice), sieć wodociągowa,
- 2 oczyszczalnie ścieków (w Goworowicach i Karłowicach Wielkich), odcinki kanalizacji sanitarnej i deszczowej,
- trafostacje, sieć energetyczną napowietrzną i w małych odcinkach kablową sn i nn,
- centralę telefoniczną, sieć telekomunikacyjną napowietrzną i w małych odcinkach kablową,
- lokalne kotłownie co,
- GPZ 110/15 kV "Cieszanowice", poprzez który zasilana jest cała gmina w energię elektryczną.
- Przez teren gminy przebiega tranzytowo jednotorowa linia 110kV relacji Nysa - Ziębice, jednotorowa linia 220 kV relacji Groszowice-Ząbkowice Śl.- Świebodzice oraz linie telekomunikacyjne.

Na terenie gminy jest jedynie częściowo rozwiązany problem gospodarki ściekowej. Gmina nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego i sieci gazowej.

III. SYSTEM POWIĄZAŃ ZEWNĘTRZNYCH.

1. Powiązania przyrodnicze.

Na obszarze gminy nie są wyznaczone obszary chronionego krajobrazu. Gmina położona jest w obrębie Wzgórz Niemczańsko - Strzelińskich. System powiązań przyrodniczych, poza kompleksami leśnymi w rejonie wsi Kłodobok i Szklary, następuje głównie poprzez dolinę rzeki Krynki (dopływ rzeki Oławy) i rzeki Korzkiew (w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej wchodzącej w system Ekonet PI), stanowiących podstawowy ekosystem gminy. Gmina znajduje się w strefie ochrony pośredniej ujęć wodnych dla miasta Wrocławia, utworzonej w zlewni rzek Oławy i Nysy Kłodzkiej. Tereny strefy stwarzają system powiązań środowiskowych z całym obszarem otaczającym gminę Kamiennik.

2. Powiązania komunikacyjne.

System transportowy gminy Kamiennik tworzy tylko układ drogowy.

Układ kolejowy został zlikwidowany po rozebraniu linii Otmuchów - Przeworno. Układ drogowy natomiast stwarzający dobre powiązania komunikacyjne z siedzibą powiatu i okolicznymi miastami tworzy jedynie sieć dróg powiatowych.

W/w drogi zabezpieczają możliwość aktywizacji gospodarczej gminy.

3. Powiązania infrastrukturalne i przestrzenne.

Podstawowy system powiązań infrastrukturalnych wiąże się z układem elektroenergetycznym gminy. Przez teren gminy przebiega jednotorowa napowietrzna linia w/n 220 kV Grooszowice - Świebodzice Śl., przewidziana do przebudowy na napięcie 400 kV oraz jednotorowa 110 kV Nysa - Ziębice.

Drugi układ sieciowy wynika z systemu telekomunikacyjnego Telekomunikacji Polskiej S.A. w Opolu. Układ ten związany jest z połączeniami tranzytowymi liniami napowietrznymi.

Gmina nie ma połączeń z sąsiednimi gminami systemami wodno-kanalizacyjnymi.

Głównymi elementami przestrzennymi wiążącymi gminę z obszarami sąsiednimi są tereny rolne jednostek rolnych - zakładów rolnych i rolniczych spółdzielni produkcyjnych (posiadających grunty rolne na terenie sąsiednich gmin).

Tereny strefy ochrony pośredniej rzeki Oława stanowiącej strefę ochrony pośredniej ujęć wody pitnej dla Wrocławia stwarzają system powiązań środowiskowych z całym obszarem otaczającym gminę Kamiennik.

IV. CELE, SZANSE I PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY.

1. Cele i kierunki rozwoju gminy.

Celem generalnym jest ożywienie gospodarcze i zapewnienie zrównoważonego rozwoju gminy w oparciu o nowoczesne rolnictwo, dynamiczny rozwój usług i agroturystyki jak również aktywność biznesową małych i średnich przedsiębiorstw.

Wsparciem dla tego procesu będzie szybki rozwój infrastruktury technicznej, rozwój mieszkalnictwa, wzrost kwalifikacji i umiejętności zasobów rynku pracy oraz realizowanie polityki proekologicznej.

Realizacja tak sformułowanego celu ułatwi proces koniecznych przemian i dostosowanie się do nowych warunków wynikających z uczestnictwa w Unii Europejskiej.

W świetle tak postawionego celu generalnego wymagana jest realizacja następujących celów szczegółowych:

1. Cele ekonomiczne - wyrażają się w kształtowaniu mechanizmów stymulujących efektywny i wielostronny rozwój gospodarczy gminy oraz w podejmowaniu działań zapewniających obniżenie bezrobocia i wzrost standardu życia mieszkańców , poprzez:

- aktywizację rozwoju podstawowych funkcji produkcyjnych gminy tj. rolnictwa i przemysłu,
- restrukturyzacja istniejącego przemysłu (w tym również zakładów przetwórstwa rolnego),
- rozwój energetyki wiatrowej,
- wspierania przedsiębiorczości i jego promocja,
- zapewnienie wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw,
- zapewnienie korzystnych warunków do inwestowania,
- umacnianie pozycji rodzinnych gospodarstw rolnych, ich przeobrażenie strukturalne,
- wprowadzenie nowych rozwiązań agrotechnicznych, rozwój lokalnego przetwórstwa rolnego,
- wsparcie dla tworzenia się grup producenckich rolników,
- rozwój sektora bankowego w miejscowości gminnej,
- modernizacja układu komunikacyjnego i poprawa stanu dróg,
- odpowiednią ilość telefonów i dostępność do sieci internetowej.

2. Cele społeczne - wyrażają się w poprawie standardu życia lokalnej społeczności, w sprawnym funkcjonowaniu gminy, a w szczególności polegają na :

- stworzeniu warunków dla realizacji budownictwa mieszkaniowego,
- zapewnieniu dogodnych warunków życia w drodze rozwijania infrastruktury społecznej w dostosowaniu do potrzeb lokalnych,
- zapewnieniu mieszkańcom odpowiedniej ilości i jakości usług,
- wyposażeniu obszaru gminy w potrzebne, niezbędne urządzenia infrastruktury technicznej tj. skanalizowanie obszarów osadniczych, gazyfikacja wsi, zwodociągowanie, telefonizacja , zapewnienie odbioru odpadów,
- zapewnieniu odpowiedniego poziomu ochrony zdrowotnych warunków życia mieszkańców,
- poprawie bezpieczeństwa mieszkańców.

3. Cele przestrzenne - polegają na zachowaniu lub przywracaniu ładu przestrzennego wiejskich jednostek osadniczych z uwzględnieniem wartości kulturowych i przyrodniczych; w szczególności:

- porządkowaniu struktury funkcjonalno - przestrzennej gminy,
- przygotowaniu terenów dla mieszkalnictwa, działalności przemysłowej, usługowej oraz komunalnej,
- likwidacji zaniedbań i nieprawidłowości w dotychczasowym zagospodarowaniu przestrzennym poprzez rewitalizację i rehabilitację zabudowy,
- racjonalnej gospodarce terenami i efektywnym ich wykorzystaniu,
- zabezpieczeniu funkcji i obiektów chronionych,
- zalesianiu obszarów rolniczo nieprzydatnych i narażonych na erozję,
- stosowaniu rozwiązań architektonicznych nawiązujących do tradycji lokalnych .

4. Cele kulturowe - polegają na zachowaniu wartościowych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku gminy poprzez:

- ochronę istniejących zasobów kulturowych; ich restrukturyzację, renowację i rewitalizację,
- kształtowanie harmonijnego krajobrazu kulturowego z zachowaniem naturalnych krajobrazów i zabytkowych układów urbanistycznych,
- uwzględnienie w planach miejscowych wsi problematyki ochrony wartości kulturowych.

5. Cele ekologiczne - wyrażają się w ochronie i racjonalnym kształtowaniu środowiska przyrodniczego poprzez:

- uwzględnienie problematyki ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- pełną ochronę wartości przyrodniczych, a wraz z nimi wartości kulturowych,
- ochronę ciągów ekologicznych, kompleksów leśnych, pomników przyrody, zabytkowych parków,
- ochronę lasów, gleb, surowców naturalnych, wód, atmosfery,
- hamowanie procesów degradacji środowiska naturalnego (m.in. przeciwdziałanie erozji gleb, likwidacja dzikich wysypisk śmieci),
- stosowanie nowoczesnych technologii w zakresie infrastruktury technicznej (m. in. w ciepłownictwie, energetyce) - przyjaznych dla środowiska,
- rozwiązanie problemu gospodarki ściekami.

Studium i obowiązujące plany miejscowe mają być narzędziem pomocnym do osiągnięcia założonych celów, które zmierzają do sukcesywnego zrównoważonego rozwoju gminy. Proces formułowania celów w rozwoju gminy nie jest prosty, gdyż zawsze występuje nadmiar celów w stosunku do możliwości ich zrealizowania.

Występujące ograniczenia, a także nierzadko sprzeczność celów wymagają uwzględniania kompromisów i dokonywania wyborów.

W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik przyjęto założenie, że celem generalnym rozwoju będzie ekorozwój, przez który należy rozumieć zrównoważony udział czynników ekologicznych, gospodarczych i społecznych w kształtowaniu procesów rozwojowych gminy.

Efektom pożądanych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym zapisanych w przekroju różnych sfer gospodarowania winno być sukcesywne wypełnianie podstawowych celów rozwoju gminy, do których w ujęciu bardzo generalnym - zaliczono:

- poprawę jakości życia,
- zwiększenie efektywności gospodarowania,
- tworzenie ładu przestrzennego.

2. Szanse rozwoju.

Uwzględniając uwarunkowania związane z istniejącym zagospodarowaniem gminy, strukturą funkcjonalno - przestrzenną, stanem środowiska przyrodniczego i kulturowego dostrzec można te elementy, które rzutować winny na szanse rozwojowe gminy:

- Gmina posiada dobrej i średniej jakości obszary dla produkcji rolnej i stosunkowo dobrze rozwiniętą bazę produkcyjną rolnictwa.
- Gmina stanowić może zaplecze surowcowe dla przemysłu spożywczego.
- Stan środowiska oceniany jest w gminie jako dobry. Nie występują generalnie przekroczenia dopuszczalnych norm w zakresie ochrony powietrza, wód powierzchniowych i wglębnych.
- Niski stopień zanieczyszczenia środowiska, urozmaicona rzeźba terenu, kompleksy leśne i harmonijny krajobraz kulturowy mogą przyczynić się do aktywizacji turystycznej gminy, szczególnie w oparciu o agroturystykę.
- W zespole wsi Kamiennik i Cieszanowice oraz w Karłowicach Wielkich są znaczne rezerwy dla rozwoju funkcji produkcyjnych.
- Pomiary natężenia wiatru w rejonie wsi Lipniki, Goworowice, Chociebórz i w rejonie Kamiennika wskazują na możliwość rozwoju energetyki wiatrowej.
- Na terenie wsi Karłowice Wielkie podejmuje produkcję zakład elementów metalowych (największy zakład przemysłowy w gminie).
- Gmina prowadzi od szeregu lat działania proekologiczne. W końcowej fazie jest pełne zwodociągowanie wszystkich sołectw. Samorząd lokalny przystąpi do rozbudowy istniejących i budowy nowych oczyszczalni ścieków i systemów kanalizacyjnych.
- Sieć dróg powiatowych zapewnia gminie dobre połączenia z Nysą i sąsiednimi gminami powiatu nyskiego oraz z Ziębicami w województwie dolnośląskim.
- Przez gminę przebiega nieczynna linia kolejowa, która po przystosowaniu na ścieżkę rowerową może być atrakcją turystyczną w skali powiatu.

W świetle powyższego szanse rozwojowe gminy dotyczyć powinny:

- Rozwoju nowoczesnego rolnictwa; w tym rolnictwa ekologicznego.
- Stworzenia nowoczesnej bazy przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalnictwa.
- Rozwoju funkcji produkcyjnych (przemysł, składy, magazyny, giełdy towarowe, rzemiosło produkcyjne) w ramach stref aktywizacji gospodarczej w Kamienniku - Cieszanowicach.
- Utrzymaniu funkcji przemysłowej i jej rozwój w Karłowicach Wielkich.
- Tworzeniu zakładów rzemieślniczych na terenie wiejskim gminy.
- Rozwoju energetyki wiatrowej; budowa farm wiatrowych.
- Aktywizacji turystycznej (turystyka krajoznawcza, agroturystyka, , in.).
- Wykorzystaniu ścieżki rowerowej wykształconej na bazie nieczynnej linii kolejowej na cele lokalnej turystyki i wypoczynku umożliwiającej połączenie Wzgórz Strzebińskich z Kotliną Kłodzką.

- Rozwoju funkcji mieszkaniowej głównie w Kamienniku, Cieszanowicach, Karłowicach Wielkich, Szklarach.

3. Społeczne problemy rozwoju.

3.1. Demografia

Procesy demograficzne wpływają na skalę rozwoju gminy oraz potrzeby rozwoju wielu dziedzin życia i sposobów zagospodarowania związanych m.in. z zabezpieczeniem potrzeb mieszkaniowych, miejsc pracy, siecią i wielkością placówek infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, placówki zdrowia, opieka społeczna, i in.) oraz wielkością urządzeń inżynierii technicznej.

3.1.1. Liczba ludności.

W prognozowaniu liczby ludności uwzględniono:

- średnioroczny wzrost zaludnienia gminy o ok.10 osób w latach 1990-2000,
- spadek liczby ludności gminy po 2000r.,
- uksztaltowany od 1990 do 2000r. średnioroczny przyrost naturalny na poziomie średnio ok. 15 osób,
- ujemny przyrost naturalny po 2000r.
- malejącą tendencję odpływu ludności z terenu gminy.

Stan ludności, ruch naturalny i wędrownikowy oraz strukturę wieku w 2004r. zawiera poniższe zestawienie.

Jednostka terytorialna:	Kamiennik
Lata:	2004
Kategoria:	LUDNOŚĆ
Zakres danych:	OGÓŁEM

	J. m.	2004
STAN LUDNOŚCI I RUCH NATURALNY		
Ludność wg miejsca zameldowania/zamieszkania i płci		
stałe miejsce zameldowania		
stan na 30 VI		
ogółem	osoba	3 856
mężczyźni	osoba	1 917
kobiety	osoba	1 939
stan na 31 XII		
ogółem	osoba	3 852
mężczyźni	osoba	1 911
kobiety	osoba	1 941
faktyczne miejsce zamieszkania		

stan na 30 VI			
ogółem	osoba		3 767
mężczyźni	osoba		1 882
kobiety	osoba		1 885
stan na 31 XII			
ogółem	osoba		3 763
mężczyźni	osoba		1 871
kobiety	osoba		1 892
Ruch naturalny wg płci			
Urodzenia żywe			
ogółem	osoba		31
mężczyźni	osoba		19
kobiety	osoba		12
Zgony ogółem			
ogółem	osoba		34
mężczyźni	osoba		25
kobiety	osoba		9
Zgony niemowląt			
ogółem	osoba		1
mężczyźni	osoba		1
kobiety	osoba		0
Przyrost naturalny			
ogółem	osoba		-3
mężczyźni	osoba		-6
kobiety	osoba		3
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym wg płci			
ogółem			
ogółem	osoba		3 763
mężczyźni	osoba		1 871
kobiety	osoba		1 892
w wieku przedprodukcyjnym			
ogółem	osoba		858
mężczyźni	osoba		440
kobiety	osoba		418
w wieku produkcyjnym			
ogółem	osoba		2 312
mężczyźni	osoba		1 237
kobiety	osoba		1 075
w wieku poprodukcyjnym			
ogółem	osoba		593
mężczyźni	osoba		194
kobiety	osoba		399
Małżeństwa			
ogółem	para		18
MIGRACJE			
Migracje na pobyt stały gminne wg typu, kierunku i płci migrantów			
zameldowania			
w ruchu wewnętrznym			
ogółem	osoba		37
mężczyźni	osoba		19
kobiety	osoba		18
zagranica			
ogółem	osoba		1
mężczyźni	osoba		0
kobiety	osoba		1
wymeldowania			

w ruchu wewnętrznym		
ogółem	osoba	36
mężczyźni	osoba	22
kobiety	osoba	14
zagranica		
ogółem	osoba	0
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	0
saldo migracji		
w ruchu wewnętrznym		
ogółem	osoba	1
mężczyźni	osoba	-3
kobiety	osoba	4
zagranica		
ogółem	osoba	1
mężczyźni	osoba	0
kobiety	osoba	1
Migracje na pobyt stały gminne wg typu i kierunków		
zameldowania		
ogółem	osoba	38
miasta	osoba	28
wieś	osoba	9
zagranica	osoba	1
wymeldowania		
ogółem	osoba	36
miasta	osoba	22
wieś	osoba	14
zagranica	osoba	0

Na koniec I kwartału 2006r. w gminie zameldowanych było 3850 osób. Wykaz zaludnienia wsi zawiera poniższe zestawienie.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców
1.	Kamiennik	660
2.	Wilemowice	126
3.	Szklary	584
4.	Chociebórz	150
5.	Lipniki	537
6.	Goworowice	368
	W tym przys. Tarnów	21
7.	Białowieża	98
	W tym przys. Siodłary	42
	W tym przys. Suliszów	27
8.	Ogonów	55
9.	Karłowice Wielkie	617
10.	Karłowice Małe	110
11.	Zurzyce	61
12.	Kłodobok	304
13.	Cieszanowice	180
	OGÓŁEM	3850

Analizując dotychczasowe procesy demograficzne i dynamikę gospodarczą gminy założono, że rozwój demograficzny bazować będzie głównie na przyroście naturalnym. Spodziewać się należy nieznacznego spadku zaludnienia gminy. Wielkość spadku uzależniony będzie od odpływu ludności z terenu gminy. Na skalę tego odpływu rzutować będzie dynamika rozwoju gospodarczego gminy oraz sytuacja na rynku pracy powiatu nyskiego oraz tempo przyrostu mieszkań w sąsiadującej Nysie. W poniższej perspektywicznej prognozie na 2010r. założono umiarkowanie niski spadek liczby mieszkańców gminy.

Lata	Liczba ludności całej gminy
2000	3.882
2002	3.811
2004	3.763
2010	3.800

3.1.2. Zatrudnienie.

W kształtowaniu polityki rynku pracy uwzględniono następujące uwarunkowania:

Liczba osób w wieku produkcyjnym (zawodowo-czynnych) na terenie gminy wynosiła w 2004r. 2312 tj. 61,4 % ogólnej liczby ludności gminy.

W 2004r. pracujący w gminie stanowili grupę 210 osób (w tym 100 mężczyzn i 110 kobiet).

W rolnictwie indywidualnym funkcjonują 552 gospodarstwa indywidualne.

Szacuje się, że zatrudnienie (razem z rolnictwem indywidualnym) w gminie wynosi ok. 720 osób.

Stopa bezrobocia kształtuje się w całej gminie na poziomie 19,2% (443 osób wg stanu na 31.12.2004r.).

Rozwój rynku pracy uzależniony jest od wzrostu aktywności gospodarczej, a tym samym od przyrostu miejsc pracy. Przyjęte w studium rozwiązania przestrzenne stwarzające możliwości aktywizacji gospodarczej określają preferencje w zakresie wykorzystania siły roboczej w skali całej gminy. Dla kreowania przyszłego rynku pracy przyjęto następujące założenia:

- Wskaźnik ludności w wieku produkcyjnym zbliżony będzie do aktualnego i ukształtuje się na poziomie ok. 58 % (2200 osób).
- Następować będzie sukcesywny spadek zatrudnienia w rolnictwie.
- Dla grupy odchodzących z pracy w rolnictwie tworzyć należy miejsca pracy w sferze usługowej, w tym usług na rzecz rolnictwa.
- Rozwijać należy miejsca pracy w przemyśle, szczególnie na terenie nieczynnych baz rolnych oraz w pasie aktywizacji gospodarczej wyznaczonym w zespole wsi Kamiennik – Cieszanowice oraz w Karłowicach .

Przyjmując szacunkowy scenariusz obniżenia stopy bezrobocia do poziomu 8-10%, spadku zatrudnienia w rolnictwie o ok. 10% zabezpieczyć należy ok. 250 dodatkowych miejsc pracy wg następującej struktury gałęziowej:

Przemysł - 100-150
Usługi - 50 –100

Określony wyżej scenariusz gospodarowania na terenie gminy zasobami siły roboczej nie zakłada likwidacji bezrobocia i zabezpieczenia miejsc pracy dla osób wyjeżdżających do pracy poza teren gminy. Zakładane rozwiązania zdecydowanie poprawią sytuację na rynku pracy i przyczynią się do zmniejszenia napięć, stwarzając jednocześnie możliwości rozwoju gminy.

Rynek pracy wymaga pełnego monitoringu. Aktywna polityka zatrudnienia kreowana powinna być w dostosowaniu do lokalnego (powiatowego) rynku, z uwzględnieniem polityki państwa na rynku pracy.

W studium nie ogranicza się zatrudnienia w rolnictwie - uwzględnia się jednakże, zgodnie z tendencjami europejskimi możliwość spadku zatrudnienia w tym sektorze gospodarki.

Studium zabezpiecza tereny pod rozwój usług i przemysłu o chłonności miejsc pracy znacznie większej niż przewidywane na perspektywę 2010r.

Szczególną rolę przypisuje się rozwojowi sektora usług.

3.2. Jakość i dostępność usług

3.2.1. Usługi na poziomie ponadpodstawowym.

W gminie nie są zlokalizowane usługi ponadpodstawowe.

W ramach rozwoju ponadpodstawowych usługowych funkcji gminy uwzględnić należy zorganizowanie na terenie gminy Domu Opieki Społecznej (Domu Rencistów, hospicjum). Funkcja tych usług mogłaby ograniczać się do potrzeb gminy lub powiatu. Na ten cel można zaadaptować m.in. jedną z likwidowanych szkół podstawowych lub przedszkoli lub jeden z obiektów zabytkowych.

Ze względu na skalę, charakter i funkcje gminy innych usług ponadpodstawowych nie wskazuje się w niniejszym studium.

3.2.2. Usługi na poziomie podstawowym.

Stosunkowo niskie zaludnienie części wsi (ponad 70% wsi ma mniej niż 500 mieszkańców) sprawiło, że tylko wieś gminna posiada pełny zestaw usług na poziomie podstawowym, obejmującym szkołę, przedszkole, ośrodek zdrowia, pocztę, handel i gastronomię.

3.2.2.1. Przedszkola

W istniejącym przedszkolu w Kamienniku jest 45 miejsc w 3 oddziałach. Do przedszkola w 2004r. uczęszczało 31 dzieci.

Przy szkołach podstawowych funkcjonują 3 oddziały przedszkolne, do których w 2004r. uczęszczało 80 dzieci.

Wskaźnik wykorzystania miejsc wynoszący niecałe 70% wskazuje na rezerwy miejsc w przedszkolu.

Wskaźnik uczestnictwa odnoszący się do grupy wiekowej 3-6 lat (150 osób) kształtuje się na poziomie 74%.

W studium zakłada się utrzymanie istniejącego przedszkola i oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Dopuszcza się możliwość przejściowego lub całkowitego zamykania oddziałów przedszkolnych w przypadku drastycznego ograniczenia ilości dzieci w przedszkolu. Nie można wykluczyć przejściowego niedoboru miejsc w przedszkolu w przypadku znaczącego wzrostu wskaźnika uczestnictwa.

3.2.2.2. Szkoły podstawowe, gimnazja

Na terenie funkcjonują: 4 szkoły podstawowe - 2 podporządkowane samorządowi gminnemu i 2 podporządkowane organizacjom społecznym: we wsiach Kamiennik, Lipniki, Goworowice, Karłowice Wielkie oraz 1 gimnazjum. W szkołach podstawowych są 22 pomieszczenia szkolne i 24 oddziały. Do szkół podstawowych w roku 2004 uczęszczało 288 uczniów, z tego 202 do szkół podporządkowanych samorządowi gminnemu. Gimnazjum funkcjonuje w Kamienniku.

W studium utrzymuje się istniejącą sieć publicznych szkół podstawowych we wsiach Kamiennik, Lipniki, Goworowice, Karłowice Wielkie oraz gimnazjum we wsi gminnej.

Dla właściwego funkcjonowania wprowadzonej reformy oświatowej wymagana jest realizacja dodatkowych pomieszczeń do nauki oraz sali gimnastycznej w ramach rozbudowy istniejącego obiektu szkolnego w Kamienniku oraz zapewnienie dowozu dzieci do szkół podstawowych.

W przypadku ekonomicznego rachunku i uwarunkowań społecznych, dopuszcza się wykorzystanie na cele oświatowe (3-4) istniejących szkół podstawowych.

3.2.2.3. Szkolnictwo średnie

Na terenie gminy nie przewiduje się funkcjonowania szkół średnich. Podstawowym kierunkiem dojazdu do szkół średnich młodzieży z gminy Kamiennik powinien być ośrodek powiatowy - miasto Nysa.

3.2.2.4. Ochrona zdrowia

Na terenie gminy zlokalizowane jest 1 ośrodek zdrowia (w Kamienniku). Na 1 ośrodek przypada ok. 4 tys. mieszkańców.

Dla właściwej obsługi mieszkańców gminy w zakresie leczenia podstawowego utrzymać należy istniejący ośrodek zdrowia. Tworzyć należy warunki powstawania niepublicznych placówek zdrowotnych szczególnie we wsiach Szklary, Karłowice Wielkie.

3.2.2.5. Handel, gastronomia

Dążyć należy do bardziej dynamicznego rozwoju zarówno placówek handlowych jak i gastronomicznych. Kreowanie polityki w zakresie handlu i gastronomii powinno odnosić się do:

- wyposażenia najmniejszych wsi w placówki handlowe.
- rozwoju ilościowego i jakościowego handlu we wsi Kamiennik z nastawieniem głównie na obsługę mieszkańców gminy.
- rozwoju placówek gastronomicznych, w tym reaktywacja d.karczmy, gospód, które mogłyby stać się atrakcją turystyczną,
- realizacji programu gastronomicznego w ramach przewidzianej do realizacji stacji paliw i innych usług obsługi technicznej motoryzacji przy drodze powiatowej nr 1669 O (Karłowice Wielkie - granica województwa).

Na terenie gminy wprowadza się zakaz lokalizacji wielkopowierzchniowych obiektów handlowych o powierzchni powyżej 1000m².

3.2.2.6. Rzemiosło

Rozwój usług rzemieślniczych powinien stać się szansą rozwojową mieszkańców gminy. Za pożądany i wskazany przyjąć należy kierunek rozwoju wszelkich form usług bytowych i rzemiosła usługowego we wszystkich jednostkach osadniczych.

3.2.2.7. Kultura

Utrzymane powinny zostać placówki kultury w ośrodku gminnym (dom kultury, biblioteka). Pozostałe wsie powinny być wyposażone w świetlice, umożliwiające wzajemne kontakty mieszkańców.

3.2.2.8. Sport, rekreacja

Ośrodek sportu i rekreacji powinien funkcjonować we wsiach Kamiennik i Karłowice Wielkie. W ramach ośrodka w Kamienniku powinien funkcjonować basen (docelowo kryty). Pozostałe wsie powinny posiadać boiska sportowe.

3.3. Uwarunkowania i strategiczne kierunki polityki mieszkaniowej.

Wg stanu na 31.12.2004r. na terenie gminy były 1132 mieszkania. W skali całej gminy przypada wskaźnik 303 mieszkań /1000 mieszkańców. Wskaźnik ten jest mniejszy niż w krajach UE. Strategię mieszkaniową (do roku 2020) określono w studium w odniesieniu do trzech głównych celów:

I. Wzrostu liczby mieszkań na terenie gminy do poziomu zbliżonego do tego, jaki obecnie istnieje w krajach zachodnioeuropejskich.

W perspektywie lat 2015 - 2020 liczba mieszkań w stosunku do liczby mieszkańców powinna osiągnąć wskaźnik 340 - 390 mieszkań / 1000 mieszkańców gminy.

W świetle w/w wskaźników ilości mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, dla rozwiązania deficytu mieszkaniowego wymagana jest realizacja min. 150 mieszkań w skali całej gminy, przy założonym wskaźniku min. 340 mieszkań / 1000 mieszkańców i zakładanych ubytkach mieszkań wg wielkości obserwowanych w ostatnich latach na terenie gminy (szacowane na 0,5% obecnego zasobu mieszkaniowego rocznie), Przyrosty nowych mieszkań powinny być zróżnicowane co do ceny, form własności i sposobu użytkowania, rodzaju zabudowy i standardu - stosownie do popytu i potrzeb społecznych.

II. Doprowadzenie istniejących zasobów mieszkaniowych (we wszystkich sektorach własnościowych), do stanu odpowiadającego współczesnemu poziomowi cywilizacyjnemu, tak pod względem wyposażenia, jak też parametrów eksploatacyjnych. Dla osiągnięcia tego celu wymagane jest:

- opracowanie zakresu prac modernizacyjnych budynków mieszkalnych na terenie gminy, z rejestrem budynków wytypowanych ze względu na stan techniczny do likwidacji (wyburzenia), rejestru budynków przeznaczonych do remontów kapitalnych, wytypowanych do nadbudowy, itp.
- w budynkach nadających się do modernizacji w ramach remontów, względnie przebudowy zapewnić należy :
 - ☐ energooszczędność (z wykorzystaniem technik termorenowacji),
 - ☐ trwałość i estetykę,
 - ☐ funkcjonalność,
 - ☐ współczesny standard wyposażeniowy,
 - ☐ dostępność dla niepełnosprawnych (w miarę potrzeb i możliwości technicznych).

III. Zapewnienie mieszkań tym rodzinom, które nie są w stanie same opłacić kosztów pozyskania, względnie wynajęcia mieszkania.

W gminie Kamiennik istnieje grupa rodzin pozostających w strefie ubóstwa, bez widocznych możliwości rychłego wyjścia z tej sytuacji. Gmina dysponuje zaledwie 9 mieszka-

niami socjalnymi. Restrukturyzacja gospodarki w gminie Kamiennik oraz "uwolnienie" czynszów od 2005r. może spowodować powiększenie się liczby rodzin wymagających bezpośredniej pomocy w formie mieszkania socjalnego. W świetle powyższego w całym programie mieszkaniowym uwzględnić należy program budownictwa socjalnego szczególnie na terenie miejscowości gminnej.

Polityka mieszkaniowa gminy powinna zmierzać do:

- przygotowania terenów mieszkaniowych wg obowiązujących planów miejscowych, w tym sukcesywne uzbrajanie tych terenów,
- pomocy gminy w realizacji programu modernizacyjnego istniejących zasobów mieszkaniowych,
- udostępnienia mieszkań socjalnych rodzinom najuboższym, nie mającym żadnych szans na powiększenie dochodów i w krótkim czasie pozyskanie i utrzymanie mieszkania.

V. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA.

1. Główne funkcje gminy.

Z przeprowadzonych analiz uwarunkowań rozwoju gminy wynika, że należy utrzymać dotychczasowe funkcje gminy :

- rolniczą,
- usługową,
- przemysłową.

Funkcja rolnicza - wynika z korzystnych uwarunkowań glebowo-przyrodniczych, i potencjału rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Jest to funkcja dominująca na obszarze wiejskim gminy. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej wynoszący 89 pkt. stawia gminę w pierwszej dwudziestce wśród gmin województwa opolskiego.

Funkcja przemysłowa - bazować winna na istniejącym potencjale produkcyjnym związanym głównie z przemysłem na bazie d. POM w Karłowicach Wielkich i spożywczym (piekarnia, masarnia). W studium, wyznacza się potencjalne tereny rozwojowe przemysłu, rzemiosła i składów w zespole wsi Kamiennik - Cieszanowice przy drogach powiatowych nr 1669 O i 1661 O. Potencjalne możliwości tkwią w rozwoju przemysłu spożywczego na terenach poszczególnych wsi. Ze względu na stosunkowo wysoki poziom produkcji rolnej i potencjalne możliwości rozwoju rolnictwa dążyć należy do stworzenia możliwości rozwoju przemysłu spożywczego związanego z przetwórstwem rolno-spożywczym i przechowywaniem.

Funkcja usługowa - bazować będzie generalnie na usługach podstawowych w zakresie oświaty, zdrowia, opieki społecznej, kultury, handlu, gastronomii, rzemiosła.

Funkcja administracyjna związana z siedzibą gminy powinna być rozwijana. Rozwój ten bazować winien na wprowadzaniu agend instytucji finansowo - ubezpieczeniowych, ob-

słudze nieruchomości i firm, doradztwie finansowym i in. Znaczną rolę przyjąć należy dla rozwoju lokalnych usług handlu, gastronomii i rzemiosła. Stworzenie możliwości rozwoju lokalnego rzemiosła (usługowego i produkcyjnego) stwarza szansę zagospodarowania nadwyżek siły roboczej. Znacznie większe znaczenie założyć należy dla funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe. Szansą rozwoju może być w skali całej gminy agroturystyka.

2. Struktura funkcjonalna miejscowości gminy Kamiennik.

Uwzględniając istniejące funkcje oraz zakładane w studium kierunki rozwoju przestrzennego zakłada się następującą strukturę funkcjonalną:

- wieś gminna Kamiennik - funkcja rolnicza, usługowa, przemysłowa.
- wieś Karłowice Wielkie - funkcja rolnicza i przemysłowa,
- wsie pozostałe - funkcja rolnicza (dominująca).

Przewiduje się, że ośrodkiem wspomagającym miejscowość gminną będzie wieś Karłowice Wielkie.

Szczegółową strukturę funkcjonalną wsi zawiera poniższe zestawienie:

Miejscowość	Funkcja podstawowa	Funkcje uzupełniające
Białowieża	rolnicza	
Chociebórz	rolnicza	
Cieszanowice	rolnicza	przemysłowa
Goworowice	rolnicza	
Kamiennik	rolnicza	usługowa, przemysłowa
Karłowice Wielkie	rolnicza	przemysłowa, usługowa
Karłowice Małe	rolnicza	
Kłodobok	rolnicza	
Lipniki	rolnicza	Usługowa
Ogonów	rolnicza	
Szklary	rolnicza	Usługowa
Wilemowice	rolnicza	
Zurzyce	rolnicza	

VI. KIERUNKI OCHRONY WARTOŚCI I ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO.

1. Stan i funkcjonowanie środowiska przyrodniczego.

1.1. Położenie geograficzne

Pod względem regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski obszar opracowania położony jest w mezoregionie Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich należącym do Przedgórza Sudeckiego (J. Kondracki 1998).

Charakterystyczną cechą Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich w gminie Kamiennik jest bardzo duże zróżnicowanie geomorfologiczne oraz złożona geneza krajobrazu. Wzgórza tworzą na analizowanym obszarze rozległe faliste i pagórkowate powierzchnie powstałe na skutek akumulacji osadów lądolodu Odry oraz zachowania się ostańców denudacyjnych starszego podłoża trzeciorzędowego, a także karbońskiego i proterozoicznego. Całość falistego, pagórkowatego i wzgórzowego krajobrazu porożcinana jest licznymi, wyraźnie wciętymi w podłoże dolinkami dopływów Nysy Kłodzkiej i Oławy.

1.2. Budowa geologiczna i hydrogeologia

Obszar gminy Kamiennik charakteryzuje się złożoną budową geologiczną. Głębsze podłoże budują proterozoiczne kompleksy skał wulkanicznych i metamorficznych, w tym granity, amfibolity oraz gnejsy. Podłoże to występuje lokalnie na powierzchni w postaci wyraźnie zaznaczających się ostańców denudacyjnych – twarzieli. Najczęściej jednak występuje na głębokości od kilkunastu do stukiludziesięciu metrów pod pokrywą osadów trzeciorzędowych i (lub) czwartorzędowych.

Charakterystyczną cechą głębiej położonych warstw skalnych (od proterozoiku, poprzez karbon do trzeciorzędu) jest występowanie na małym obszarze znacznych przesmyczów pionowych. Różne w często nieodległych otworach wiertniczych głębokości stropów i spągów poszczególnych warstw oraz ich grubości wskazują na występowanie głębokich rozcięć tektonicznych połączonych ze znacznymi pionowymi dyslokacjami. Cały obszar opracowania położony jest w granicach strefy intensywnej trzeciorzędowej, a najprawdopodobniej również wcześniejszej aktywności tektonicznej.

Niemal cały obszar opracowania w trzeciorzędzie znalazł się w zasięgu strefy brzegowej mioceńskiego zbiornika morskiego, a następnie zbiornika słodkowodnego, w którym akumulowały się kompleksy ilów z przewarstwieniami żwirów i piasków. Lokalnie w osadach mineralnych następowała akumulacja większej ilości szczątków organicznych, której świadectwem są dziś soczewy węgla brunatnego.

Stropowa, bardzo charakterystyczna dla Opolszczyzny część profilu trzeciorzędu wykształcona jest jako warstwa ilów płomienistych facji miocenu lądowego. Głębiej występują ropy piaszczyste z przewarstwieniami i soczewami piasków i żwirów. Przewarstwienia piaszczysto-żwirowe mają fundamentalne znaczenie hydrogeologiczne jako ośrodek występowania wód podziemnych pozyskiwanych dla potrzeb mieszkańców miejscowości z terenu opracowania. Ogólnie miąższość trzeciorzędu na tym obszarze jest zróżnicowana, lokalnie przekracza 100 m. Strop tych osadów występuje najczęściej na głębokości od kilku do kilkunastu m p.p.t.. Na powierzchni osady te występują m.in. w Szklarach.

Gdziekolwiek na osadach mioceńskich zalegają izolowane fragmenty pokryw plioceńskich piasków i żwirów serii Gozdniczy. Utwory te akumulowały się na przedpolu wypiętrzonych podczas orogenezy alpejskiej Sudetów, skąd były niesione z wodami znacznie większych niż obecnie rzek. Rozległe płyty tych osadów występują na powierzchni terenu w Szklarach.

Utwory czwartorzędowe we wszystkich wsiach tworzą niemal ciągłą pokrywę i tym samym mają największe znaczenie dla zachowania równowagi ekologicznej terenu objętego pracami planistycznymi, a także w znacznej mierze decydują o uwarunkowaniach i możliwości jego zagospodarowania. Na analizowanym terenie charakteryzują się one miąższością do ok. 70 m, najczęściej od kilku do ok. 30 metrów. Wykształcone są w postaci osadów lodowcowych, wodnolodowcowych, rzecznych, deluwialnych, a także eolicznych.

Osady akumulacji lodowcowej to gliny morenowe, w skład których wchodzi słabo wysortowane, przemieszane utwory piaszczyste, żwirowe i ilaste z głazami i głazikami. Zajmują znaczne powierzchnie we wsiach zlokalizowanych poza dolinami rzecznyymi w całej gminie. Na osady wodnolodowcowe składają się bardziej jednorodne piaski i żwiry, często tworzące naprzemianległe zespoły warstw. Lokalnie w warstwach występuje domieszka frakcji ilastej. We frakcji piaszczystej dominują piaski średnioziarniste. Miejscami osady wodnolodowcowe charakteryzują się większym zróżnicowaniem litologicznym. Dzieje się tak w formach akumulacji szczelinowej, w tym najbardziej reprezentatywnych w gminie kemach i tarasach kemowych. Osady wodnolodowcowe występują podobnie jak gliny zwałowe niemal na całym obszarze gminy, gdzie najczęściej pod płytą pokrywają osadów eolicznych i deluwialnych tworzą rozległe pokrywy akumulacyjne.

Najmłodsza część czwartorzędu ma genezę głównie fluwialną i eoliczną. Kompleks osadów rzecznych budują piaski, żwiry oraz mady, które wyścielają dna dolin wszystkich większych potoków i strumieni. W dolinach rzecznych lokalnie większy udział mają osady organiczno-mineralne – namuły. Charakterystyczną cechą budowy geologicznej dolin rzecznych jest brak wyraźnie zaznaczających się tarasów. Osady budują najczęściej jeden kompleks tarasu zalewowego, który łagodnie, a najczęściej stromo przechodzi w przyległe wysoczyzny.

Osady genezy eolicznej w postaci pokryw pyłów lessowych oraz glin lessopodobnych zlokalizowane są we wszystkich wsiach. Różnią się jedynie grubością. Generalnie im bardziej na północ tym pokrywa lessów i glin lessopodobnych jest cieńsza. Charakterystyczną cechą stropowej części wszystkich warstw utworów powierzchniowych terenu opracowania (z wyjątkiem tarasów zalewowych rzek), jest występowanie pokrywy glin peryglacialnych o grubości od kilkunastu do ponad 100 centymetrów, powstałych w wyniku najprawdopodobniej eolicznej akumulacji drobnego materiału skalnego. Utwory te nawiązują pod względem właściwości zawartej w nich frakcji pylastej do glin lessopodobnych akumulowanych na innych obszarach Równiny Grodkowskiej.

Wyniki przeprowadzonych dla potrzeb opracowania sond penetracyjnych oraz wyniki wcześniejszych badań geologicznych wskazują, że w strefie do 5 m p.p.t. we wszystkich wsiach występuje nieznaczne zróżnicowanie litologiczne osadów czwartorzędowych, przy czym wszędzie dominują osady polodowcowe ze znacznym udziałem starszych osadów trzeciorzędowych pokryte lessami od 0,5 do 5 m. Jedynie w dolinach rzek występują piaszczysto-gliniaste osady genezy fluwialnej.

Wyniki wierceń wskazują na występowania na terenach wszystkich wsi trzech zasadniczych typów warstw osadów czwartorzędowych. Pierwszy tworzą gleby lub antropogeniczne nasypy o miąższości od kilkunastu do kilkudziesięciu centymetrów. Drugi typ reprezentowany w wielu profilach tworzą grunty spoiste w postaci glin pylastych ze żwirami lub piaskami średnio- i gruboziarnistymi, czasami również otoczakami. Charakteryzują się one miąższością do ok. 5 m. Trzeci typ warstw zlokalizowany w profilach pod poprzednimi budują piaski średnio- i gruboziarniste lub żwiry. Charakterystyczną ich cechą jest mniejszy udział frakcji pylastych, duża miąższość dochodząca najczęściej do kilkunastu metrów i warstwowa budowa wewnętrzna, w skład której wchodzi ławice piasków i żwirów.

Utwory powierzchniowe obszaru opracowania charakteryzują się zróżnicowanymi warunkami dla posadowienia budynków. Grunty spoiste, najczęściej stropowe do 2 m p.p.t. charakteryzują się w zależności od uwilgocenia i gęstości konsystencją od plastycznej do twardoplastycznej. Natomiast grunty ziarniste, najczęściej położone pod spoistymi są zagęszczone. Grunty nieprzydatne do zabudowy występują na niewielkich obszarach w dnach dolin, gdzie w wyniku akumulacji rzecznej i genezy organicznej wykształciły się namuły i namuły torfowe.

Hydrogeologia

Obszar gminy pod względem położenia wobec jednostek hydrogeologicznych Polski należy do Przedsudeckiego Regionu Hydrogeologicznego. Główny poziom wodonośny tego regionu zlokalizowany jest w utworach trzeciorzędu, a lokalnie również czwartorzędu. Wody czwartorzędowe występują na niemal całym analizowanym obszarze w piaskach i żwirach lodowcowych i rzecznych o miąższości od kilku do kilkudziesięciu metrów. Wydajność poziomu ze względu na stosunkowo dużą miąższość osadów i ich zawodnienie jest znacząca i lokalnie wynosi od 30 do 40 m³/h. Na obszarze wysoczyzny polodowcowej, gdzie płytko występują osady starszego podłoża wydajność jest niewielka i rzadko przekracza 5 m³/h. Wody czwartorzędowe charakteryzują się zwierciadłem swobodnym lub lekko napiętym przez nadległe gliny, a w dolinach rzek przez pokrywy mad i namulów. Zwierciadło wód gruntowych zalega na zróżnicowanej głębokości. W dolinach rzek na tarasach holocenijskich wody występują generalnie na głębokości 1,0-2,0 m p.p.t., na wysoczyznach lodowcowych w zależności od konfiguracji rzeźby średnio od 2,0 do 15,0 m p.p.t., na wychodniach iłów mioceńskich zwierciadło wód zalega do 5 m. Stosunkowo częstym zjawiskiem we wszystkich analizowanych wsiach jest występowanie wód zawieszonych w glinach.

W jedynym stałym posterunku badania stanu wód podziemnych niedaleko granic gminy w Dębowcu maksymalny stan wód z wielolecia wynosił 266 cm p.p.t., zaś minimalny 334 m p.p.t. Średni roczny stan wyniósł 305 m. Najwyższe stany notowane są wiosną po roztopach, najniższe w październiku i listopadzie.

W poszczególnych wsiach, na obszarach zabudowanych lub zlokalizowanych w ich bezpośrednim sąsiedztwie głębokość zalegania wód na podstawie pomiarów przedstawia się następująco:

Białowieże – 2,0-3,1 m p.p.t.,
 Chociebórz – 9,0-9,3 m p.p.t.,
 Cieszanowice – 3,9-6,9 m p.p.t.,
 Goworowice – 1,0-1,4 m p.p.t.,
 Kamiennik – 1,0-8,1 m p.p.t.,
 Karłowice Małe – 0,1-6,0 m p.p.t.,
 Karłowice Wielkie – 2,3-2,5 m p.p.t.,
 Kłodobok – 10,0-22,4 m p.p.t.,
 Lipniki – 0,3-1,9 m p.p.t.,
 Ogonów – 2,1-3,0 m p.p.t.,
 Zurzyce – 1,2-6,5 m p.p.t.,
 Szklary – 0,15-11,7 m p.p.t.,
 Wilemowice – 1,5-6,3 m p.p.t..

Wg opracowania ekofizjograficznego należy stwierdzić, że głębokość zalegania wód pierwszego poziomu wynosi od kilkudziesięciu centymetrów w dolinach rzecznych do ponad 5 m na obszarach wyniesień polodowcowych. Generalny kierunek spływu wód czwartorzędowych jest zgodny z nachyleniem terenu, przy czym lokalnie na skutek rozcięcia obszaru dolinami może być inny (zgodny z przebiegiem stoków skrzydeł dolin i nachyleniem dna). Dynamika przepływu wód nie jest zbyt duża.

Pod względem izolacji pierwszego poziomu wodonośnego od powierzchni terenu generalnie obszar charakteryzuje się dobrą izolacją z wyjątkiem dennych części niektórych odcinków dolin rzek, gdzie izolacja nie występuje (bardzo płytkie zaleganie wód) oraz terenami piaszczystych wzniesień o genezie fluwioglacjalnej (także ostańce wyniesień piasków i żwirów serii Gozdniczy) nie przykrytych glinami peryglacjalnymi (osady o podwyższonej przepuszczalności).

Drugi główny poziom wodonośny terenu opracowania – trzeciorzędowy, występuje nie na całym obszarze w piaskach i żwirach miocenu. Budowa warstw wodonośnych charakteryzuje się dużą zmiennością w profilu pionowym i poziomym. Jest to związane z występo-

waniem zróżnicowanej grubości przewarstwień piaszczystych i żwirowych między łąkami. Niejednokrotnie warstwy wodonośne mają charakter zamkniętych soczew. Ogólnie uznaje się, że w obrębie trzeciorzędu występują dwie warstwy wodonośne. Zwierciadło wód poziomu występuje pod ciśnieniem, przepływ wód odbywa się w kierunku wschodnim. Wydajność poziomu trzeciorzędowego jest znaczna i dochodzi do 70 m³/h. Poziom jest izolowany od powierzchni warstwą półprzepuszczalnych glin peryglacjalnych oraz warstwą nieprzepuszczalnych łąłw płomienistych rozpoczynających profil trzeciorzędu. Łącznie zabezpieczają one poziom przed zanieczyszczeniem powierzchniowym wód i gleb.

Pod terenami gminy Kamiennik nie występują zbiorniki wodne zaklasyfikowane do GZWP.

Wodociągi zbiorowe są zasilane z następujących ujęć:

- ujęcie w Cieszanowicach obsługujące wsie Cieszanowice, Goworowice, Kamiennik, Lipniki, Szklary, Wilemowice – ujęcie czerpie wodę z trzech studni w czwartorzędzie, dla studni 3 i 4 wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej o powierzchni 6158 m², dla studni nr 2 wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej o promieniu R = 10 m; nie wyznaczono stref ochrony pośredniej,
- ujęcie w Kłodoboku obsługujące wsie Kłodobok, Karłowice Wielkie, Karłowice Małe – dwie studnie w czwartorzędzie (przed zatwierdzeniem stref ochronnych),

Wsie Chociebórz i Białowieża korzystają z ujęć stanowiących własność ANR.

Nie objęte są wodociągami wsie:

- Zurzyce,
- Ogonów,
- Siodłary (przys.wsi Białowieża).

Podsumowując analizę uwarunkowań hydrogeologicznych należy podkreślić złożony ich charakter oraz występowanie głównego perspektywicznego poziomu w trzeciorzędzie. Bardzo ważna jest również niewielka dynamika przepływu wód różnych poziomów, największa w przypadku poziomu czwartorzędowego, co wynika ze zróżnicowanej rzeźby terenu. Przedostające się do wód gruntowych zanieczyszczenia w tym poziomie migrują częściowo na wschód w kierunku doliny Nysy Kłodzkiej i mogą stanowić zagrożenie dla jej wód (zlewnia Nysy Kłodzkiej jest chroniona ze względu na występujące w Michalicach ujęcie i przerzut wód dla Wrocławia). Ochrona wód podziemnych analizowanego obszaru powinna być głównym uwarunkowaniem rozwoju zagospodarowania przestrzennego. Konieczna jest szybka realizacja kanalizacji sanitarnej sołectw.

1.3. Złóża surowców mineralnych.

Na terenie gminy Kamiennik nie występują udokumentowane złóża surowców mineralnych, nie jest również prowadzona eksploatacja surowców mineralnych.

1.4. Rzeźba terenu

Obszary poszczególnych wsi charakteryzują się zróżnicowanymi warunkami geomorfologicznymi. Najmniej zróżnicowane są w strefie występowania tarasów rzecznych dolin szczególnie większych rzek. Najbardziej zróżnicowaną rzeźbą charakteryzują się wsie położone częściowo w głębokich dolinkach, a częściowo na wysoczyznach polodowcowych ostańcami denudacyjnymi osadów trzeciorzędowych i starszych.

Na obecny charakter rzeźby wpłynęły procesy denudacyjnej i akumulacyjnej działalność lodolodów, w szczególności ostatniego na tym terenie zlodowacenia Odry, a także procesy erozji i akumulacji rzecznej i eolicznej zachodzącej w plejstocenie i holocenie. Bardzo ważnym jednak uwarunkowaniem jest starsze podłoże tektoniczne, które na terenie gminy charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem.

Największe znaczenie rzeźbotwórcze w zachodniej części gminy miała akumulacja piasków, żwirów i glin zwałowych zachodząca podczas recesji zlodowacenia Odry. W wyniku akumulacyjnej działalności wód lodowcowych powstały faliste i pagórkowate obszary o wysokości bezwzględnej do 330 m n.p.m. i względnej dochodzącej do 20 m (lokalnie do 30 m). Znaczna część wzniesień ma charakter ostańców zbudowanych z piasków i żwirów serii Gozdniczy oraz ilów miocenijskich. Spadki terenu na części obszarów niemal wszystkich wsi przekraczają 10%, często występują spadki 5-10%.

Najmniejsze zróżnicowanie rzeźby terenu występuje w dnach dolin rzecznych, gdzie deniwelacje nie przekraczają 2 m, zaś spadki terenu 1%.

Różnice wysokości na obszarze opracowania mierzone od najwyższej wzniesionych terenów wysoczyzny polodowcowej do najniższych tarasów rzecznych wynoszą ok. 120 m.

Największe lokalne spadki terenu występują na stokach krawędzi erozyjnej dolinek rzecznych oraz na stokach pagórków glin zwałowych i ostańców denudacyjnych osadów trzeciorzędu. Często przekraczają one 10%.

Zróżnicowanie rzeźby terenu w każdej wsi wykazuje częściowe przeciwwskazania do zabudowy. Obszarami o stosunkowo najmniej korzystnych uwarunkowaniach są krawędzie erozyjne niewielkich dolin rzecznych oraz stoki pagórków.

Wśród czynnych procesów geomorfologicznych jakie występują na terenie objętym opracowaniem najważniejszymi są erozja wodna i wietrzna. Ze względu na znaczne zróżnicowanie hipsometryczne obszaru zagrożenie erozją wodną jest duże. Niemal we wszystkich wsiach występują wąwozowe formy erozyjne oraz skarpy pochodzenia erozyjnego. Zagrożenie erozją wietrzną jest również znaczne na całym terenie ze względu na wielkopowierzchniowy charakter gruntów ornych, niewielką ilość i powierzchnię barier leśnych i zadrzewieniowych oraz występowanie w utworach powierzchniowych podatnych na wywiewanie ilów i pyłów.

1.5. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne obszaru badań charakteryzują się następującymi parametrami (Klimat... 1986, Atlas... 1997):

- średnia temperatura roczna - 8,5 °C,
- średnia temperatura stycznia - -1,5 °C,
- średnia temperatura kwietnia - 8 °C,

- średnia temperatura czerwca - 18 °C,
- średnia temperatura października - 9 °C,
- usłonecznienie - 1450 - 1500 h,
- udział usłonecznienia faktycznego do astronomicznie możliwego - 32%,
- roczne sumy promieniowania całkowitego - 3600 - 3700 MJ/m²,
- stosunek promieniowania faktycznego do dochodzącego do atmosfery - 41%,
- promieniowanie w półroczu ciepłym - 2800 - 2900 - MJ/m²,
- promieniowanie w półroczu chłodnym - do 820 - MJ/m²,
- termiczne pory roku:
 - przedwiośnie - 23 II - 30 III,
 - wiosna - 30 III - 28 IV,
 - przedlecie - 28 IV - 1 VI,
 - lato - 1 VI - 6I X,
 - polecie - 6I X - 8 X,
 - jesień - 8 X - 10 X,
 - przedzimie - 10 XI - 17 XII,
 - zima - 17 XII - 23 II,
- średnia długość okresu bezprzymrozkowego - 170 dni,
- opady atmosferyczne – 600 mm (575 mm Czarnolas, 622 mm Goworowice) ,
- opady półrocza ciepłego - 400 mm,
- opady półrocza chłodnego - 200 mm,
- maksymalne dobowe sumy opadów z p = 1% - 100 mm,
- średnia liczba dni z opadem gradu od IV do X - 1,0 dnia,
- liczba dni z pokrywą śnieżną - 53 dni,
- średnia maksymalna grubość pokrywy śnieżnej - do 12 cm,
- maksymalna grubość pokrywy śnieżnej - 50 cm,
- data zaniku pokrywy śnieżnej - do 30 III,
- średnia roczna liczba dni z mgłą - 50 dni,
- średnia liczba dni z rosą od IV do X - 100 - 120 dni,
- średnia roczna liczba dni z burzą - 20 dni,
- średnia roczna prędkość wiatru - 2,5 - 3 m/s,
- dominujące kierunki wiatrów - S - 17 %, W - 16%,
- udział energetycznych prędkości wiatru > 4 - 15 m/s – 25%,
- udział cisz atmosferycznych - 10%.

Klimat obszaru opracowania należy do łagodnych. Jego łagodność przejawia się niskimi amplitudami temperatur, niezbyt dużą liczbą opadów, długim sezonem wegetacyjnym. Zimy są tu łagodne i stosunkowo krótkie, lata długie i ciepłe. Warunki klimatyczne sprzyjają czynnemu wypoczynkowi.

Teren opracowania charakteryzuje się również bardzo zróżnicowanymi warunkami mikroklimatycznymi, co związane jest ze zróżnicowaniem rzeźby terenu, występowaniem wieloprzestrzennych ekosystemów wodnych, łąkowych i leśnych. Zróżnicowanie to uwarunkowuje zmienność warunków bioklimatycznych w zakresie insolacji, przewietrzania, produkcji tlenu, uwilgocenia, produkcji ozonu, struktury jonowej, fitoaeozoli i aeroplanktonu. Najmniej korzystnymi warunkami mikroklimatycznymi dla budownictwa charakteryzują się doliny rzeczne oraz obniżenia między wzniesieniami, a także północne stoki wzniesień.

1.6. Warunki hydrograficzne

Na terenie gminy Kamiennik przebiega wododział dorzecza Nysy Kłodzkiej oraz Oławy. Tereny wszystkich wsi charakteryzują się niewielką gęstością sieci rzecznej. Odwadniane są przez Lipnicki Potok, Chocieborski Potok (dopływy Oławy) oraz Krynkę z jej licznymi

mniejszymi dopływami, a także niewielkie dopływy Cielnicy i Korzkwi które płyną w kierunku wschodnim lub południowo-wschodnim. Gęstość sieci rzecznej jest niewielka i wynosi ok. 0,4-1,0 km/km². Wododziały zlewni są wyraźne.

Sieć rzeczna ma charakter typowo nizinny o niwalnym reżimie zasilania.

Na obszarze nie ma stałego posterunku pomiarów przepływów rzek. Na podstawie danych literaturowych oraz pomiarów własnych można stwierdzić, że przepływ Krynki w Szklarach wynosi 0,08 m³/s, pozostałe cieką mają przepływy podobne lub mniejsze.

Stan wód powierzchniowych badany jest dla Krynki w Szklarach. Rzeka w 2002 r. miała wody III klasy.

Wody stojące reprezentowane są przez niewielkie stawy i zbiorniki o często funkcji przeciwpożarowej. Największe stawy zlokalizowane są w Kamienniku.

Obszar opracowania charakteryzuje się niewielkim zagrożeniem powodziowym. Lokalne wystąpienia większych rzek mogą występować po nawałnych opadach w dolinach największych cieków.

1.7. Gleby

Obszar opracowania charakteryzuje się bardzo zmiennymi warunkami glebowymi we wszystkich wsiach. Jest to związane z występowaniem znacznego zróżnicowania litologicznego utworów skał macierzystych oraz zróżnicowanych warunków wodnych.

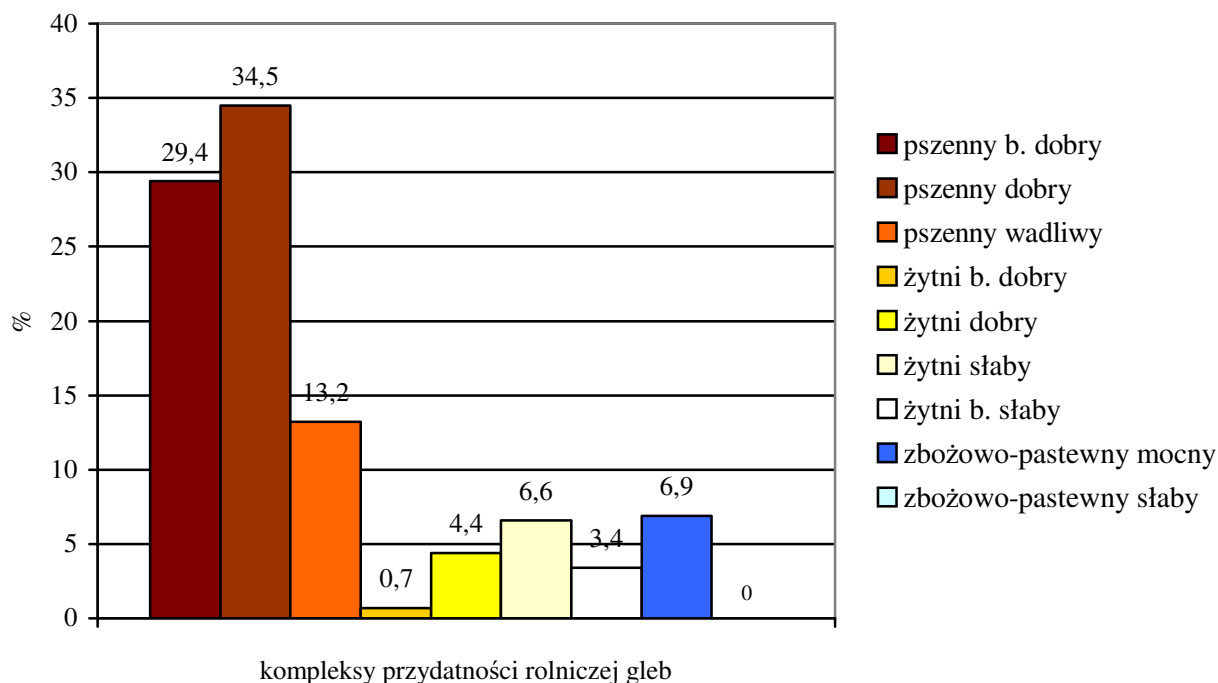
Analiza mapy glebowo-rolniczej wskazuje, że poszczególne typy gleb koncentrują się w zależności od położenia w stosunku do głównych rysów rzeźby. Na obszarach wysoczyzn dominują gleby brunatne właściwe na lessach, znaczny udział osiągają również gleby pseudobielicowe oraz stosunkowo duży czarnoziemy. W obniżeniach dolinnych dominują czarne ziemie i mady. Niewielki jest udział gleb mułowo-torfowych.

W utworach glebowych dominację osiągnęły lessy i gliny lessopodobne, drugie miejsce zajmują gliny, a następnie utwory piaszczyste. Pierwsze mają genezę eoliczną, dwa pozostałe głównie glacialną.

Pod względem kompleksów przydatności rolniczej gleb zdecydowanie dominują dwa najwartościowsze kompleksy: pszenno bardzo dobry i dobry (ponad 60%). Wśród użytków zielonych dominują użytki średnie.

W klasach bonitacyjnych gruntów ornych gleby chronione I – II zajmują ok. 67% gruntów. Dominują tu gleby klasy III, jedynie 0,5% to gleby klasy I.

Zestawienia charakteryzujące warunki przyrodnicze i produkcyjne gleb gminy Kamiennik przedstawiono na wykresach.

Kompleksy bonitacji gleb gruntów ornych gminy Kamiennik w %. Źródło: opracowanie ekofizjograficzne.

Informacje przedstawione na wykresie wskazują, że gmina Kamiennik ma bardzo korzystne warunki glebowe dla rozwoju rolnictwa. Jest to obecnie i będzie w przyszłości główny kierunek rozwoju gminy. Wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej stwarza ograniczenia planistyczne w zakresie przeznaczenia nowych terenów pod rozwój zabudowy. W rozwoju zagospodarowania przestrzennego wsi powinno zmierzać się do koncentracji zabudowy. Koncentracja układu urbanistycznego we wszystkich wsiach jest uwarunkowana historycznie i powinna być kontynuowana.

1.8. Szata roślinna

1.8.1. Flora

Śląsk Opolski był od dawna przedmiotem badań florystycznych, które zostały zapoczątkowane już w XVI w. m.in. przez Cromera z Nysy i Sebiza z Brzegu. Dopiero jednak w drugiej połowie XVIII w. pojawiają się pierwsze zbiorcze opracowania Mattuschki (1776) i Krockera (1787). Wymieniają one niewielką liczbę gatunków i ich stanowisk. Znacznie więcej danych przynoszą opracowania Wimmera, Grabowskiego (1827, 1828, 1829) i Wimmera (1844, 1857), a szczególnie Fieka (1881) i Schubego (1903). Monograficzne dzieło ostatniego autora o aktualnym rozmieszczeniu roślin na Śląsku przedstawia 1616 gatunków roślin naczyniowych na przeszło 60 tys. stanowisk. Badany obszar nie był terenem szczególnego zainteresowania botaników w czasach historycznych, ale mimo to wykazano stąd szereg interesujących stanowisk roślin naczyniowych co daje podstawę do symulacji zmian florystycznych oraz jakości środowiska na przestrzeni ostatnich ok. 100 lat. Do najcenniejszych znalezisk z początku XX wieku należą stanowiska buławnika mieczolistnego z Cieszanowic, buławnika wielkokwiatowego z Goworowic i Ogonowa oraz *goździka pysznego* z Wilemowic. Świadczą one o występowaniu w tych wsiach wilgotnych, bogatogatunkowych łąk oraz fragmentów lasów i zadrzewień budowanych przez buka lub dęba. Pierwsze powojenne doniesienia dotyczące flory województwa opolskiego pojawiły się wraz z rozpoczęciem opracowywania „Rozmieszczenia roślin naczyniowych na Śląsku” pod kierunkiem prof. Józefa Mądalskiego w latach sześćdziesiątych. Prace geobotaniczne prowadzone są do dziś przez wielu botaników skupionych przeważnie w jednostkach naukowo-badawczych Uniwersytetu Opolskiego i Uniwersytetu Wrocławskiego. Z okresu powojennego odnotowano na badanym terenie kilkanaście stanowisk interesujących gatunków roślin naczyniowych. Na uwagę zasługują stanowiska *parzydła leśnego* w Wilemowicach, wawrzynka wilcze łyko w Cieszanowicach, kokoryczy wątlej w Słupicach oraz kruszczyka szerokolistnego w Chocieborzu.

Mimo starań służb ochrony przyrody Wojewody Opolskiego oraz samorządu gminy Kamiennik, do dzisiaj nie przeprowadzono w sezonie wegetacyjnym pełnej inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej, która z pewnością przyniosłaby szereg interesujących informacji florystycznych.

Opracowania ekofizjograficzne nie wykazały obecności szczególnie interesujących biotopów na badanym terenie, w których z dużym prawdopodobieństwem mogłyby występować gatunki podlegające ochronie, rzadkie i zagrożone. Nie potwierdzono zachowania się zdecydowanej większości stanowisk stwierdzanych na tym terenie przed laty (Tab. 1) lub odnajdywano chronione i rzadkie rośliny poza terenem opracowania. Na uwagę i ochronę zasługują jedynie kompleksy leśne i niewielkie fragmenty zadrzewień w poszczególnych

wsiach oraz zbiorowiska stawu rybnego w Kamienniku gdzie stwierdzono rdestnicę tępolistną i szczeciolistną. We wschodniej części Kłodoboka i Goworowic oraz na południowo-zachodnich krańcach Siemionki odnotowano stanowiska kaliny koralowej *Viburnum opulus* chronionej częściowo na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2001r w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. Nr 106, poz. 1176 z dnia 29 września 2001). Stanowiska te znajdują się w niewielkich zadrzewieniach przydrożnych.

Tabela 1. Wykaz gatunków rzadkich, zagrożonych i podlegających ochronie prawnej, których występowania stwierdzano na badanym terenie i w jego bezpośrednim sąsiedztwie

Gatunek	Lokalizacja stanowiska	Autor
Zachyłka Roberta <i>Gymnocarpium robertianum</i>	na N od Szklar	Mądalski 1961
Paprotka zwyczajna* <i>Polypodium vulgare</i>	Szklary	Nowak, Nowak 1999npbl
Dziurawiec skąpolistny <i>Hypericum montanum</i>	Las Biskupi k. Szklar	Schube 1917 - lok. Niep.
Goździk pyszny <i>Dianthus superbus</i>	Wilemowice	Schube 1916
Parzydło leśne <i>Aruncus sylvestris</i>	Wilemowice Nyskie	Ciaciura 1970
Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	Wilemowice	Pender 1984npbl
Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	Wilemowice	Pender 1984npbl, Nowak, Nowak 1999npbl
Dziurawiec kosmaty <i>Hypericum hirsutum</i>	Wilemowice	Schube 1916
Buławnik mieczolistny <i>Cephalanthera longifolia</i>	Cieszanowice	Schube 1917
Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	na S od wsi Cieszanowice	Pender 1965 npbl
Dziurawiec kosmaty <i>Hypericum hirsutum</i>	Cieszanowice	Schube 1917, Nowak, Nowak 1999npbl
Dziurawiec skąpolistny <i>Hypericum montanum</i>	Cieszanowice	Schube 1917
Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis helleborine</i>	Chociebórz	Mądalski i inni 1963
Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	m Goworowicami a Chocieborzem	Pender 1984 npbl
Bluszcz pospolity <i>Hedera helix</i>	Chociebórz	Pender 1984npbl, Nowak, Nowak 1998npbl
Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	m Goworowicami a Chocieborzem	Pender 1984npbl, Nowak, Nowak, Spalek 1999
Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	m Goworowicami a Chocieborzem	Pender 1984npbl, Nowak, Nowak, Spalek 1999
Barwinek pospolity <i>Vinca minor</i>	na SE od Chocieborza	Nowak, Nowak, Spalek 1999

Łuskiwnik różowy <i>Lathraea squamaria</i>	na SE od Chocieborza	Pender 1984npbl, Nowak, Nowak, Spalek 1999
Kokorycz pusta <i>Corydalis cava</i>	na SE od Chocieborza	Nowak, Nowak 1998npbl
Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	Goworowice	Nowak 2003
Buławnik wieklokwiato- wy <i>Cephalanthera dama- sonium</i>	Goworowice	Schube 1903a-lok. Niep.
Bodziszek żałobny <i>Geranium phaeum</i>	Zurzyce	Fiek 1881
Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	Kłodobok	Nowak 2003
Buławnik wielkokwiato- wy <i>Cephalanthera dama- sonium</i>	Ogonów	Schube 1903a
Łuskiwnik różowy <i>Lathraea squamaria</i>	na S od Karłowic Wielkich	Nowak, Nowak 1999npbl
Pierwiosnek wyniosły <i>Primula elatior</i>	na S od Karłowic Wielkich	Nowak, Nowak 1999npbl
Przytulia wonna <i>Galium odoratum</i>	na S od Karłowic Wielkich	Nowak, Nowak 1999npbl
Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	na S od Karłowic Wielkich	Nowak, Nowak 1999npbl
Kokorycz wątła <i>Corydalis intermedia</i>	na SE od Słupic	Ciaciura 1972
Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	Siemionka	Nowak 2003

* - podkreślono gatunki podlegające ochronie prawnej na mocy Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2001r w sprawie określenia listy gatunków roślin rodzimych dziko występujących objętych ochroną gatunkową ścisłą i częściową oraz zakazów właściwych dla tych gatunków i odstępstw od tych zakazów (Dz. U. Nr 106, poz. 1176 z dnia 29 września 2001).

Można stwierdzić, że generalnie obszar gminy nie należy do cennych florystycznie. Dominują gatunki kosmopolityczne, pospolite, nie zagrożone ani w skali lokalnej, ani regionalnej a tym bardziej krajowej. Sądząc po zróżnicowaniu biocenotycznym obszaru opracowania, ewentualne ostoje florystyczne zlokalizowane będą na terenach leśnych, zadrzewionych i łąkowych w dolinach niewielkich cieków, np. Krynki Prączkówki czy Głębokiego Rowu. Ale nawet te enklawy wydają się być w wysokim stopniu zdegenerowane. Dotyczy to zarówno niewielkich fragmentów wilgotnych łąk w centralnej i północnej części Szklar, w Białowieży Dolnej, w Siemionce, Lipnikach i Wilemowicach, pasów trzcinowisk pomiędzy Karłowicami Wielkimi a Słupicami oraz w Lipnikach, a także stawów w Kamienniku i Karłowicach Małych. Obszary przewidziane do zainwestowania porastają zbiorowiska synantropijne, związane z działalnością gospodarczą człowieka, w większości przypadków rolniczą. Ich wartość biotyczna jest minimalna. Wymienione wyżej cenniejsze ekosystemy zadrzewień (lasów) i stawów powinny zostać w sposób maksymalnie możliwy chronione jako najbardziej naturalne biocenozy badanego terenu będące stabilizatorem i ostoją różnorodności biologicznej.

1.8.2. Zbiorowiska roślinne

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski (Szafer, 1977) obszar gminy leży w prowincji Niżowo – Wyżynnej, dział A – Bałtycki, poddział A₃ – pas Kotlin Podgórskich, okręgu c – Pogórza Sudeckiego.

Lasy występują głównie w północnej części gminy w rejonie wsi Wilemowice, Szklary, Kłodobok i Cieszanowice. Pod względem typów siedliskowych są to lasy mieszane świeże i bory mieszane świeże. Pod względem fitysocjologicznym występują tu podgórskie środkowoeuropejskie dąbrowy acidofilne *Luzulo – Quercetum*. Drzewostan budują tu takie gatunki jak dąb, bezszypułkowy *Quercus sessilis*, jarzab pospolity *Sorbus aucuparia*, a uzupełniają go sosna zwyczajna *Pinus silvestris* i świerk pospolity *Picea excelsa*. W warstwie krzewów widzimy: dziki bez czarny *Sambucus nigra*, leszczynę pospolitą *Corylus avellana* i chronioną kruszynę pospolitą *Frangula alnus*. Na skraju tych lasów rośnie obficie śliwa tarnina *Prunus spinosa*. Runo jest w tych zbiorowiskach bogate i składa się głównie z ; kłosownicy leśnej *Brachypodium silvaticum*, wiechlina gajowej *Poa nemoralis*, kosmatki gajowej *Luzula nemosa*, turzycy palczastej *Carex digitata*, dzwonka pokrzywo-listnego *Campanula trachelium*, jaskra różnolistnego *Ranunculus auricomus*, podagrycznika pospolitego *Aegopodium podagraria*. Wiosną zakwitają tu zawilec gajowy *Anemone nemorosa* i przylaszczka pospolita *Hepatica nobilis*. W niektórych fragmentach tych lasów można wyróżnić grąd środkowoeuropejskiej niżowej *Galio – Carpinetum*. Drzewostan składa się wówczas z obu gatunków dębów: d. Szypułkowego *Quercus robur* i dębu bezszypułkowego *Q. Sessilis*, buka zwyczajnego *Fagus silvatica*, lipy drobno listnej *Tilia cordata*, świerka pospolitego *Picea excelsa* i lokalnie graba zwyczajnego *Carpinus betulus*. Warstwa krzewów jest dobrze rozwinięta i składa się głównie z: głogów – g. jednoszyjkowego *Crataegus monogyna*, g. dwuszyjkowego *C. Oxyacantha*, trzmieliny zwyczajnej *Evonymus europaea* i trzmieliny brodawkowej *E. Verrucosa*, śliwy tarniny *Prunus spinosa* i różnych gatunków róż *Rosa sp.* Runo jest bogate i składa się z: kupkówki pospolitej *Dactylis glomerata*, turzycy orzęsionej *Carex pilosa*, gwiazdnicy wielokwiatowej *Stellaria holostea*, a kolorytu dodaje mu pszeniec gajowy *Melampyrum nemorosum*.

Zbiorowiska użytków zielonych omawianego obszaru należą do rzędu *Arrhenatheretalia*. Są bogate florystycznie świeże łąki. Ich skład, to przede wszystkim rajgras wyniosły *arrhenatherum elatius*, stokłosa miękka *Bromus mollis*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata*, stokrotka pospolita *Bellis perennis*, pępawa dwuletnia *Crepis biennis*, mniszek pospolity *Taraxacum officinale*, koniczynadrobnogłówkowa *Trifolium dubium*, marchew zwyczajna *Daucus carota* i górzający nad wszystkimi innymi roślinami ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum*. Żyzność gleb zdecydowała o tym, że znaczna powierzchnia omawianego obszaru jest zajęta przez pola uprawne. Panują na nich zbiorowiska zaliczane do *Aphano – Matricarietum veronicetosum*. Dominującymi chwastami są tu: maruna bezwonna *Tripleurospermum inodorum*, miotła zbożowa *Apera spica – venti*, gwiazdnica pospolita *Stellaria media*, mak polny *Papaver rhoeas*, przytulia czepna *Galium aparine*, kosma biała *Chenopodium album*, chwastnica jednostronna *Echinochloa crus – galli* i różne gatunki przetaczaków *Veronica*, a przede wszystkim przetaczniak perski *Veronica persica*.

1.9. Świat zwierząt

1.1.

Ornitofauna reprezentowana jest przez gatunki krajobrazu rolniczego, rolno- łąkowego, m.in. bocian biały (*Ciconia ciconia*), przepiórka (*Coturnix coturnix*), kuropatwa (*Perdix perdix*), ortolan *Emberiza hortulana*, potrzęsacz *Miliaria calandra* ; leśnego i leśno – wodnego

oraz siedlisk przejściowych: myszołów (*Buteo buteo*), pustułka (*Falco tinnunculus*), derkacz (*Crex crex*), turkawka (*Streptopelia turtur*), gąsiorek (*Lanius collurio*), słonka (*Scolopax rusticola*), słowik rdzawy (*Luscinia megarhynchos*), kwiczoł (*Turdus pilaris*), trzciniak (*Acrocephalus arundinaceus*), muchołówka sp. (*Ficedula sp.*), śmieszka (*Larus ridibundus*), puszczyk, sowa uszata (*Asio otus*), gęsi gęgawy (*Anser anser*).

Z herpetofauny, w tym także gady, należy wymienić: zaskrońca (*Natrix natrix*), żmiję zygzakowatą (*Vipera berus*), ropuchę sp. (*Bufo sp.*), żabę trawną (*Rana temporaria*), żabę wodną (*Rana esculenta*), grzebiuszkę ziemną (*Pelobates fuscus*), jaszczurkę zwinkę (*Lacerta agilis*), jaszczurkę żyworodną (*Lacerta vivipara*), traszkę zwyczajną (*Triturus vulgaris*).

Ssaki *Mammalia* występujące na obszarze gminy są typowe dla całego kraju. Atrakcyjnymi terenami dla zwierzyny łownej są jedynie obszary leśne we wsiach Wilemowice, Szklary, Kłodobok i Cieszanowice.

Osobliwością są występujące na terenie gminy nietoperze. Zamieszkują one strychy domów mieszkalnych, zabudowań gospodarczych, wieże kościołów. Istnienie kolonii rozrodzkiej stwierdzono jedynie w Karłowicach Wielkich. Aktywne nietoperze obserwowano także w Ogonowie, Białowieży Dolnej, Wilemowicach i Cieszanowicach.

Do satysfakcjonującego, w miarę pełnego i aktualnego rejestru chronionych i rzadkich gatunków flory i fauny, występujących na terenie gminy niezbędne są dalsze obserwacje i badania.

1.9.1. Ostoje fauny

Na terenie gminy główne ostoje fauny obejmują:

- zadrzewienia między Karłowicami Wielkimi a Słupicami wraz z przyległym szuwarem trzinowym,
- dolinę potoku Krynki w północnej części (na wysokości Szklar),
- staw w Kamienniku i Karłowicach Małych,
- obszary leśne we wsiach Wilemowice, Lipniki, Szklary, Kłodobok i Cieszanowice,
- kompleks leśno-zadrzewieniowy na zachód od Goworowic,
- kompleks leśny między Goworowicami i Chocieborzem,
- dolina Oławy na północ od Lipnik,
- kompleksy leśne Górki Pasterskie na zachód od Chocieborza.

Dla ochrony zespołów faunistycznych wskazane byłoby podjęcie następujących działań:

- zachowanie i powiększenie powierzchni zadrzewień śródpolnych,
- modelowanie obudowy biologicznej cieków wodnych,
- zachowanie i odtwarzanie zakrzewionych miedz,
- zachowanie niezagospodarowanych lub ekstensywnie użytkowanych łąk,
- stosowanie przyjaznych środowisku środków ochrony roślin i konserwacji drewna w budynkach,
- zakaz zabudowy w obrębie dolin potoków, szczególnie w dolinach lokalnych korytarzy ekologicznych,
- zachowanie heterogenności krajobrazu rolniczego,
- prowadzenie uciążliwych robót budowlanych poza okresem gniazdowania ptactwa,
- nieprzegradzanie szlaków migracji płazów do miejsc odbywania godów.

2. Zasady kształtowania i ochrony środowiska przyrodniczego.

Przedsięwzięcia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska na obszarze gminy powinny koncentrować się na przeciwdziałaniu negatywnym skutkom związanym z zanieczyszczeniem powietrza, wód oraz powierzchni ziemi.

W celu poprawy jakości powietrza należy zmniejszyć emisję zanieczyszczeń z głównych źródeł przemysłowo-komunalnych oraz instalację urządzeń do ich redukcji na pozostałych obiektach.

Znaczną poprawę można uzyskać ograniczając tzw. "niską emisję" (indywidualne gospodarstwa domowe, pojazdy samochodowe), wprowadzając w miejsce węgla, paliwa "czyste" (gaz ziemny, olej opałowy) i powszechnie stosując w pojazdach samochodowych katalizatory spalin. Ważne jest również podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, którzy nagminnie w swoich paleniskach spalają różnego rodzaju odpady, często bardzo toksyczne.

Przepuszczalność podłoża, ochrona wód wglębnych oraz strefa ochrony pośredniej ujęć wodnych dla miasta Wrocławia (zlewnie chronione rzek Nysy Kłodzkiej oraz Oławy) stanowią główne uwarunkowania stworzenia zbiorczych systemów zaopatrzenia w wodę, kanalizacji gminy, odbioru i zagospodarowania odpadów.

W zakresie ochrony wód należy przeprowadzić następujące działania:

- uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
- realizacja sieci kanalizacyjnych zakończonych wysokosprawnymi oczyszczalniami ścieków (koniecznie z systemami redukcji związków azotu i fosforu).

Konieczna wydaje się likwidacja "dzikich" składowisk odpadów komunalnych, które są realnym zagrożeniem dla wód podziemnych. Tereny tych składowisk należy poddać rekultywacji.

Stan czystości wód powierzchniowych jest kształtowany przede wszystkim przez rolnictwo. Cały obszar jest wybitnie rolniczy z dużym udziałem upraw wielkopolowych, gdzie podstawowym czynnikiem uzyskiwania wysokich zbiorów jest poziom sztucznego nawożenia gruntów. Bezpośrednie sąsiedztwo gruntów ornych z ciekami, czyni z nich naturalnych odbiorców związków stosowanych w nawożeniu gleb. Zagrożenie to wymaga szczegółowego monitoringu.

Część gruntów rolnych położonych na obszarach o dużych spadkach narażona jest na silną erozję. Szczególnie duże obszary występują w źródłowym obszarze rzeki Krynki i Cielnicy. Obszary te wymagają agrotechnicznych zabezpieczeń przeciwoerozyjnych.

Występowanie wieloprzestrzennych obszarów gruntów ornych bez pasowych, liniowych zadrzewień sprzyja erozji wietrznej.

Z uwagi na to, że na terenie gminy występują gleby wytworzone na lessach nawalne deszcze mogą powodować także powierzchniowe zmywy. Zjawisko to jest silnie związane także ze stosowaną agrotechniką. W uprawie gruntów należy wprowadzić lżejszy sprzęt mechaniczny, dostosowany do warunków terenowych i glebowych.

Należy ograniczyć udział upraw wielkopolowych, powszechnie wprowadzać zadrzewienia śródpolne. Dążyć należy na terenach narażonych na erozję do transformacji gruntów rolnych na użytki zielone.

Dla poprawy lesistości gminy zrealizować należy zalesienia (gruntów o najniższych walorach bonitacyjnych, gruntów śródleśnych) zgodnie z granicą polno-leśną.

Bezwzględnej ochronie podlegają pomniki przyrody i zabytkowe parki. Proponuje się również objąć ochroną okazy drzew pomnikowych i nieczynne kamieniołomy bazaltu w Wilemowicach.

Ze względu na wyjątkowe walory krajobrazowe, związane głównie z rzeźbą terenu, proponuje się włączenie gminy Kamiennik do proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Strzelińskich. Propozycja utworzenia tego obszaru zawarta jest w planie zagospodarowania województwa opolskiego.

Koncepcja ochrony tego terenu mogłaby zostać zrealizowana poprzez powiększenie na północ Otmuchowsko-Nyskiego OCHK. Wcześniej konieczne jest pełniejsze udokumentowanie walorów całego obszaru Wzgórz Niemczańsko-Strzelińskich, w szczególności florystycznych i faunistycznych.

Lokalizacja funkcji związanych ze znacznym przekształceniem walorów krajobrazowych (linia 400 kV, parki wiatrowe) wymaga skonfrontowania z planami zagospodarowania województwa.

Przy wprowadzaniu elementów wpływających na przekształcenie walorów krajobrazowych wprowadzić należy zadrzewienia osłonowe wzdłuż dróg i placów składowych, a także wokół pozostałych dużych i wysokich konstrukcji budowlanych.

Pełne walory przyrodnicze powinny zostać zinwentaryzowane w ramach szczegółowej powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej gminy. Szczegółową inwentaryzacją dendrologiczną objąć należy istniejące na terenie gminy parki.

2.1. Obiekty prawnie chronione.

Ochroną prawną objęte są: pomniki przyrody i zabytkowe parki .

2.1.1. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody objętymi szczególną ochroną prawną są:

- jałowiec pospolity (nr rej. 253) rosnący w Wilemowicach, przy drodze do leśniczówki, wiek ok.100 lat, obwód pnia 150 cm, wysokość ok.10 m,
- buk zwyczajny (nr rej. 255) rosnący w Cieszanowicach, w oddz. lasu nr 175 w Nadleśnictwie Prudnik, wiek ok.300 lat, obwód pnia 345 cm, wysokość ok.31 m,
- dąb szypułkowy (nr rej. 370) rosnący w Wilemowicach, w oddz. lasu nr 132 w Nadleśnictwie Prudnik, wiek ok.300 lat, obwód pnia 440 cm, wysokość ok.34 m
- dąb szypułkowy (nr rej. 324) rosnący w Białowieży.

2.1.2. Zabytkowe parki.

- Cieszanowice - zabytkowy park krajobrazowo - dworski z dworem z I poł. XVIII wieku o powierzchni 6,2 ha;
- Wilemowice - zabytkowy park przypałacowy z XIX wieku, o powierzchni 1,4 ha;

- Goworowice - zabytkowy park przypałacowy z XX wieku, o powierzchni 2,5 ha.

2.2. Obszary i obiekty proponowane do objęcia ochroną prawną.

Do objęcia ochroną prawną wskazuje się : drzewa o cechach pomnikowych, nieczynne wyrobiska bazaltu, grupy drzew do zachowania przed wyrębem .

2.2.1. Okazy drzew pomnikowych

Na ochronę konserwatorską zasługują następujące drzewa:

- Buk w wieku 170 lat w oddz.115g Leśnictwa Kłodobok,
- Buk w wieku 175 lat w oddz.108f Leśnictwa Kłodobok,
- Dąb w wieku 180 lat w oddz.58b Leśnictwa Wilemowice,
- Jałowiec w wieku 60(?) lat w oddz.64o Leśnictwa Wilemowice.

Ponadto na ochronę zasługują 3 osiki o wymiarach pomnikowych:

- przy pomniku w Zurzycach,
- przy drodze Kamiennik - Kłodobok,
- przy drodze Kamiennik - Goworowice (obok oczyszczalni ścieków).

2.2.2. Nieczynne kamieniołomy bazaltu.

Położony we wsi Wilemowice, na terenie Nadleśnictwa Prudnik, obiekt to dwa sąsiadujące ze sobą nieczynne kamieniołomy bazaltu . Otaczający kamieniołom teren ma bardzo atrakcyjną krajobrazowo, urozmaiconą rzeźbę. Pofałdowana , pagórkowata powierzchnia jest prawdopodobnie odbiciem kształtu stropu płytko zalegających bazaltów , podkreślonym dolinami powstałymi wskutek erozji podatnego materiału czwartorzędowego . Bazalty Wilemowic leżą w obrębie rowu Ząbkowic Śląskich , jednego z wielu uskokurowych zapadlisk rozcinających Przedsudecki Blok Otmuchowsko - Strzeliński. Zbudowany między innymi z gnejsów, łupków łyszczykowych, marmurów, amfibolitów i górnokarbońskich granitoidów.

W rowie ząbkowickim zalegają utwory trzeciorzędowe serii poznańskiej, wykształcone jako iły, piaski, węgle brunatne, mułki i gliny przykryte materiałem czwartorzędowym (piaski i gliny). Bazalty Wilemowic tworzą blisko siebie leżące bloki , stanowiące resztki rozległej pokrywy polawowej oraz fragmenty potoku lawowego. Pokrywa bazaltowa leży na iłach trzeciorzędowych i żwirach plejstoceniowych i przykryta jest lessopodobnymi utworami czwartorzędu o miąższości kilku metrów.

Na licznych odsłonięciach skalnych w obydwu wyrobiskach widoczne są doskonale plagioklazowo- oliwinowe bazalty o strukturze afanitowej i czarno - szarej barwie. Dobrze widoczne są pojedyncze kryształy i skupienia oliwinu. W niektórych odsłonięciach można wyraźnie obserwować ostre strefy kontaktowe litych bazaltów i tufów. Wilemowskie bazalty powstały około 35 mln lat temu, podczas młodotrzeciorzędowych ruchów pionowych orogenezy alpejskiej .

2.2.3. Grupy drzew zasługujące na ochronę przed wyrębem.

Zaleca się objęcie ochroną akacji porastających nasypy nieczynnej linii kolejowej przebiegającej przez obszar gminy z północy na południe. Drzewa te są wycinane i niszczone przez mieszkańców. Ochrona tych drzew przed wycięciem pozwoli na utrzymanie zieleni wysokiej wzdłuż projektowanej ścieżki rowerowej w miejscu zlikwidowanej linii kolejowej.

3. Siedliska objęte ochroną.

Na obszarze gminy nie występują obiekty obszarowej ochrony przyrody, tworzone na podstawie prawnej ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 października 1991 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 1079). Stwierdzono kilka stanowisk gatunków roślin podlegających prawnej ochronie na mocy Rozporządzenie MŚ z dnia 09.07.2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz.U. Nr 168, poz. 1764). Zinventaryzowano liczne miejsca, gdzie występują biocenozy z dużym prawdopodobieństwem występowania chronionych i rzadkich gatunków roślin. W kompleksach leśnych i w dnach dolin występują siedliska chronione na mocy Dyrektywy habitatowej. Są to łąki środkowoeuropejskie oraz łąki nadrzeczne.

4. Obszary systemu ekologicznego "E".

Podstawowe przyrodnicze powiązania przestrzenne kształtują:

- ekosystem leśny obejmujący kompleksy leśne Nadleśnictwa Prudnik - lasy wodochronne, II grupy ochronności,
- dolina rzeki Krynki, jako korytarz ekologiczny o randze lokalnej.

Uzupełnieniem w/w podstawowych elementów przyrodniczej struktury gminy są:

- Źródłowe odcinki dolin rzek Cielnicy i Korzkiew,
- Doliny innych mniejszych cieków wodnych,
- Parki krajobrazowe w Wilemowicach, Goworowicach, Cieszanowicach.

VII. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI I ZASADY OCHRONY WARTOŚCI KULTUROWYCH.

Prowadzona polityka przestrzenna gminy winna uwzględniać:

- konserwację i rewaloryzację w odniesieniu do obiektów i terenów zabytkowych;
- adaptację w odniesieniu do obiektów i terenów o potencjalnych wartościach kulturowych;
- modernizację w odniesieniu do obiektów nie mających cech zabytkowych, a dysharmonizujących obszar o wartościach kulturowych;
- utrwalanie dotychczasowej formy przestrzennej w danej miejscowości w sytuacji niewielkiego nawarstwienia w stosunku do formy pierwotnej;
- ochronę terenów osadniczych przed niekontrolowaną, pod względem estetyki architektonicznej, zabudową nie dostosowaną do otoczenia,
- eliminację czynników degradujących układy historyczne jednostek osadniczych;
- adaptację i modernizację elementów zabudowy i krajobrazu do potrzeb współczesnych;
- zagospodarowanie obiektów opuszczonych;
- rewaloryzację wartości krajobrazowych, zachowaniem i adaptacją dawnych zagród chłopskich i folwarków stanowiących wartości historyczne i krajobrazowe;
- eksponowanie regionalnej odrębności terenu;
- ochronę historycznego układu przestrzennego wsi i komunikacyjnego jednostek osadniczych;
- projektowanie nowej zabudowy indywidualnie, w dostosowaniu do otoczenia oraz zachowania równowagi elementów krajobrazu historycznego regionu.

1. Podstawowe elementy dziedzictwa kulturowego i ich ochrona

Podstawowymi elementami zachowanego dziedzictwa kulturowego są zabytkowe obiekty, układy przestrzenne i krajobrazowe / pałace, zespoły dworsko- i pałacowo-parkowe/ oraz charakterystyczne dla Dolnego Śląska układy ulicowe z dość dobrze zachowanymi zagrodami /frontowe budynki szczytowe, budynki "wycugowe", okazałe bramy i/lub budynki bramne, spichlerze, zabudowa murowana o bogatym wystroju architektonicznym i in./. Ze względu na znaczne wartości historyczne i kulturowe, ochronie konserwatorskiej podlegają zespoły urbanistyczne, obiekty architektury i budownictwa, parki, cmentarze, zabytki ruchome oraz stanowiska archeologiczne znajdujące się na terenie gminy.

Szczegółnej ochronie podlegają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków. Są to następujące obiekty :

Cieszanowice

- zespół dworski, XVIII-XIX:dwór, nr rej.: 991/65 - A z 05.05.1965, oficyna, spichrz, nr rej.: 991/65 - B z 05.05.1965, pawilon, park, nr rej.: 43/48 z 09.09.1948 oraz 72/83 z 01.08.1983

Goworowice

- kościół par. p.w. Nawiedzenia NMP, 1806,1902, nr rej.: 1146/66 z 12.02.1966
- park pałacowy, nr rej.: 42/48 z 27.08.1948

Kamiennik

- kościół par. p.w. św. Andrzeja, 1794,1900, nr rej.: 1147/66 z 12.02.1966

Karłowice Małe

- dwór, XVIII/XIX, nr rej.: 993/65 z 09.06.1965

Karłowice Wielkie

- kościół par. p.w. św. Marii Magdaleny, 1758, nr rej.: 1148/66 z 12.02.1966

Kłodobok

- dom nr 66, XIX, nr rej.: 1576/66 z 12.09.1966
- dom nr 71, szach., XVIII/XIX, nr rej.: 1575/66 z 20.08.1966

Lipniki

- kościół par. p.w. św. Marcina, 1775, nr rej.: 1151/66 z 16.02.1966

Szklary

- kościół par. p.w. św. Michała Arch., 1752-65, nr rej.: 1157/66 z 17.02.1966
- młyn wodny nr 82, ob. mieszkania, mur.-szach., 2 poł. XIX, nr rej.: 1952/71 z 08.11.1971

Wilemowice

- zespół pałacowy, XIX:pałac, nr rej.: 2100/84 z 05.11.1984, park, nr rej.: 47/81 z 01.06.1981, folwark, nr rej.: 1587/66 z 13.09.1966, spichrz, budynek gospodarczy, brama wjazdowa

Ochronie podlegają również obiekty zabytkowe ujęte w planach miejscowych wsi gminy Kamiennik (znajdujące się również w materiałach ewidencyjnych OWKZ) wg poniższego wykazu:

Wilemowice

Rzeźba kamienna, barokowa - św. Jan Nepomucena XVIII w.,
nr rej. 4.01.1990/Ks. B. t.v – 852/90;

Chociebórz

Kamień graniczny, romański z 2 poł. XIII w;

Goworowice

Pałac, mur, z 1903 r;
Rzeźba Pieta, w wnęce domu nr 39;
Dom nr 14, szach. z XVIII/XIX w;
Dom nr 40, mur., k. XIX w,
Dom nr 53, szkoła, mur., pocz. XX w;

Kamiennik

Ogrodzenie kościoła par. XVIII/XIX w;
Dwór, mur., XVIII/XIX w;
Dom nr 14, mur., k. XIX w;
Kapliczka przy domu nr 8, k. XIX w;
Kapliczka przy domu nr 10, k. XIX w;

Karłowice Małe

Spichlerz, mur, XIX w;
Stodoła;
Dom, mur, pocz. XX w;
Dom nr 1, mur., k.XIX w;

Karłowice Wielkie

Młyn elektryczny, mur., pocz. XX w;
Rzeźba kamienna, barokowa - św. Jan Nepomucena z XVIII wieku,
nr rej. 31.08.1990/Ks B.t.v/835-90;

Kłodobok

Kaplica filialna, mur., pocz. XX w;

Lipniki

Plebania, mur., 1 poł. XIX w;
Kamień graniczny, romański z 2 poł. XIII w;

Kamień graniczny, romański z 2 poł. XIII w, nr rej. 22.10.1859/Ks B.t. I-168/59;

Ogonów

Kapliczka, mur. k. XIX w;;

Rzeźba kamienna, barokowa - św. Jan Nepomucena XVIII wieku przy dawnej plebanii;

Szklary

Plebania, mur., XVIII/XIX w;

Dwór, mur., XIX w;

Dom (nadleśnictwo), mur., k. XIX w;

Dom (biblioteka), mur., k. XIX w;

Kamień graniczny, romański z 2 poł. XIII w;

Wilemowice

Kamień graniczny;

Rzeźba św. Jana Nepomucena z XIX w., nr rej. 27.11.1990 /Ks B.t.U. – 841/80/;

Zurzyce

Dom nr 5, (św. wiejska) mur., z k. XIX wieku;

Istnienie na terenie gminy styku kulturowego pomiędzy ludnością napływową, a autochtoniczną obliguje również do uszanowania istniejących relikwów kultury tj. - pomników poświęconych ludności miejscowej poległej na frontach wojen światowych, pomników, płyt nagrobnych sprzed 1945 r, niejednokrotnie z końca XIX wieku, usytuowanych na cmentarzach przykościelnych, wydzielonych, lub usytuowanych w miejscach wydzielonych, kaplic i krzyży przydrożnych, poprzez objęcie ich ochroną konserwatorską.

Dla obiektów objętych ochroną konserwatorską przeznacza się funkcję nawiązującą do ich pierwotnego przeznaczenia:

Obiekty i zespoły sakralne - funkcja religijna, mieszkalna

Zespoły zamkowe, pałacowe, dworskie, folwarki - funkcja mieszkaniowa, administracyjna, usługowa lub mieszana, itp;

Budynki, zagrody i in. - funkcja mieszkaniowa, gospodarcza, usługowa lub mieszana, itp.;

Parki - funkcja rekreacyjno - wypoczynkowa w powiązaniu z w/w zespołem pałacowym lub dworskim;

Cmentarze - adaptacja funkcji;

Stanowiska archeologiczne - prace ziemne - po uprzednim uzyskaniu zezwolenia OWKZ i ewentualnie przeprowadzeniu prac wykopaliskowych

Na obszarze gminy Kamiennik wyznacza się strefy ochronne dla zespołów pałacowo- i dworsko- parkowych, kościołów oraz na obszarach skupisk stanowisk archeologicznych.

Zespół dworsko – parkowy we wsi Cieszanowice

Strefa "B"

- ochrony elementów zabytkowych i krajobrazu kulturowego.

Teren zespołu dworsko - parkowego o zachowanych wartościach w granicach zabytkowego założenia - rewaloryzacja zespołu (w skład którego poza dworem wchodzi oficyna dworska, pawilon ogrodowy, spichlerz i zabytek ruchomy - figura kamienna św. Jana Nepomucena) z przeznaczeniem na mieszkalnictwo, mieszkalnictwo zbiorowe z funkcją usługową, administracyjną, hotelowo-konferencyjną, itp. Na obszarze tym obowiązuje nakaz uzgadniania działalności inwestycyjnych z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków (OWKZ) oraz nakaz zachowania zabytkowego układu.

Strefa "K"

- ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia parkowego, układu alei parkowych, ochrona i konserwacja drzewostanu na terenie zieleni urządzonej parku oraz przywrócenie walorów krajobrazowych, zapewnienie ekspozycji zabytkowych struktur i ich publiczną dostępność.

Zespół pałacowo – parkowy we wsi Wilemowice

Strefa "B"

- ochrony elementów zabytkowych. Teren zespołu pałacowego (pałac, zabudowa dawnego folwarku-spichlerz) wraz z parkiem przypałacowym z wieloma drzewami o cechach pomników przyrody. Na obszarze tym obowiązuje nakaz uzgadniania działalności inwestycyjnych z OWKZ oraz nakaz zachowania zabytkowego układu.

Zalecana restauracja zespołu z przeznaczeniem na cele ogólnodostępne, z możliwością dostosowania na cele mieszkalnictwa, mieszkalnictwa zbiorowego z funkcją usługową, administracyjną, hotelowo-konferencyjną, itp.

Strefa "K"

- ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B". W strefie tej obowiązuje restauracja założenia parkowego, układu alei parkowych, ochrona i konserwacja drzewostanu, przywrócenie walorów krajobrazowych, zapewnienie ekspozycji zabytkowych struktur i ich publiczną dostępność.

Zespół dworsko - folwarczny we wsi Kamiennik

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych zespołu dworskiego /dwór, folwark/. Zalecana rewaloryzacja zabytkowego układu, restauracja obiektów dworskich z przeznaczeniem na cele ogólnodostępne, w zależności od potrzeb na usługi administracyjne, turystyczno-hotelowe, ośrodek fundacji, centrum konferencyjno-hotelowe;

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywające się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia parkowego, układu alei parkowych, ochrona i konserwacja drzewostanu, przywrócenie walorów krajobrazowych, zapewnienie ekspozycji zabytkowych struktur i ich publiczną dostępność.

Teren kościoła parafialnego w Kamienniku

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych kościoła p.w. św. Andrzeja., wraz z ogrodzeniem terenu kościoła (nr rej. 1147/66).

Na obszarze tym obowiązuje uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnej z OWKZ.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia, układu alei, ochrona i konserwacja drzewostanu na terenie oraz przywrócenie walorów krajobrazowych w bezpośrednim powiązaniu z terenem kościoła

Teren kościoła parafialnego we wsi Goworowice

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych kościoła p.w. Nawiedzenia N.P.Marii (nr rej. 1146/66).

Na obszarze tym obowiązuje uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnych z OWKZ.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia, układu alei, ochrona i konserwacja drzewostanu na terenie oraz przywrócenie walorów krajobrazowych terenów w bezpośrednim sąsiedztwie.

Zespół dworsko – parkowy we wsi Goworowice

Strefa "B"

- ochrony elementów zabytkowych i krajobrazu kulturowego terenu zespołu dworsko - parkowego o zachowanych wartościach w granicach zabytkowego założenia. Wymagana rewaloryzacja zespołu z przeznaczeniem na funkcje mieszkalne, ew. mieszkalnictwo zbiorowe z funkcją usługową, administracyjną, hotelowo-konferencyjną, itp. Na obszarze tym obowiązuje nakaz uzgadniania działalności inwestycyjnych z OWKZ oraz nakaz zachowania zabytkowego układu.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia parkowego, układu alei parkowych, ochrona i konserwacja drzewostanu, przywrócenie walorów krajobrazowych, zapewnienie ekspozycji zabytkowych struktur i ich publiczną dostępność.

Teren kościoła parafialnego we wsi Karłowice Wielkie

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych kościoła p.w. św. Marii Magdaleny (nr rej. 1148/66).

Na obszarze tym obowiązuje uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnych z OWKZ.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia, układu alei, ochrona i konserwacja drzewostanu oraz przywrócenie walorów krajobrazowych w bezpośrednim powiązaniu z terenem kościoła.

Teren parafialnego zespołu sakralnego we wsi Lipniki

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych zespołu sakralnego (kościół p.w. św. Marcina, plebania) - nr rej. 1151/66 II.

Na obszarze tym obowiązuje kontynuacja zaleceń konserwatorskich, uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnych z OWKZ.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia, układu alei, ochrona i konserwacja drzewostanu na terenie oraz przywrócenie walorów krajobrazowych terenu w powiązaniu ze społeczeństwem.

Teren parafialnego zespołu sakralnego we wsi Szklary

Strefa "B"

ochrona elementów zabytkowych zespołu sakralnego (kościół p.w. św. Michała Archanioła, plebania) - nr rej. 1157/66.

Na obszarze tym obowiązuje uzgadnianie wszelkiej działalności inwestycyjnej z OWKZ.

Strefa "K"

ochrony krajobrazu pokrywająca się z granicą strefy "B".

W strefie tej obowiązuje restauracja założenia, układu alei, ochrona i konserwacja drzewostanu na terenie oraz przywrócenie walorów krajobrazowych w powiązaniu ze społeczeństwem.

Stanowiska archeologiczne na obszarach wsi Cieszanowice, Karłowice Wielkie, Karłowice Małe, Kłodobok, Szklary.

Strefa "OW"

strefy obserwacji archeologicznej.

W strefie tej działalność inwestycyjna ograniczona uwarunkowaniami obserwacji archeologicznej. Nad pracami ziemnymi wymagany jest nadzór archeologa.

Stanowiska archeologiczne - grodziska - na obszarach wsi Cieszanowice, Kłodobok, Szklary

Strefa "W"

strefy rezerwatowe, obejmująca unikatowe i reprezentatywne elementy o znaczeniu naukowym lub emocjonalnym, które winny być objęte ścisłą ochroną.

W strefie tej działalność inwestycyjna jest zabroniona. Dozwolone jedynie prace ziemne związane z konserwacją terenu.

2. Zakres ochrony konserwatorskiej obiektów zabytkowych

Zakres ochrony konserwatorskiej ustalonej w studium dla obiektów zabytkowych wymaga zachowania :

- bryły obiektu i dachu, co do kształtu, materiału, podziałów w elewacji , stolarki okiennej i drzwiowej,
- wystroju architektonicznego.

Wszelkie działania projektowe, remontowe i inwestycyjne związane z tymi obiektami należy uzgadniać z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3. Zabytkowe układy ulicowe.

Na obszarach historycznie ukształtowanych centralnych części wsi Kamiennik, Karłowice Wielkie, Wilemowice, Lipniki, Szklary, Goworowice, zaleca się zachowanie zabytkowego układu zabudowy, dróg bądź ulic, w tym również nawierzchni ulic.

4. Cmentarze zabytkowe.

Ważnym dziedzictwem kulturowym są istniejące dawne cmentarze, w tym również nieczynne, usytuowane przeważnie w otoczeniu zespołów kościelnych, niejednokrotnie z cennymi zabytkami sztuki sepulkarnej, zachowanym układem alejek i ścieżek cmentarnych, w otoczeniu okazałego starodrzewu. Obiekty te należy pielęgnować dla uwypuklenia ich wartości kulturowych oraz ekspozycji w krajobrazie miejscowości. Szczególną ochroną objąć należy cmentarze w Karłowicach Wielkich i w Szklarach.

5. Stanowiska archeologiczne.

Do elementów zachowanego dziedzictwa kulturowego należą również stanowiska archeologiczne. Głównym zagrożeniem dla tych ostatnich jest rolnicze i przemysłowe użytkowanie gruntów / np. wyrobiska piasku, pospółki /. Szczególną ochroną należy otoczyć potwierdzone w terenie stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

Roboty budowlane ziemne związane z inwestycjami budowlanymi w sąsiedztwie stanowisk podlegają nadzorowi archeologicznemu, nadzór ten zlecić należy jednostce lub osobie wyspecjalizowanej do świadczenia tego typu usług. W przypadku odkryć obiektów archeologicznych roboty te należy wstrzymać i przeprowadzić ratownicze badania archeologiczne.

Szczegółowe działania związane ze stanowiskami archeologicznymi obejmują: wszystkie przedsięwzięcia ziemne (budowy, roboty instalacyjne - gazociągi, wodociągi, kanalizacje, kable energetyczne i telefoniczne), rowy melioracyjne, tworzenie nowych wybierisk kruszywa i wysypisk śmieci oraz inne prace ziemne przebiegające na obszarach stwierdzonych stanowisk archeologicznych, muszą być uzgadniane z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Opolu.

Prace ziemne wykonywane w pobliżu stanowiska archeologicznego wymagają nadzoru specjalisty.

Naruszenie stanowiska archeologicznego jest możliwe tylko po wcześniejszym przebadaniu tegoż na koszt inwestora, po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Grodziska nie mogą zostać naruszone.

O każdorazowym znalezisku archeologicznym należy informować Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu, ul. Piastowska 14.

Na terenie gminy trwają poszukiwawcze badania archeologiczne, w wyniku których zostaną odkryte nowe, nieznane dotąd zabytki archeologiczne prawnie chronione.

Wykaz stanowisk archeologicznych w gminie Kamiennik.

Miejscowość	Nr stanowiska/ nr rejestru	Klasyfikacja chronologiczno-kulturowa znaleziska
Cieszanowice	1. A-47/66	1. grodzisko – wczesne średniowiecze X-XIIIw.
	2.	1. grodzisko (?) - średniowiecze (?)
	3.	1. osada (pracownia hutnicza) – kult. przeworska – okres wpływów rzymskich
	4.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna 2. osada (pracownia hutnicza) – prądzieje
	5.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna
	6.	1. ślad osadnictwa - epoka kamienna
Karłowice Wielkie	1.	1. punkt osadniczy – wczesne średniowiecze X-XIIw. 2. osada – późne średniowiecze XV-XVw. 3. ślad osadnictwa – okres nowożytny
	2.	1. punkt osadniczy – prądzieje 2. punkt osadniczy – późne średniowiecze
	3.	1. ślad osadnictwa – kult. pucharów lejkowych - neolit
	4.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna 2. ślad osadnictwa – kult. pucharów lejkowych - neolit 3. punkt osadniczy – prądzieje 4. punkt osadniczy – późne średniowiecze
	5.	1. ślad osadnictwa – kult. przeworska – faza D 2. ślad osadnictwa – wczesne średniowiecze XI-XIIw. 3. ślad osadnictwa – późne średniowiecze XIV-XVw.
	6.	1. punkt osadniczy – prądzieje
	7.	1. ślad osadnictwa – neolit 2. punkt osadniczy – kult. przeworska – faza D 3. punkt osadniczy – prądzieje 4. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	8.	1. ślad osadnictwa – neolit 2. punkt osadniczy – kult. przeworska – faza D 3. punkt osadniczy – późne średniowiecze
	9.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna 2. ślad osadnictwa – kult. przeworska – faza D 3. ślad osadnictwa – późne średniowiecze

Miejscowość	Nr stanowiska/ nr rejestru	Klasyfikacja chronologiczno-kulturowa znaleziska
	10.	1. punkt osadniczy – kult. cer. wstęgowej rytej - neolit 2. punkt osadniczy – pradzieje 3. punkt osadniczy – późne średniowiecze XIV-XVw.
	11.	1. ślad osadnictwa – pradzieje 2. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	12.	1. punkt osadniczy – kult. przeworska – faza D 2. ślad osadnictwa – pradzieje 3. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	13.	1. punkt osadniczy – kult. łużycka 2. punkt osadniczy – pradzieje
Karłowice Małe	1.	1. punkt osadniczy – pradzieje 2. ślad osadnictwa – późne średniowiecze XIV-XVw.
	2.	1. punkt osadniczy – pradzieje 2. ślad osadnictwa – wczesne średniow. faza młodsza 3. punkt osadniczy – późne średniowiecze XIV-XVw.
	3. A-1072/97	1. punkt osadniczy – kult. przeworska – faza D 2. ślad osadnictwa - późne średniowiecze XIV-XVw.
	4.	1. punkt osadniczy – kult. przeworska – faza D 2. ślad osadnictwa – pradzieje 3. punkt osadniczy – późne średniowiecze
	5.	1. ślad osadnictwa – pradzieje 2. ślad osadnictwa – wczesne średniow. faza młodsza
	6.	1. ślad osadnictwa – neolit 2. punkt osadniczy – pradzieje 3. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	7.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna 2. ślad osadnictwa – pradzieje
	8.	1. ślad osadnictwa – neolit 2. ślad osadnictwa – pradzieje 3. punkt osadniczy – późne średniowiecze
	9. A-1073/97	1. punkt osadniczy – kult. cer. wstęgowej rytej – faza nutowa 2. punkt osadniczy – kult. pucharów lejkowych - neolit 3. punkt osadniczy – pradzieje 4. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	10.	1. punkt osadniczy – późne średniowiecze
Kłodobok	1.	1.pukt osadnicz – neolit
	3.	1.cmentarzysko ciałopalne – kult. łużycka – epoka brązu (halsztat)
	4.	1.grodzisko – średniowiecze XIIIw. (?)
	5.	1. ślad osadnictwa – kultura łużycka

Miejscowość	Nr stanowiska/ nr rejestru	Klasyfikacja chronologiczno-kulturowa znaleziska
	6.	1. ślad osadnictwa – kultura łużycka – epoka brązu
	7.	1. ślad osadnictwa – neolit 2. ślad osadnictwa – pradzieje 3. ślad osadnictwa – wczesne średnow. faza młodsza 4. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	8.	1. punkt osadniczy – wczesne średniow. faza starsza VI-IXw.
	9.	1. punkt osadniczy – neolit 2. ślad osadnictwa – wczesne średnow. faza starsza VI-IXw.
	10.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna 2. ślad osadnictwa – wczesne średniow. faza starsza VI-IXw.
	11.	1. ślad osadnictwa – kult. Pucharów lejkowych - neolit 2. ślad osadnictwa – późne średniowiecze
	12.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna
	13.	1. punkt osadniczy – kultura przeworska – faza D 2. punkt osadniczy – pradzieje 3. punkt osadniczy – wczesne średniowiecze IX-Xw. 4. punkt osadniczy – późne średniowiecze XIV-XVw.
	14.	1. ślad osadnictwa – epoka kamienna
	15.	1. punkt osadniczy – epoka kamienna 2. ślad osadnictwa – kultura przeworska – faza D 3. punkt osadniczy – pradzieje
	16.	1. ślad osadnictwa – kult. Łużycka – V epoka brązu (halsztat C)
	17.	1. ślad osadnictwa – neolit
	18.	1. ślad osadnictwa – neolit
	19.	1. ślad osadnictwa – neolit
	20.	1. punkt osadniczy – wczesne średniowiecze
	21.	1. punkt osadniczy – epoka kamienna
	22.	1. cmentarzysko ciałopalne – kultura pomorska (?)
	23.	1. osada (pracownia hutnicza) – pradzieje lub średniow.
		grodzisko
Szklary	1.	1. ślad osadnictwa – kult. Łużycka – III okres epoki brązu
	2.	1. osada (pracownia hutnicza) – wczesne średniowiecze VIII-IXw.
	3.	1. punkt osadniczy – późne średniowiecze XIV-XVw.
	4.	1. grodzisko – średniowiecze (?)
Kamiennik	1.	Stanowisko powierzchniowe (skorupy prehistoryczne)
	2.	Stanowisko powierzchniowe (rdzeń kamienny)
	3.	Stanowisko powierzchniowe (rdzeń kamienny)

Miejscowość	Nr stanowiska/ nr rejestru	Klasyfikacja chronologiczno-kulturowa znaleziska
	4.	Stanowisko powierzchniowe (narzędzia kamienne)
	5.	Grodzisko
	6.	Stanowisko archeologiczne
Białowieża	2.	Punkt osadniczy wczesnośredniowieczny
	3.	Ślady osadnictwa (epoka kamienia, pradzieje)
		Zespół grodzisk
Chociebórz	1.	Grodzisko
Lipniki	1.	Stanowisko powierzchniowe
	2.	Stanowisko powierzchniowe
Ogonów	1.	Ślady osadnictwa, kultura przeworska
	2	Punkt osadnictwa z neolitu, osada wczesnośredniowieczna
	3	Punkty osadnictwa, kultura łużycka
	4	Punkty osadnictwa, pradzieje, neolit, ślad osadnictwa późnośredniowieczny
	5	Punkt osadnictwa z neolitu, ślad osadnictwa późnośredniowieczny
	6	Ślad osadnictwa z neolitu
	7	Ślad osadnictwa z epoki kamienia
	8	Ślad osadnictwa, kultura przeworska
	9	Punkt osadnictwa wczesnośredniowieczny
	10	Punkt osadnictwa z neolitu, ślady osadnictwa kultura przeworska, późne średniowiecze
	11	Ślad osadnictwa, pradzieje
	12	Punkty osadnictwa, pradzieje, neolit, wczesne średniowiecze
	13	Punkt osadnictwa, wczesne średniowiecze
	14	Ślad osadnictwa z neolitu
Wilemowice	3	Stanowisko powierzchniowe, wczesne średniowiecze
Zurzyce	1	Ślad osadnictwa z neolitu
	2	Osada?, punkt osadnictwa, wczesne i późne średniowiecze
	3	Grodzisko, średniowiecze
	4	Ślady osadnictwa, pradzieje, epoka kamienia, późne średniowiecze
	5	Ślad osadnictwa, późne średniowiecze

1. Wszystkie przedsięwzięcia ziemne (budowy, roboty instalacyjne - gazociągi, wodociągi, kanalizacje, kable energetyczne i telefoniczne), rowy melioracyjne, tworzenie nowych wybieżysk kruszywa i wysypisk śmieci oraz inne prace ziemne, muszą być uzgadniane z Opolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Opolu.
2. Prace ziemne wykonywane w obrębie i w pobliżu stanowiska archeologicznego wymagają nadzoru specjalisty.
3. Naruszenie stanowiska archeologicznego jest możliwe tylko po wcześniejszym przebadaniu tegoż na koszt inwestora, po uprzednim uzyskaniu zezwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
4. Grodziska nie mogą zostać naruszone.
5. Dokładne dane dotyczące chronologii i lokalizacji stanowisk archeologicznych oraz wgląd do materiałów archiwalnych uzyskać można w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Opolu, ul. Piastowska 14.

6. O każdorazowym znalezisku archeologicznym należy informować Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu, ul. Piastowska 14.

UWAGI:

7. Na opiniowanym obszarze znane są ponadto stanowiska archeologiczne odkryte w okresie przedwojennym, ale bliżej niezlokalizowane w terenie.

6. Parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu.

Parki dworskie stanowią w większości cenne obiekty przyrodnicze, będąc równocześnie dokumentami sztuki ogrodniczej podziwianej przez szereg pokoleń. Obiekty te są specyficzną formą zainwestowania, stanowią część materialnego i kulturowego dorobku lokalnego społeczeństwa

W gminie Kamiennik szczególną opieką należy objąć zabytkowe parki krajobrazowe w miejscowościach:

- Cieszanowice,
- Goworowice,
- Wilkowice.

We wszystkich parkach krajobrazowych wymagana jest rewaloryzacja całości założenia.

Dla ochrony krajobrazu gminy Kamiennik, charakteryzującego się niepowtarzalną rzeźbą terenu o znacznych deniwelacjach względnych, licznymi kompleksami leśnymi wprowadzono w niniejszym studium na tym obszarze szereg ograniczeń funkcjonalno - przestrzennych mających za zadanie utrzymanie najcenniejszych walorów krajobrazowych i kulturowych, zgodnego z zasadami ekologii rozwoju przestrzennego oraz stworzenia terenów dla turystyki i rekreacji.

Utrzymanie takiego układu jest bezwzględnie konieczne dla zapewnienia poprawnego funkcjonowania i eksponowania wartości środowiska kulturowego gminy.

Wprowadzenie parku elektrowni wiatrowych na obszarze wysoczyzny, poza obszarami zabudowy, w rejonie przebiegu istniejącej linii energetycznej 220kV (przewidzianej do przebudowy na napięcie 400kV) nie powinno zasadniczo wpłynąć na walory krajobrazu kulturowego gminy.

Ochronie krajobrazu towarzyszyć winno wprowadzenie zadrzewień osłonowych wzdłuż dróg, a także wokół pozostałych dużych i wysokich konstrukcji budowlanych.

VIII. KIERUNKI ROZWOJU FUNKCJI PRODUKCYJNYCH.

1. Uwarunkowania i kierunki rozwoju rolnictwa.

1.1. Charakterystyka środowiska pod względem przydatności dla rolnictwa.

Gmina Kamiennik charakteryzuje się dobrymi warunkami dla produkcji rolniczej.

Wśród zróżnicowanych form ukształtowania rzeźby terenu przeważa typ rzeźby pagórkowatej. Najwyższym punktem na obszarze gminy jest wzniesienie (339 m npm) położone na terenie wsi Chociebórz. Na ogół przeważa rzeźba falista do falistej pagórkowatej, o skłonach średnich i silnych i wystawie różnokierunkowej. Niektóre partie terenu, zwłaszcza w okolicach Szklar, Goworowic i Ogonowa, ze względu na ukształtowanie i budowę geologiczną mogą być trudne i bardzo trudne do uprawy. Ważnym elementem krajobrazowym jest dobrze zaznaczająca się w rzeźbie dolina rzeki Krynki, której towarzyszy gęsta sieć niewielkich, lecz głęboko wciętych dolin bocznych. Większe obszary z rzeźbą niskofalistą i płaską występują w dolinie w/w rzeki, we wschodniej części wsi Cieszanowice, a także w rejonie wsi Lipniki. Generalnie rzeźba na terenie gminy pod kątem jej wpływu na rolniczą uprawę gruntów może miejscami stwarzać poważne trudności w uprawie, zwłaszcza, że znaczne obszary zagrożone są i podlegają erozji wodnej (do bardziej silnej włącznie).

Jeżeli chodzi o agroklimat, to region posiada bardzo dobre warunki. Okres wegetacyjny należy do najdłuższych w Polsce. Średnia temperatura roczna utrzymuje się w granicach $+7,8^{\circ}\text{C}$. Najchłodniejszym okresem w roku jest styczeń ze średnią temperaturą $-0,8^{\circ}\text{C}$, a najcieplejszy lipiec $+17,2^{\circ}\text{C}$. Średnia temperatura okresu wegetacyjnego wynosi $+13,2^{\circ}\text{C}$. Średnia liczba dni przymrozkowych wynosi ponad 100. Roczna ilość opadów na terenie wsi należących do gminy Kamiennik wynoszą 640 mm (wg. Stacji pomiarowej w Goworowicach). Suma opadów okresu wegetacyjnego waha się w granicach 488 mm, tj. 71,8% opadów rocznych. Typ rzeźby stwarza warunki do wytworzenia lokalnego mikroklimatu. Obniżenia i formy dolinne sprzyjają powstawaniu mrozowisk – stagnowaniu mas zimnego powietrza, podczas gdy tereny wyżej położone są znacznie cieplejsze.

W gminie występują bardzo dobre i dobre warunki glebowe. Pod względem budowy geologicznej gmina charakteryzuje się dominacją utworów lessowatych. Inwentaryzacja gleb IUNG Puławy wykazała, że 28,8% powierzchni gruntów ornych gminy zalicza się do pierwszego kompleksu rolniczej przydatności gleb (pszennego bardzo dobrego), 35,7 % – drugi kompleks (pszenny dobry), 12,9% - kompleks trzeci (pszenny wadliwy), 6,8% - kompleks ósmy (zbożowo-pastewny mocny) oraz 10,6% - inne kompleksy. Współczynnik bonitacji gruntów wg. 3-stopniowej skali dla gminy wynosi 1,83.

Część obszaru gminy (18%), ze względu na pagórkowaty charakter ukształtowania terenu, zagrożona jest erozją wodną. Tereny o spadkach rzędu $6-10^{\circ}$ podlegają erozji silnej (6,5% powierzchni użytków rolnych), o spadkach $10-15^{\circ}$ – erozji bardzo silnej ($0,7\%$).

Ponad 30% gruntów ornych na terenie gminy posiada właściwe stosunki wodno-powietrzne (gleby średnio przepuszczalne i średnio przewiewne, mające zdolność magazynowania wody, położone w miejscach płaskich o dobrym odpływie), 30% - stosunki wodno-powietrzne okresowo za suche (średnio i dobrze przepuszczalne o małej pojemności wodnej, położone na stokach i podlegające erozji wodnej), a 20% - gleby okresowo

za wilgotne i okresowo podmokłe (słabo i średnio przepuszczalne, słabo przewiewne i często zalewane).

Gmina Kamiennik leży w strefie wododziałowej dwóch dopływów Odry, cieków II-rzędu: Nysy Kłodzkiej i Oławy. Najdłuższym ciekim na terenie gminy jest ciek III-rzędu – rzeka Krynka (prawobrzeżny dopływ Odry). Na układ stosunków w wodach wglębnych bardzo duży wpływ wywiera skomplikowana i niezwykle urozmaicona budowa geologiczna obszaru oraz jego morfologia i rzeźba. Występują tu wszystkie niemal typy wód gruntowych, a zmienność typów jest bardzo duża na małym obszarze.

Wieś	Jakość i przydatność rolnicza gleb max. 97,0 min. 18,0	Agro-klimat max. 14,0 min. 1,0	Rzeźba terenu max. 5,0 min. 0,1	Dominujący typ rzeźby	Warunki wodne max. 5,0 min. 0,1	Ocena warunków wodnych środowiska dla celów produkcji rolnej	Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej max. 121,0 min. 19,1	Lokata wsi w gminie
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
Białowieża	78,8	14,0	2,0	niskofalista	4,2	bardzo korzystne	99,0	4
Chociebórz	71,2	14,0	1,8	wysokofalista	3,8	korzystne	90,8	7
Cieszanowice	54,4	14,0	3,1	niskofalista	3,6	korzystne	75,1	12
Goworowice	80,8	14,0	2,1	wysokofalista	4,5	bardzo korzystne	101,4	2
Kamiennik	68,4	14,0	2,2	wysokofalista	3,6	korzystne	88,2	9
Karłowice Małe	79,0	14,0	2,0	wysokofalista	4,4	bardzo korzystne	99,4	3
Karłowice Wielkie	85,0	14,0	2,0	wysokofalista	4,5	bardzo korzystne	105,5	1
Kłodobok	68,8	14,0	2,6	niskofalista	3,8	korzystne	89,2	8
Lipniki	77,1	14,0	2,4	niskofalista	4,2	bardzo korzystne	97,7	5
Ogonów	76,4	14,0	1,9	niskofalista	4,0	bardzo korzystne	96,3	6
Szklary	52,5	14,0	3,2	niskofalista	3,0	średnio korzystne	72,7	13
Wilemowice	64,0	14,0	3,5	płaskorówninna	3,7	korzystne	82,2	11
Zurzyce	67,8	14,0	1,9	wzgórzowa	3,5	korzystne	87,2	10
Razem	70,7	14,0	2,5	x	3,8	korzystne	91,8	x
woj. Opolskie	60,3	14,0	3,5	x	3,9	korzystne	87,2	x

1.2. Istniejący stan rolnictwa w gminie

Sprzyjające rozwojowi rolnictwa warunki glebowo-klimatyczne sprawiły, że od dawna teren gminy Kamiennik jest intensywnie użytkowany rolniczo.

Użytki rolne zajmują 6616 ha tj. 74% ogólnej powierzchni. Wskaźnik ten jest wyższy od średniej województwa opolskiego.

Charakterystykę warunków gospodarczych i społecznych dotyczących rolnictwa w gminie ilustrują dane Powszechnego Spisu Rolnego zawarte w poniższym zestawieniu.

Jednostka terytorialna:	Kamiennik
Lata:	2002
Kategoria:	POWSZECHNY SPIS ROLNY 2002
Zakres danych:	OGÓŁEM

	J. m.	2002
PSR WG SIEDZIBY GOSPODARSTWA		
Gospodarstwa wg rodzaju		
gospodarstwa rolne	gosp.rol.	555
gospodarstwa indywidualne	gosp.rol.	552
gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych	gosp.rol.	309
Gospodarstwa wg rodzaju i grup obszarowych użytków rolnych		
gospodarstwa rolne		
ogółem	gosp.rol.	555
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	243
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	83
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	50
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	34
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	38
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	35
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	19
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	35
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	13
100 ha i więcej	gosp.rol.	5
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	gosp.rol.	552
do 1 ha włącznie	gosp.rol.	243
powyżej 1 do mniej niż 2 ha	gosp.rol.	83
od 2 do mniej niż 5 ha	gosp.rol.	50
od 5 do mniej niż 7 ha	gosp.rol.	34
od 7 do mniej niż 10 ha	gosp.rol.	38
od 10 do mniej niż 15 ha	gosp.rol.	35
od 15 do mniej niż 20 ha	gosp.rol.	19
od 20 do mniej niż 50 ha	gosp.rol.	35
od 50 do mniej niż 100 ha	gosp.rol.	13
100 ha i więcej	gosp.rol.	0
Powierzchnia gruntów wg rodzaju gospodarstwa i grup obszarowych użytków rolnych		
rolnictwo ogółem		
ogółem	ar	674 653
użytki rolne	ar	633 149
grunty orne ogółem	ar	606 128
grunty orne pod zasiewami	ar	592 364
grunty orne odłogi	ar	7 048
grunty orne ugory	ar	6 716
sady	ar	1 274

łąki trwałe ogółem	ar	18 892
łąki trwałe użytkowane	ar	15 346
pastwiska ogółem	ar	6 855
pastwiska użytkowane	ar	6 471
las ogółem	ar	15 984
las zalesione	ar	15 984
pozostałe grunty ogółem	ar	25 520
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	657
0 ha		
ogółem	ar	0
las ogółem	ar	0
las zalesione	ar	0
pozostałe grunty ogółem	ar	0
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	0
od 0,01 do 1 ha włącznie		
ogółem	ar	15 746
użytki rolne	ar	11 426
grunty orne ogółem	ar	10 012
grunty orne pod zasiewami	ar	8 651
grunty orne odłogi	ar	912
grunty orne ugory	ar	449
sady	ar	166
łąki trwałe ogółem	ar	1 053
łąki trwałe użytkowane	ar	411
pastwiska ogółem	ar	195
pastwiska użytkowane	ar	40
las ogółem	ar	184
las zalesione	ar	184
pozostałe grunty ogółem	ar	4 136
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	38
powyżej 1 ha do mniej niż 5 ha		
ogółem	ar	30 407
użytki rolne	ar	26 942
grunty orne ogółem	ar	24 301
grunty orne pod zasiewami	ar	20 428
grunty orne odłogi	ar	2 466
grunty orne ugory	ar	1 407
sady	ar	533
łąki trwałe ogółem	ar	1 946
łąki trwałe użytkowane	ar	989
pastwiska ogółem	ar	162
pastwiska użytkowane	ar	93
las ogółem	ar	396
las zalesione	ar	396
pozostałe grunty ogółem	ar	3 069
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	139
od 5 do mniej niż 10 ha		
ogółem	ar	54 328
użytki rolne	ar	51 430
grunty orne ogółem	ar	48 097
grunty orne pod zasiewami	ar	46 358
grunty orne odłogi	ar	1 442
grunty orne ugory	ar	297
sady	ar	211
łąki trwałe ogółem	ar	2 689
łąki trwałe użytkowane	ar	2 167
pastwiska ogółem	ar	433
pastwiska użytkowane	ar	423
las ogółem	ar	740
las zalesione	ar	740

pozostałe grunty ogółem	ar	2 158
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	24
od 10 do mniej niż 20 ha		
ogółem	ar	79 619
użytki rolne	ar	77 130
grunty orne ogółem	ar	73 623
grunty orne pod zasiewami	ar	71 645
grunty orne odłogi	ar	1 978
grunty orne ugory	ar	0
sady	ar	72
łąki trwałe ogółem	ar	3 252
łąki trwałe użytkowane	ar	2 810
pastwiska ogółem	ar	183
pastwiska użytkowane	ar	183
las ogółem	ar	357
las zalesione	ar	357
pozostałe grunty ogółem	ar	2 132
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	336
od 20 do mniej niż 30 ha		
ogółem	ar	54 192
użytki rolne	ar	52 520
grunty orne ogółem	ar	50 229
grunty orne pod zasiewami	ar	50 179
grunty orne odłogi	ar	0
grunty orne ugory	ar	50
sady	ar	20
łąki trwałe ogółem	ar	2 021
łąki trwałe użytkowane	ar	1 765
pastwiska ogółem	ar	250
pastwiska użytkowane	ar	100
las ogółem	ar	651
las zalesione	ar	651
pozostałe grunty ogółem	ar	1 021
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	95
od 30 do mniej niż 50 ha		
ogółem	ar	52 061
użytki rolne	ar	51 080
grunty orne ogółem	ar	50 087
grunty orne pod zasiewami	ar	49 579
grunty orne odłogi	ar	250
grunty orne ugory	ar	258
sady	ar	182
łąki trwałe ogółem	ar	511
łąki trwałe użytkowane	ar	484
pastwiska ogółem	ar	300
pastwiska użytkowane	ar	300
las ogółem	ar	610
las zalesione	ar	610
pozostałe grunty ogółem	ar	371
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	25
50 ha i więcej		
ogółem	ar	388 300
użytki rolne	ar	362 621
grunty orne ogółem	ar	349 779
grunty orne pod zasiewami	ar	345 524
grunty orne odłogi	ar	0
grunty orne ugory	ar	4 255
sady	ar	90
łąki trwałe ogółem	ar	7 420
łąki trwałe użytkowane	ar	6 720

pastwiska ogółem	ar	5 332
pastwiska użytkowane	ar	5 332
las ogółem	ar	13 046
las zalesione	ar	13 046
pozostałe grunty ogółem	ar	12 633
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	0
gospodarstwa indywidualne		
ogółem		
ogółem	ar	415 468
użytki rolne	ar	397 113
grunty orne ogółem	ar	381 520
grunty orne pod zasiewami	ar	372 011
grunty orne odłogi	ar	7 048
grunty orne ugory	ar	2 461
sady	ar	1 274
łąki trwałe ogółem	ar	12 268
łąki trwałe użytkowane	ar	9 422
pastwiska ogółem	ar	2 051
pastwiska użytkowane	ar	1 667
las ogółem	ar	4 402
las zalesione	ar	4 402
pozostałe grunty ogółem	ar	13 953
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	657
0 ha		
ogółem	ar	0
las ogółem	ar	0
las zalesione	ar	0
pozostałe grunty ogółem	ar	0
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	0
od 0,01 do 1 ha włącznie		
ogółem	ar	15 746
użytki rolne	ar	11 426
grunty orne ogółem	ar	10 012
grunty orne pod zasiewami	ar	8 651
grunty orne odłogi	ar	912
grunty orne ugory	ar	449
sady	ar	166
łąki trwałe ogółem	ar	1 053
łąki trwałe użytkowane	ar	411
pastwiska ogółem	ar	195
pastwiska użytkowane	ar	40
las ogółem	ar	184
las zalesione	ar	184
pozostałe grunty ogółem	ar	4 136
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	38
powyżej 1 ha do mniej niż 5 ha		
ogółem	ar	30 407
użytki rolne	ar	26 942
grunty orne ogółem	ar	24 301
grunty orne pod zasiewami	ar	20 428
grunty orne odłogi	ar	2 466
grunty orne ugory	ar	1 407
sady	ar	533
łąki trwałe ogółem	ar	1 946
łąki trwałe użytkowane	ar	989
pastwiska ogółem	ar	162
pastwiska użytkowane	ar	93
las ogółem	ar	396
las zalesione	ar	396
pozostałe grunty ogółem	ar	3 069

pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	139
od 5 do mniej niż 10 ha		
ogółem	ar	54 328
użytki rolne	ar	51 430
grunty orne ogółem	ar	48 097
grunty orne pod zasiewami	ar	46 358
grunty orne odłogi	ar	1 442
grunty orne ugory	ar	297
sady	ar	211
łąki trwałe ogółem	ar	2 689
łąki trwałe użytkowane	ar	2 167
pastwiska ogółem	ar	433
pastwiska użytkowane	ar	423
las ogółem	ar	740
las zalesione	ar	740
pozostałe grunty ogółem	ar	2 158
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	24
od 10 do mniej niż 20 ha		
ogółem	ar	79 619
użytki rolne	ar	77 130
grunty orne ogółem	ar	73 623
grunty orne pod zasiewami	ar	71 645
grunty orne odłogi	ar	1 978
grunty orne ugory	ar	0
sady	ar	72
łąki trwałe ogółem	ar	3 252
łąki trwałe użytkowane	ar	2 810
pastwiska ogółem	ar	183
pastwiska użytkowane	ar	183
las ogółem	ar	357
las zalesione	ar	357
pozostałe grunty ogółem	ar	2 132
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	336
od 20 do mniej niż 30 ha		
ogółem	ar	54 192
użytki rolne	ar	52 520
grunty orne ogółem	ar	50 229
grunty orne pod zasiewami	ar	50 179
grunty orne odłogi	ar	0
grunty orne ugory	ar	50
sady	ar	20
łąki trwałe ogółem	ar	2 021
łąki trwałe użytkowane	ar	1 765
pastwiska ogółem	ar	250
pastwiska użytkowane	ar	100
las ogółem	ar	651
las zalesione	ar	651
pozostałe grunty ogółem	ar	1 021
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	95
od 30 do mniej niż 50 ha		
ogółem	ar	52 061
użytki rolne	ar	51 080
grunty orne ogółem	ar	50 087
grunty orne pod zasiewami	ar	49 579
grunty orne odłogi	ar	250
grunty orne ugory	ar	258
sady	ar	182
łąki trwałe ogółem	ar	511
łąki trwałe użytkowane	ar	484
pastwiska ogółem	ar	300

pastwiska użytkowane	ar	300
las ogółem	ar	610
las zalesione	ar	610
pozostałe grunty ogółem	ar	371
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	25
50 ha i więcej		
ogółem	ar	129 115
użytki rolne	ar	126 585
grunty orne ogółem	ar	125 171
grunty orne pod zasiewami	ar	125 171
grunty orne odłogi	ar	0
grunty orne ugory	ar	0
sady	ar	90
łąki trwałe ogółem	ar	796
łąki trwałe użytkowane	ar	796
pastwiska ogółem	ar	528
pastwiska użytkowane	ar	528
las ogółem	ar	1 464
las zalesione	ar	1 464
pozostałe grunty ogółem	ar	1 066
pozostałe grunty zadrzewione i zakrzewione	ar	0
Gospodarstwa z uprawą wg rodzaju i powierzchni zasiewów		
rolnictwo ogółem		
ogółem	gosp.rol.	507
pszenica ozima	gosp.rol.	392
pszenica jara	gosp.rol.	160
żyto	gosp.rol.	17
jęczmień ozimy	gosp.rol.	74
jęczmień jary	gosp.rol.	261
owies	gosp.rol.	147
pszenżyto ozime	gosp.rol.	14
pszenżyto jare	gosp.rol.	0
mieszanki zbożowe ozime	gosp.rol.	4
mieszanki zbożowe jare	gosp.rol.	19
gryka, proso i inne zbożowe	gosp.rol.	0
kukurydza na ziarno	gosp.rol.	82
kukurydza na zielonkę	gosp.rol.	10
strączkowe jadalne	gosp.rol.	6
ziemniaki	gosp.rol.	382
buraki cukrowe	gosp.rol.	47
rzepak ozimy	gosp.rol.	127
rzepak jary	gosp.rol.	0
okopowe pastewne	gosp.rol.	22
warzywa gruntowe	gosp.rol.	266
truskawki	gosp.rol.	27
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	gosp.rol.	504
pszenica ozima	gosp.rol.	389
pszenica jara	gosp.rol.	158
żyto	gosp.rol.	16
jęczmień ozimy	gosp.rol.	72
jęczmień jary	gosp.rol.	258
owies	gosp.rol.	146
pszenżyto ozime	gosp.rol.	14
pszenżyto jare	gosp.rol.	0
mieszanki zbożowe ozime	gosp.rol.	4
mieszanki zbożowe jare	gosp.rol.	19
gryka, proso i inne zbożowe	gosp.rol.	0
kukurydza na ziarno	gosp.rol.	80
kukurydza na zielonkę	gosp.rol.	9

strączkowe jadalne	gosp.rol.	5
ziemniaki	gosp.rol.	381
buraki cukrowe	gosp.rol.	46
rzepak ozimy	gosp.rol.	124
rzepak jary	gosp.rol.	0
okopowe pastwene	gosp.rol.	22
warzywa gruntowe	gosp.rol.	265
truskawki	gosp.rol.	27
Powierzchnia zasiewów wg rodzaju gospodarstwa		
rolnictwo ogółem		
ogółem	ar	592 364
pszenica ozima	ar	261 650
pszenica jara	ar	12 785
żyto	ar	3 895
jęczmień ozimy	ar	31 512
jęczmień jary	ar	55 218
owies	ar	9 970
pszenżyto ozime	ar	2 231
pszenżyto jare	ar	0
mieszanki zbożowe ozime	ar	610
mieszanki zbożowe jare	ar	4 267
gryka, proso i inne zbożowe	ar	0
kukurydza na ziarno	ar	55 324
kukurydza na zielonkę	ar	3 145
strączkowe jadalne	ar	4 386
ziemniaki	ar	12 313
buraki cukrowe	ar	13 521
rzepak ozimy	ar	110 187
rzepak jary	ar	230
okopowe pastewne	ar	1 093
warzywa gruntowe	ar	4 495
truskawki	ar	198
gospodarstwa indywidualne		
ogółem	ar	372 011
pszenica ozima	ar	159 450
pszenica jara	ar	5 785
żyto	ar	1 895
jęczmień ozimy	ar	17 212
jęczmień jary	ar	40 618
owies	ar	8 970
pszenżyto ozime	ar	2 231
pszenżyto jare	ar	0
mieszanki zbożowe ozime	ar	610
mieszanki zbożowe jare	ar	4 267
gryka, proso i inne zbożowe	ar	0
kukurydza na ziarno	ar	40 271
kukurydza na zielonkę	ar	645
strączkowe jadalne	ar	1 186
ziemniaki	ar	11 713
buraki cukrowe	ar	9 321
rzepak ozimy	ar	62 387
rzepak jary	ar	230
okopowe pastewne	ar	1 093
warzywa gruntowe	ar	1 895
truskawki	ar	198
Pogłowie zwierząt gospodarskich wg rodzaju gospodarstwa		
rolnictwo ogółem		
bydło	szt	820
krowy	szt	371
trzoda chlewna	szt	5 780

trzoda chlewna lochy	szt	568
konie	szt	9
owce	szt	0
kury	szt	7 527
kury nioski	szt	3 417
kozy	szt	59
gospodarstwa indywidualne		
bydło	szt	538
krowy	szt	220
trzoda chlewna	szt	5 160
trzoda chlewna lochy	szt	476
konie	szt	9
owce	szt	0
kury	szt	7 527
kury nioski	szt	3 417
kozy	szt	59
Gospodarstwa wg rodzaju i pogłowia zwierząt		
rolnictwo ogółem		
bydło	gosp.rol.	120
krowy	gosp.rol.	108
trzoda chlewna	gosp.rol.	193
konie	gosp.rol.	5
owce	gosp.rol.	0
bez zwierząt gospodarskich	gosp.rol.	339
gospodarstwa indywidualne		
bydło	gosp.rol.	118
krowy	gosp.rol.	106
trzoda chlewna	gosp.rol.	191
konie	gosp.rol.	5
owce	gosp.rol.	0
bez zwierząt gospodarskich	gosp.rol.	339
Maszyny i urządzenia rolnicze wg rodzaju gospodarstwa		
rolnictwo ogółem		
ciągniki	szt	361
samochody ciężarowe	szt	29
kombajny zbożowe	szt	70
kombajny ziemniaczane	szt	15
kombajny buraczane	szt	43
gospodarstwa indywidualne		
ciągniki	szt	315
samochody ciężarowe	szt	21
kombajny zbożowe	szt	67
kombajny ziemniaczane	szt	15
kombajny buraczane	szt	42
Powierzchnia budynków i budowli wg rodzaju gospodarstwa i sposobu wykorzystania		
rolnictwo ogółem		
ogółem		
ogółem	m2	126 451
obory	m2	20 327
chlewnie	m2	15 321
kurniki	m2	2 781
stodoły	m2	41 127
wiaty	m2	8 419
garaże	m2	6 406
budynki wielofunkcyjne	m2	21 752
inne pomieszczenia	m2	10 318
działalność rolnicza		
ogółem	m2	96 279
obory	m2	13 315
chlewnie	m2	13 075

kurniki	m2	2 257
stodoły	m2	31 720
wiaty	m2	7 873
garaże	m2	4 718
budynki wielofunkcyjne	m2	15 973
inne pomieszczenia	m2	7 348
działalność pozarolnicza		
ogółem	m2	3 068
obory	m2	16
chlewnie	m2	25
kurniki	m2	0
stodoły	m2	710
wiaty	m2	149
garaże	m2	605
budynki wielofunkcyjne	m2	576
inne pomieszczenia	m2	987
gospodarstwa indywidualne		
ogółem		
ogółem	m2	99 509
obory	m2	14 364
chlewnie	m2	12 204
kurniki	m2	2 781
stodoły	m2	38 035
wiaty	m2	6 202
garaże	m2	5 474
budynki wielofunkcyjne	m2	18 120
inne pomieszczenia	m2	2 329
działalność rolnicza		
ogółem	m2	74 088
obory	m2	9 155
chlewnie	m2	10 467
kurniki	m2	2 257
stodoły	m2	28 628
wiaty	m2	5 656
garaże	m2	3 889
budynki wielofunkcyjne	m2	12 341
inne pomieszczenia	m2	1 695
działalność pozarolnicza		
ogółem	m2	2 268
obory	m2	16
chlewnie	m2	25
kurniki	m2	0
stodoły	m2	710
wiaty	m2	149
garaże	m2	605
budynki wielofunkcyjne	m2	576
inne pomieszczenia	m2	187
Gospodarstwa wg rodzaju i wykształcenia rolniczego osoby kierującej		
rolnictwo ogółem		
wyższe rolnicze	gosp.rol.	6
policealne rolnicze	gosp.rol.	0
średnie zawodowe rolnicze	gosp.rol.	53
zasadnicze zawodowe rolnicze	gosp.rol.	66
kurs rolniczy	gosp.rol.	136
brak wykształcenia rolniczego	gosp.rol.	254
gospodarstwa indywidualne		
wyższe rolnicze	gosp.rol.	3
policealne rolnicze	gosp.rol.	0
średnie zawodowe rolnicze	gosp.rol.	53
zasadnicze zawodowe rolnicze	gosp.rol.	66

kurs rolniczy	gosp.rol.	136
brak wykształcenia rolniczego	gosp.rol.	254
Gospodarstwa indywidualne wg infrastruktury gospodarczej		
dowóz wody spoza gospodarstwa	gosp.rol.	4
sieć elektryczna 380V	gosp.rol.	407
sieć elektryczna 220V	gosp.rol.	135
telefon w gospodarstwie	gosp.rol.	328
Gospodarstwa wg rodzaju i celu produkcji		
gospodarstwa rolne		
nie prowadzące produkcji rolniczej	gosp.rol.	38
produkujące wyłącznie na potrzeby własne	gosp.rol.	14
produkujące głównie na potrzeby własne	gosp.rol.	275
produkujące głównie na rynek	gosp.rol.	228
gospodarstwa indywidualne		
nie prowadzące produkcji rolniczej	gosp.rol.	38
produkujące wyłącznie na potrzeby własne	gosp.rol.	14
produkujące głównie na potrzeby własne	gosp.rol.	275
produkujące głównie na rynek	gosp.rol.	225
gospodarstwa indywidualne powyżej 1 ha użytków rolnych		
nie prowadzące produkcji rolniczej	gosp.rol.	17
produkujące wyłącznie na potrzeby własne	gosp.rol.	3
produkujące głównie na potrzeby własne	gosp.rol.	74
produkujące głównie na rynek	gosp.rol.	215
Gospodarstwa indywidualne wg osoby kierującej		
kierujący będący jednocześnie użytkownikiem	gosp.rol.	507
kierujący będący współmałżonkiem użytkownika	gosp.rol.	4
kierujący będący innym członkiem gospodarstwa domowego użytkownika	gosp.rol.	0
kierujący będący osobą spoza gospodarstwa domowego	gosp.rol.	3
Gospodarstwa wg rodzaju gospodarstwa i rodzaju działalności gospodarczej		
rolnictwo ogółem		
nie prowadzące żadnej działalności gospodarczej	gosp.rol.	38
prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	gosp.rol.	480
prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	gosp.rol.	0
prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	gosp.rol.	37
gospodarstwa indywidualne		
nie prowadzące żadnej działalności gospodarczej	gosp.rol.	38
prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	gosp.rol.	479
prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	gosp.rol.	0
prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	gosp.rol.	35
Gospodarstwa domowe wg struktury dochodów		
z działalności rolniczej	gosp.dom.	152
z działalności rolniczej i pracy najemnej	gosp.dom.	0
z pracy najemnej	gosp.dom.	107
z pracy najemnej i działalności rolniczej	gosp.dom.	4
z emerytury i renty	gosp.dom.	200
z działalności pozarolniczej	gosp.dom.	17
z niezarobkowych źródeł utrzymania	gosp.dom.	37
gospodarstwa domowe pozostałe	gosp.dom.	33

1.3. Użytkowanie gruntów rolnych.

W aktualnej strukturze użytkowania gruntów w gminie największy udział mają użytki rolne (74%). Lasy zajmują ponad 16% powierzchni gminy. Pozostałe grunty obejmujące tereny zabudowane, komunikacyjne, wody, tereny eksploatacyjne i inne zajmują 10 % powierzchni gminy.

W strukturze użytków rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne (93%).

Największy udział w użytkowaniu gruntów w indywidualnych gospodarstwach rolnych mają użytki rolne (95%); z tego w 88% grunty orne.

Największą obszarowo wsią są Szklary (1950 ha), a najmniejszą jest wieś Zurzyce (175ha).

Procent gruntów rolnych waha się od 56% w Szklarach do 93% w Karłowicach Wielkich.

Określony w studium układ przestrzenny gminy wskazuje na przewidywane zmiany w strukturze użytkowania gruntów polegające na:

- obniżeniu udziału użytków rolnych do wielkości 67 - 69%,
- zwiększenia udziału lasów do wielkości 20%,
- zwiększenia udziału terenów nierolniczych do wielkości 11%-13%.

Wzrost udziału lasów wiązać się będzie z dodatkowymi zalesieniami określonymi w wyznaczonej granicy polno-leśnej, zgodnie z którą część użytków rolnych o najniższych walorach bonitacyjnych i częstokroć stanowiących enklawy wśród terenów leśnych przeznaczonych zostanie do zalesienia.

W studium dodatkowo wskazuje się do zalesienia grunty narażone na erozję.

Zaleca się również na obszarach ciągów ekologicznych, głównie w dolinach rzek dokonywania zmian w strukturze użytkowania samych użytków rolnych. Dotyczy to sukcesywnego przeznaczania gruntów ornych na użytki zielone. Te same procesy transformacji gruntów ornych na użytki zielone powinny mieć miejsce na obszarach silnej erozji.

Procesy inwestycyjne związane z rozwojem komunikacji i funkcji mieszkaniowej, produkcyjnej pociągnie za sobą zajmowanie użytków rolnych. Tempo ubytku gruntów rolnych pozostanie w ścisłej korelacji z procesami inwestycyjnymi na obszarze gminy.

W zasadach polityki przestrzennej uwzględnić należy:

- ochronę kompleksów rolnych klas I-III przed przeznaczeniem na cele nierolne,
- ograniczenie dostępności gruntów rolnych klasy I-V przed przeznaczeniem na cele nierolne,
- transformację gruntów ornych na użytki zielone i zalesianie gruntów narażonych na silną erozję.

Polityka przestrzenna na obszarach wymagających ochrony potencjału produkcyjnego przestrzeni rolniczej obejmować powinna działania ograniczające procesy pogarszające walory produkcyjne przestrzeni rolniczej, w tym:

- stosowanie zabiegów agrotechnicznych i technologii uprawowych ograniczających negatywne przekształcenia przestrzeni rolniczej wskutek erozji mechanicznej i chemicznej gleb,
- stosowanie zabiegów agrotechnicznych i technologii uprawowych ograniczających negatywne przekształcenia przestrzeni rolniczej wskutek erozji mechanicznej i chemicznej gleb,
- ochrona terenów szczególnie narażonych na denudację naturogeniczną i uprawową,
- ograniczenie chemizacji w rolnictwie, podnoszenie produktywności gleb metodami biologicznymi, przy dostosowaniu nawożenia organicznego i chemicznego do możliwości sorpcyjnych kompleksów glebowych, rozwój rolnictwa zintegrowanego, upowszechnianie - rolnictwa ekologicznego (szansa rozwojowa małych gospodarstw rolnych), prowadzenie zabiegów zmierzających do odkwaszania gleb.

1.4. Struktura stanu władania użytkami rolnymi.

Na ogólną powierzchnię użytków rolnych gminy wynoszącą 6616 ha w indywidualnych gospodarstwach rolnych wg spisu rolnego z 2002 r., pozostawało 3971 ha, co stanowi 47 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. We władaniu sektora publicznego (Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, gospodarstw spółek mieszanych z przewagą mienia państwowego, zasobów gruntów, mienia komunalnego i rolniczych jednostek gospodarki uspołecznionej) jest 3511 ha - 53 %.

Spodziewać się należy, że sektor gospodarstw indywidualnych sukcesywnie zwiększać będzie swój potencjał. Główny przepływ użytków rolnych do sektora indywidualnego następować będzie z AWR SP.

Tym samym nastąpi wzrost wielkości indywidualnych gospodarstw rolnych. Tendencja ta może być spotęgowana w przypadku zmniejszenia ilości gospodarstw rolnych. Aktualnie średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa rolnego (8,5 ha) jest nieznacznie wyższa od średniej wojewódzkiej wynoszącej 7,8 ha.

Procesy wzrostu wielkości gospodarstw spowodują z czasem wzrost ich konkurencyjności.

Obrót ziemią, jaki będzie miał miejsce, nie wpłynie na zmianę charakteru gminy, co oznacza, że rolnictwo na obszarze wiejskim gminy pozostanie funkcją dominującą.

1.5. Program produkcji rolnej i inwestycji związanych z rolnictwem.

Produkcję rolną w obecnej gospodarce rynkowej stymuluje bądź limituje ekonomika, to znaczy, że dobór gatunków czy odmian w produkcji roślinnej czy kierunku w hodowli zwierząt uzależniony będzie od opłacalności.

Niemniej stwierdzić należy, że rolnictwo w gminie bazować winno na:

- dobrej i średniej jakości obszarach dla produkcji rolnej,
- wykorzystaniu warunków przyrodniczych i ekologicznych do uprawy warzyw i owoców,
- upowszechnieniu zasad rolnictwa ekologicznego,
- stworzenie nowoczesnej bazy hodowlanej tylko w technologiach bezpiecznych dla środowiska poprzez modernizację i budowę nowoczesnych stanowisk inwentarskich,
- rozwoju hodowli w dostosowaniu do zmiany struktury użytkowania gruntów rolnych na tym obszarze - przekształcaniem gruntów ornych na terenach narażonych na erozję na użytki zielone,
- realizacji bazy produkcyjnej na terenie nieczynnej fermy tuczu w Kamienniku,
- przeprowadzeniu remontów obiektów produkcyjnych w złym stanie technicznym lub ich wymianie na obiekty nowe (dostosowane do nowych technologii produkcyjnych), z jednoczesną rozbiórką obiektów nie nadających się do dalszego wykorzystania lub nieopłacalnych pod względem ekonomicznym do remontu,
- tworzeniu bazy przetwórczej,
- rozwoju usług dla rolnictwa,
- rozszerzenie infrastruktury technicznej zwiększającej atrakcyjność inwestycyjną terenów wiejskich.

W procesie restrukturyzacji obszarów wiejskich uwzględnić należy :

- powiększanie powierzchniowe gospodarstw wiejskich,
- rozwój rzemiosła na bazie istniejących zagród i nieczynnych ośrodków produkcyjnych rolnictwa (m.in. po b. PGR, RSP),
- rozwój agroturystyki.

2. Kierunki rozwoju przestrzennego funkcji produkcyjnych pozarolniczych.

Istniejący potencjał przemysłu w gminie i jego struktura gałęziowa nie zapewnia dostatecznej liczby miejsc pracy oraz dynamicznego rozwoju funkcji przemysłowej. Pozarolnicze funkcje produkcyjne skoncentrowane są głównie w Karłowicach Wielkich. Znacznie mniejsza koncentracja głównie funkcji przemysłowych (piekarnia, rzeźnia) i magazynowo-składowych jest we wsi gminnej Kamienniku. Na pozostałym obszarze funkcje te mają charakter marginalny. Utrzymujące się tendencje spadkowe aktywności gospodarczej w skali całej gminy powodują, że pogłębia się, przy dominującym zatrudnieniu w rolnictwie, dotychczasowa niekorzystna struktura funkcjonalna, gdzie zatrudnienie w przemyśle jest prawie dwukrotnie niższe od zatrudnienia w szeroko pojętych usługach.

Program rozwoju pozarolniczych miejsc pracy, w świetle spodziewanego spadku zatrudnienia w rolnictwie, stawiać należy w rzędzie zadań priorytetowych, decydujących o realizacji podstawowego celu rozwoju, jakim jest zdecydowane obniżanie bezrobocia i poprawa warunków życia mieszkańców gminy.

Polityka związana z realizacją powyższego programu uwzględnić powinna :

- maksymalne wykorzystanie istniejącej bazy przemysłowo-składowej na cele produkcyjne (szczególnie w dawnym POM we wsi Karłowice Wielkie w którym, przy osiągnięciu pełnych mocy produkcyjnych istnieje możliwość zatrudnienia 140 osób),
- stworzenie warunków dla rozwoju funkcji przemysłowej, rzemiosła i składów w zespołach wsi Kamiennik - Cieszanowice przy drogach powiatowych 1669 O i 1661 O,
- realizacja funkcji przemysłowo-składowych na wyznaczonych terenach w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wsi,
- preferencje w lokalizacji na terenie gminy zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego m.in. dla grup producenckich i różnych form obsługi rolnictwa,
- restrukturyzację własnościową istniejących przedsiębiorstw,
- restrukturyzację technologiczną zmierzającą do większej konkurencyjności produkowanych wyrobów; w tym realizację programu produkcji czystej ekologicznie (BAT),
- dopuszczenie drobnej produkcji i usług rzemiosła produkcyjnego w obrębie zabudowy zagrodowej na obszarach wiejskich pod warunkiem zachowania wymogów ochrony środowiska.

W programie promocji gminy (dla pozyskania inwestorów) wskazać należy w sferze walorów miejscowości gminnej - wyjątkowo korzystne położenie przy drodze powiatowej 1669 O oraz walory obszaru gminy Kamiennik jako obszaru czystego ekologicznie - predestynowanego do lokalizacji zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego.

IX. KIERUNKI I ZASADY ROZWOJU TURYSTYKI I REKREACJI.

Znacznie większe znaczenie przyjąć należy dla funkcji turystycznej w oparciu o walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz wartości kulturowe. Główne elementy możliwe do wykorzystania na cele turystyczno-rekreacyjne to:

- kompleksy leśne Nadleśnictwa Prudnik, parki krajobrazowe w Wilemowicach, Goworowicach, Cieszanowicach, pomniki przyrody,
- wody otwarte; w tym rzeka Krynka,
- nieczynne kamieniołomy bazaltu położone we wsi Wilemowice, na terenie Nadleśnictwa Prudnik,
- nieczynna linia kolejowa adaptowana na ścieżkę rowerową łączącą Wzgórza Strzełińskie z Kotliną Kłodzką,
- obiekty kultury materialnej (szczególnie dwory i pałace w Cieszanowicach, Kamienniku, Wilemowicach, kościoły) .

W oparciu o w/w elementy przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe w studium wyznacza się następujące formy turystyki kwalifikowanej, które przyczynić się mogą do wzrostu znaczenia funkcji turystycznej jako wspomagającej rozwój gminy:

- agroturystyka,
- turystyka rowerowa,
- turystyka krajoznawcza,
- turystyka konna.

Ze względu na stosunkowo wysokie stężenie cezu w lasach w gminie (anomalia Nysa) wyłącza się z preferencji turystykę związaną z grzybobraniem.

Dla właściwego rozwoju funkcji turystycznej wykorzystać należy istniejącą bazę, którą wzbogacić należy o dodatkowe elementy i dodatkowe urządzenia takie jak:

- informację turystyczną (punkty informacji turystycznej, wyznaczone trasy zwiedzania, wyznaczone punkty obserwacyjne, widokowe, in.),
- parkingi z sanitariatami,
- przystosowanie obiektów zabytkowych do zwiedzania,
- pensjonaty, motele ,
- gastronomia i "mała gastronomia".

Warunkiem rozwoju turystyki w skali całej gminy jest wykorzystanie istniejącej bazy oraz stworzenie niezbędnych elementów zagospodarowania turystycznego. Niezbędnym również czynnikiem rozwoju jest promocja turystyczna i pełna informacja o wartościach turystycznych gminy.

Wsie Kłodobok, Szklary, Wilemowice, Zurzyce wskazuje się w studium jako najbardziej atrakcyjne dla rozwoju agroturystyki.

X. KIERUNKI ROZWOJU I FUNKCJONOWANIA TERENÓW SPECJALNYCH.

1. Kierunki rozwoju i funkcjonowania terenów specjalnych MON i terenów związanych z bezpieczeństwem publicznym.

Na terenie gminy nie wyznacza się terenów specjalnych MON i terenów związanych z bezpieczeństwem publicznym.

2. Kierunki rozwoju terenów związanych z ochroną przeciwpowodziową.

Podstawowym zabezpieczeniem przed powodzią, głównie wód powodziowych rzeki Krynki powinny być wały przeciwpowodziowe.

XI. ZASADY GOSPODARKI PRZESTRZENNEJ DOTYCZĄCE OBSZARÓW ZABUDOWANYCH.

1. Zabudowa mieszkaniowa.

Potencjalne możliwości rozwoju mieszkalnictwa na terenie gminy są ograniczone. Wynika to ze stosunkowo wysokich klas gruntów rolnych. Przeprowadzona w ramach studium analiza istniejących zasobów mieszkaniowych, potrzeb mieszkaniowych oraz priorytetów polityki mieszkaniowej pozwoliła na przyjęcie następujących zasad -

na terenie wsi Kamiennik:

Uwzględniając skalę miejscowości gminnej, realizację programu mieszkaniowego przewiduje się w formie zabudowy o niskiej intensywności zabudowy - MN ($I_n < 0,35(0,40)$).

Zabudowę o niskiej intensywności zabudowy zakłada się realizować w ramach osiedli domków jednorodzinnych oraz na terenach objętych wtórnymi podziałami działek w istniejącej zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej.

Dla zabezpieczenia walorów urbanistycznych wsi zabudowę mieszkaniową realizować w formie budynków II (max. III) kondygnacyjnych.

Tereny mieszkaniowe zostały wyznaczone w mpzp wsi Kamiennik. Dla istniejącej zabudowy, przewidzianej w planie do dalszego zachowania, wymagającej przekształceń i wymagającej rehabilitacji, należy przedsięwziąć następujące działania:

- utrzymanie bądź przywrócenie poprzez remonty i modernizacje właściwego stanu technicznego substancji mieszkaniowej,
- poprawa standardów wyposażenia budynków w instalacje,
- zmniejszenie różnic w standardach mieszkaniowych i w jakości życia w nowych i starych zasobach mieszkaniowych,
- wykorzystanie technik termoizolacji (kredyty i inne formy wspierające) dla poprawy wystroju architektonicznego zabudowy mieszkaniowej,
- wymiana zabudowy zużytej technicznie na zabudowę nową,

- uzupełnienie istniejącej zabudowy.

na terenach pozostałych wsi gminy:

- realizację programu mieszkaniowego przewiduje się w formie zabudowy o niskiej intensywności zabudowy, zgodnie z ustaleniami planów miejscowych wsi ($I_n < 0,35(0,40)$),
- dopuszcza się intensyfikację zabudowy istniejących osiedli mieszkaniowych wielorodzinnych przy intensywności $I_n > 0,70$, poprzez uzupełnienie zabudowy i jej rozbudowę, polegającą m.in. na wprowadzeniu poddaszy użytkowych szczególnie w budynkach wielorodzinnych o płaskich dachach,
- budownictwo mieszkaniowe o niskiej intensywności zabudowy zakłada się realizować w formie zabudowy jednorodzinnej (wolnostojącej, bliźniaczej, szeregowej), małych domów mieszkalnych oraz zabudowy zagrodowej,
- dopuszcza się zgodnie z ustaleniami planów miejscowych wsi zastąpienie całkowicie zużytej zabudowy, nie będącej zabytkami architektury i budownictwa, zabudową nową,
- zakłada się rehabilitację i rewaloryzację starej, historycznej zabudowy,
- dopuszcza się intensyfikację starej zabudowy (w ramach wtórnych podziałów działek),

Dla istniejącej zabudowy, przewidzianej w planie do dalszego zachowania, wymagającej przekształceń i wymagającej rehabilitacji, należy przedsięwziąć następujące działania:

- utrzymanie bądź przywrócenie poprzez remonty i modernizacje właściwego stanu technicznego substancji mieszkaniowej,
- poprawa standardów wyposażenia budynków w instalacje,
- zmniejszenie różnic w standardach mieszkaniowych i w jakości życia w nowych i starych zasobach mieszkaniowych,
- wykorzystanie technik termoizolacji (kredyty i inne formy wspierające) dla poprawy wystroju architektonicznego zabudowy mieszkaniowej,
- wymiana zabudowy zużytej technicznie na zabudowę nową,
- uzupełnienie istniejącej zabudowy.

2. Zabudowa usługowa.

Program usług zapewniający w miarę wszechstronne zaspokojenie potrzeb mieszkańców bazować będzie generalnie na funkcjonujących urządzeniach usługowych. Dopuszcza się jednakże przemienność funkcji istniejących obiektów usługowych lub ich trwałą zmianę. Kształtowanie form zabudowy usługowej uzależnia się od organizacji funkcjonalnej usług prowadzonej przez samorząd gminny i powiatowy oraz od programu usługowego.

We wsi Kamiennik dodatkowe usługi wykształcić należy w parterach istniejących i projektowanych budynków mieszkalnych. Nieznaczny program usług bytowych, handlu i gastronomii może być realizowany w małych pawilonach usługowych, o architekturze nawiązującej do otaczającej zabudowy i w charakterze nie odbiegającym od skali zabudowy wsi.

Usługi podstawowe w osiedlach mieszkaniowych (m.in. Kamiennik, Karłowice Wielkie) mogą być realizowane w małych pawilonach usługowych wolnostojących lub dobudowanych do budynku mieszkalnego. Mogą być również wbudowane w partery budynków mieszkalnych.

Rozbudowa usług podstawowych w zakresie oświaty możliwa jest poprzez rozbudowę i modernizację istniejących obiektów. Budowa sal gimnastycznych powinna nawiązywać architektonicznie do istniejących szkół oraz otaczającej zabudowy. Przy gimnazjum w Kamienniku zalecana jest realizacja programu sportowego (boiska do gier małych, biegnie, in.)

Reforma oświaty może wymusić likwidację, a w konsekwencji zmianę funkcji małych szkół podstawowych. Obiekty te mogą być przekształcone na potrzeby opieki zdrowotnej (hospicja, niepubliczne placówki zdrowotne), opieki społecznej (domy opieki społecznej, mieszkania zastępcze) lub na inne cele związane z kulturą, usługami bytowymi, nieuciążliwymi zakładami produkcyjnymi, nieuciążliwymi zakładami rzemieślniczymi.

Priorytetowego potraktowania wymaga rzemiosło usługowe i produkcyjne na terenie gminy. Dziedzina ta powinna być intensywnie rozwijana. Dla rozwoju tej działalności wykorzystać można bazy produkcyjno-magazynowe gospodarstw rolnych (d. PGR) poprzez ich adaptację. Dopuszczyć należy również rzemiosło usługowe i drobne zakłady rzemiosła produkcyjnego (o nieuciążliwym charakterze) w obrębie zabudowy zagrodowej i jednorodzinnej. W przypadku braku technicznych możliwości adaptacji w/w obiektów na cele rzemiosła, lub nieopłacalności ekonomicznej tych obiektów, stwarza się w studium możliwość realizacji zabudowy usług rzemieślniczych w każdej z miejscowości w formie noworealizowanej zabudowy I kondygnacyjnej (zabudowy przemysłowo-magazynowej).

Wyznaczony teren przy drogach powiatowych nr 1669 O i 1661 O przeznacza się w części pod techniczne zaplecze motoryzacji (stacja paliw, motel, gastronomia, handel, usługi motoryzacyjne).

3. Tereny wymagające przekształceń i rewaloryzacji.

Poprawa jakości życia mieszkańców oraz wizerunku gminy wymusza konieczność modernizacji istniejącego zainwestowania. W ramach rewaloryzacji i rewitalizacji wyznacza się tereny w miejscowości gminnej i w wiejskich jednostkach obejmujące:

- obszary zabudowy położone wzdłuż drogi powiatowej 1601 O w Kamienniku, wchodzące w obszar ogólnogminnego ośrodka usługowego,
- teren nieczynnej linii kolejowej, który przeznacza się na cele turystyczne - ścieżka rowerowa o charakterze turystycznym,
- teren baz składowo - magazynowych i baz gospodarczych,
- tereny zabudowy mieszkaniowej i gospodarczej wszystkich wsi.

4. Zabudowa przemysłowa

Klasyczna zabudowa przemysłowa zlokalizowana jest w miejscowościach :

- Kamiennik - piekarnia,

- Karłowicach Wielkich - dawny POM adaptowany na protektorownię opon, a później przystosowany na zakład związany z produkcją elementów metalowych (Firma Ryd-trans) oraz młyn.

Zabudowa istniejących zakładów może być modernizowana w dostosowaniu do zmieniających się technologii i rozbudowywana w dostosowaniu do możliwości terenowych.

Istniejące zakłady należy dostosować do obowiązujących norm w zakresie ochrony środowiska i ograniczenia uciążliwości do granic własności określonych tytułem prawnym. Nowo projektowana zabudowa przemysłowa (łącznie z zabudową magazynową i usługową) w formie nowoczesnej zabudowy I - II kondygnacyjnej, zrealizowana w nowoczesnej formie i w nowoczesnej technologii stanowić winna element aktywizacji gospodarczej gminy przyciągający innych inwestorów na teren gminy.

XII. KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO OBSZARÓW OSADNICZYCH.

1. Kierunki rozwoju mieszkalnictwa .

Uwzględniając potencjał i charakter rozwojowy wsi wyznaczono kierunki rozwoju mieszkalnictwa w ramach stref korzystnych dla rozwoju funkcji osadniczych w miejscowościach:

- Kamiennik,
- Karłowice Wielkie,
- Cieszanowice,
- Szklary,
- Kłodobok.

W pozostałych wsiach o dominującej funkcji rolniczej z uzupełniającą funkcją mieszkaniową zakłada się realizację budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego plombowego, uzupełniającego i odtworzeniowego w ramach terenów dopuszczalnego zainwestowania wsi; zasady te odnoszą się również do terenów istniejącego zainwestowania w w/ w wsiach.

Dopuszcza się intensyfikację zabudowy w istniejącej zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej w ramach terenów objętych wtórnymi podziałami działek.

Granica terenów objętych planami miejscowymi wsi jest jednocześnie granicą dopuszczalnego zainwestowania – w tym nieprzekraczalną granicą rozwoju mieszkalnictwa na terenie wszystkich jednostek osadniczych.

2. Kierunki rozwoju przemysłu i działalności gospodarczej.

Ze względu na istniejące uwarunkowania główny kierunek rozwoju funkcji produkcyjnej (przemysłowo - składowo - magazynowej) wyznacza się w Kamienniku. Polityka w tym zakresie powinna zmierzać do:

- przygotowania nowych terenów pod przemysł i działalność gospodarczą w Kamienniku i Cieszanowicach wzdłuż drogi powiatowej nr 1601 O oraz w miejscowościach Karłowice Wielkie i Szklary,

- utrzymanie funkcji produkcyjnej w istniejących zakładach,
- adaptacji obiektów gospodarczych nie wykorzystywanych na potrzeby rolnictwa z przeznaczeniem na cele rzemiosła nieuciążliwego i małych zakładów produkcyjnych z uwzględnieniem preferencji związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym ,
- realizacji nowych obiektów produkcyjnych na terenach wiejskich zlokalizowanych poza zabudową mieszkaniową w strefach produkcyjnych wsi.

3. Kierunki rozwoju zabudowy letniskowej.

Ze względu na rolniczy charakter gminy nie wyznacza się w gminie terenów pod zabudowę letniskową.

Dopuszcza się jedynie przekształcenia we wsiach zabudowy zagrodowej na zabudowę letniskową. Działania te powinny być szczególnie preferowane w miejscowościach wskazywanych w niniejszym studium do rozwoju agroturystyki.

4. Obszary wielofunkcyjne przeznaczone do realizacji nowych programów gminy .

W studium wyznacza się 4 zasadnicze kompleksy terenów wielofunkcyjnych, stanowiących potencjalne tereny aktywizacji funkcjonalnej i gospodarczej:

- tereny produkcyjne w Kamienniku położone przy obwodnicy drogi 1669 O i przy drodze 1601 O oraz tereny usługowe przeznaczone pod techniczne zaplecze motoryzacji,
- teren działalności gospodarczej związanej z nieczynną fermą tuczu w Kamienniku,
- tereny istniejącego i projektowanego przemysłu w Karłowicach Wielkich,
- teren nieczynnej linii kolejowej przeznaczony do przekształcenia na drogę rowerową mogący przyczynić się do rozwoju turystyki kwalifikowanej.

Poza w/w terenami zaleca się wykorzystanie baz produkcyjno-magazynowych (m.in. po b. PGR) na cele przetwórstwa rolno-spożywczego i rzemiosła produkcyjno-usługowego.

XIII. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI

1. Zasady i polityka gminy dotyczące systemu transportowego.

Generalne zasady określone w studium zmierzają do utrzymania tylko drogowego systemu transportowego funkcjonującego w gminie. Likwidacji poddaje się nieczynną linię kolejową Przeworno - Otmuchów, nie przewidując jej reaktywacji.

Przez gminę przebiegają tylko drogi powiatowe i gminne tworząc układ o lokalnym znaczeniu transportowym.

Zaplecze motoryzacji na terenie gminy tworzą: warsztaty rzemieślnicze samochodowe (mechaniczno-blacharskie).

W systemie drogowym założono utrzymanie istniejących dróg powiatowych (wg poniższego wykazu).

Nr drogi	Nazwa drogi	Długość
1647 O	Lubiatów – do drogi 1654	0,9 km
1650 O	Otmuchów – Goworowice	3,3 km
1651 O	Ogonów – Białowieża	2,7 km
1654 O	Grądy – granica województwa (Starczówek)	4,0 km
1657 O	Jaszów-Karłowice Wlk.	4,0 km
1658 O	Karłowice Wlk.- Otmuchów	0,6 km
1659 O	Kamiennik – Lipniki	6,1 km
1660 O	Chociebórz – granica województwa (Osina)	1,9 km
1661 O	Kamiennik – Kłodobok	4,9 km
1669 O	granica województwa – Karłowice Wlk.	9,5 km
1670 O	granica województwa – Białowieża	11,8 km

Drogi gminne - obejmują drogi typu gospodarczego oraz ulice wewnątrz wiejskie poza w/w ciągami.

Pierwszorzędne znaczenie zmierzające do właściwego funkcjonowania układu komunikacyjnego i poprawy bezpieczeństwa ruchu będą miały następujące działania:

- modernizacja wszystkich dróg powiatowych i wszystkich ulic wewnątrz wiejskich,
- powszechne wprowadzanie chodników na terenach zainwestowanych wsi,
- wprowadzanie ciągów (tras) rowerowych,
- przystosowanie dróg gospodarczych do przejazdu ciężkimi maszynami rolniczymi .

Równie ważnym priorytetem jest zapewnienie funkcjonowania komunikacji zbiorowej autobusowej (PKS) obsługującej wszystkie miejscowości gminy.

2. Kierunki i zasady funkcjonowania układu drogowego.

W studium utrzymany został dotychczasowy układ funkcjonalny dróg. Układ ten wymaga jednakże modernizacji w dostosowaniu do parametrów technicznych określonych w Rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz.U. Nr 43 poz.430 z 1999r.), których wybrane warunki techniczno-funkcjonalne określone w oparciu o w/w rozporządzenie zestawiono w poniższych tabelach K-1, K-2, K-3.

Główne zmiany modernizacyjne dotyczyć będą :

- doprowadzenia dróg powiatowych do pełnych parametrów przewidzianych dla klas G i Z,
- utrzymanie dróg gminnych w parametrach przewidzianych dla klas L i D,
- realizacja obejścia drogowego wsi gminnej Kamiennik w ciągu drogi powiatowej 1669 O.

W powyższych zmianach modernizacyjnych uwzględnić należy parametry techniczne zawarte w poniższych tabelach.

Tab.K-1 Dopuszczalne klasy dróg na terenie gminy.

Kategoria drogi	Klasyfikacja
droga powiatowa	główne (G); zbiorcze (Z) i wyjątkowo lokalne (L)
droga gminna	lokalne (L); dojazdowe(D)

Tab.K-2 Wybrane parametry techniczno - użytkowe dróg na terenie zabudowy

Klasa drogi	Prędkość projektowa (km/h)	Ilość pasów ruchu	Najmniejsza szerokość w liniach rozgraniczających ulicy o przekroju (m)		
			1x2	2x2	2x3
G	60,50	1x2; 2x2; 2x3	25	35	45
Z	60,50,40	1x2; 2x2	20	30	-
L	40,30	1x2	12	-	-
D	30	1x2	10	-	-

Tab.K-3 Wybrane parametry techniczno - użytkowe dróg poza terenem zabudowy i nie przeznaczonym pod zabudowę

Klasa drogi	Prędkość projektowa (km/h)	Ilość pasów ruchu	Najmniejsza szerokość w liniach rozgraniczających ulicy o przekroju (m)		
			1x2	2x2	2x3
G	70,60,50	1x2; 2x2	25	35	-
Z	60,50,40	1x2; 2x2	20	30	-
L	50,40	1x2	15	-	-

D	40,30	1x2	10	-	-
---	-------	-----	----	---	---

Drogi powiatowe pozostają w administracji powiatu nyskiego.

3. Ciągi dróg rowerowych

Zasadniczy układ dróg powiatowych i gminnych łączący poszczególne wsie zezwala na docelowe wprowadzenie w pas drogowy ciągów dróg rowerowych.

Przy przebudowie i modernizacji dróg głównych (G) i niższych dopuszcza się przy prawej krawędzi wyznaczenie pasa dla rowerów o szerokości nie mniejszej niż 1,50 m.

Dopuszczalna realizacja układu ciągów rowerowych etapami.

Docelowo drogi rowerowe należy wprowadzać wzdłuż wszystkich dróg powiatowych; zasadnicze drogi gminne-gospodarcze łączące poszczególne wsie pomiędzy sobą mogą spełniać jednocześnie funkcje dróg rowerowych po utwardzeniu nawierzchni ich jezdni (nawierzchnia asfaltowa).

W studium proponuje się ponadto zagospodarowanie nieczynnej linii kolejowej Otmuchów - Przeworno na ciąg rowerowy łączący powiat nyski i ząbkowicki oraz strzeliński (w woj. dolnośląskim).

4. Kierunki zewnętrznych powiązań komunikacyjnych.

W studium utrzymane zostały dotychczasowe zewnętrzne powiązania komunikacyjne poprzez istniejący układ drogowy z Nysą, siedzibą powiatu oraz miastami Ziębice i Otmuchowem.

Najważniejsze znaczenie dla zewnętrznych powiązań komunikacyjnych posiadać będą drogi powiatowe nr 1669 O, 1654 O i 1650 O.

5. Komunikacja zbiorowa.

Wszystkie jednostki osadnicze obsługiwane są systemem komunikacji zbiorowej autobusowej PKS. W studium zakłada się utrzymanie sieci przystanków, do których dojeżdża mieszczą się w izochronie 15 min.

6. Zaplecze techniczne motoryzacji.

Ważnym elementem sprawnego funkcjonowania komunikacji kołowej jest właściwy poziom, dostosowany do współczesnych standardów technicznego zaplecza motoryzacji. Podstawowe zadania z tym związane dotyczą:

- budowy stacji paliw (z ew. programem uzupełniającym - motel, gastronomia, stacja obsługi, parking, in.) we wsi Kamiennik przy drodze powiatowej 1669 O,
- utrzymania i rozbudowy sieci warsztatów samochodowych .

Nie wyznacza się na terenie gminy parkingu sezonowego dla ciężkich pojazdów zobowiązanych przepisami do przerwy w ruchu w dni wolne od pracy.

XIV. UWARUNKOWANIA I KIERUNKI ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. Polityka rozwoju infrastruktury sanitarnej.

W latach 90-ch nastąpił dynamiczny rozwój systemów wodociągowych na terenie gminy. Działania zmierzające do pełnego zwodociągowania gminy Kamiennik są w końcowej fazie realizacji.

Ze względu na konieczność ochrony środowiska wodnego - ochrony wód powierzchniowych i wglębnych ze względu na ogromne znaczenie dla zaopatrzenia w wodę dla celów komunalno - produkcyjnych i ogólny stan środowiska przyrodniczego wymagane jest podjęcia zdecydowanych i efektywnych działań w zakresie budowy systemów kanalizacyjnych z oczyszczalniami ścieków. Utrzymaniu poddać należy wraz z siecią kanalizacyjną istniejące 2 oczyszczalnie ścieków w Goworowicach i Karłowicach Wielkich. Pozostały teren gminy objąć należy projektowanymi systemami kanalizacyjnymi z wysokosprawnymi oczyszczalniami ścieków.

W/w działania zapewnią ochronę zarówno wód powierzchniowych jak i wglębnych, w tym ujęć, z których korzystać będą wodociągi gminne.

Podkreślić należy, że część gminy wchodzi w skład strefy ochrony pośredniej ujęć wodnych dla miasta Wrocławia, utworzonej w zlewni Nysy Kłodzkiej.

Natomiast rzeka Krynka, główny ciek odwadniający gminę Kamiennik, odprowadza swoje wody do rzeki Oławy - głównego źródła zaopatrzenia w wodę miasta Wrocławia. Stąd też wody tej rzeki zakwalifikowane zostały do I klasy czystości.

1.1. Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.

Jako zasadę generalną przyjmuje się pełne zwodociągowanie gminy. Zaopatrzenie w wodę będzie bazować na przewidzianych do rozbudowy wodociągach zbiorowych:

- Cieszanowice – Goworowice – Kamiennik – Lipniki – Szklary – Wilemowice,
- Kłodobok - Karłowice Wielkie - Karłowice Małe.

W 2006r. w wodociąg nie były wyposażone 3 wsie:

- Zurzyce,
- Ogonów,
- Siodłary (przys.wsi Białowieża).

Wsie Chociebórz i Białowieża korzystają z ujęć stanowiących własność ANR.

Kierunki rozwoju systemów kanalizacyjnych.

Dla pełnej ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz poprawy ogólnego stanu środowiska przyrodniczego wprowadza się na terenie następujące zasady i kierunki rozwoju systemów kanalizacyjnych:

- utrzymanie istniejącej oczyszczalni ścieków we wsi Karłowice Wielkie, rozbudowę sieci kanalizacyjnej we wsi Karłowice Wielkie z podłączeniem do systemu kanalizacyjnego wsi Kłodobok, Karłowice Małe
- utrzymanie istniejącej oczyszczalni ścieków we wsi Goworowice, rozbudowę sieci kanalizacyjnej we wsi Goworowice z podłączeniem do systemu kanalizacyjnego wsi Kamiennik, a po modernizacji oczyszczalni wsi Lipniki i Chociebórz (lub alternatywnie budowa kanalizacji i oczyszczalni ścieków dla wsi Lipniki z podłączeniem wsi Lipniki i Chociebórz),
- budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków dla wsi Szklary z podłączeniem wsi Cieszanowice i Wilemowice.

Indywidualne kanalizacje przewidziano dla wsi:

- Białowieża,
- Ogonów,
- Zurzyce.

Wielkość oczyszczalni dostosować należy do zasięgu obsługi i bilansu ścieków określonego dla poszczególnych wsi.

Wybór wariantu uzależnia się od kosztów ekonomicznych realizacji oczyszczalni i eksploatacji układów kanalizacyjnych.

Wykaz odbiorników projektowanych oczyszczalni ścieków zawiera poniższe zestawienie:

Lokalizacja oczyszczalni ścieków – nazwa wsi	Odbiornik	Docelowa klasa czystości	Uwagi
Szklary	Krynka	I	
Goworowice	Krynka	I	
Karłowice Wielkie	Korzkiew	I	

Zakłada się, że stopień oczyszczania ścieków w w/w oczyszczalniach nie będzie niższy niż 95%.

Prognozowaną ilość ścieków oraz przepustowość oczyszczalni zawarto w załączonej poniżej tabeli:

Lokalizacja oczyszczalni ścieków** – nazwa miejscowości	Ścieki *		Przepustowość ** m ³ /d	Uwagi
	Qśrd m ³ /d	Qmax dob. m ³ /d		
Szklary	105,5	131,6	250,0	Szklary, Cieszanowice, Wilemowice
Cieszanowice	34,2	42,5		
Wilemowice	24,1	30,0		

Goworowice	68,4	85,4	450,0	Goworowice, Lipniki, Kamiennik, Chociebórz,
Kamiennik	143,2	177,4		
Lipniki	97,1	121,4		
Chociebórz	30,6	38,3		
Karłowice Wielkie	170,2	210,8	350,0	Karłowice M. i Kłodobok
Kłodobok	63,6	79,4		
Karłowice Małe	16,4	20,8		
Zurzyce	10,9	13,8		
Ogonów	11,2	13,9		
Białowieża	14,8	18,6		

*) uwzględniono bilans ilościowy ścieków bytowo-gospodarczych opracowany w "Koncepcji skanalizowania gminy Kamiennik" proj. dr inż. S. Boczarski SiITWiM Wrocław 1998r.

**) nie uwzględniono ścieków zlewnych.

2. Kierunki i zasady usuwania odpadów stałych.

Utrzymane zostają w studium dotychczasowe zasady usuwania odpadów stałych poprzez gromadzenie ich w kontenerach i wywóz przez wyspecjalizowane służby na wysypisko śmieci poza teren gminy (m.in. Okopy k/ Łambinowic, docelowo Domaszkowice k/ Nysy). Szacować należy, że roczny strumień odpadów w gminie kształtować się będzie na poziomie 1100 - 1300 m³/rok.

Istotnym zadaniem w zakresie gospodarki odpadami jest upowszechnienie segregacji odpadów. Strumień odpadów mógłby być znacznie ograniczony, a koszty związane z wywozem odpadów z terenu gminy znacznie ograniczone.

Prowadzona polityka gminy w zakresie zlikwidowania wszystkich "dzikich" wysypisk i ich rekultywacji powinna być kontynuowana. Dotyczy to szczególnie "dzikich" wysypisk we wsiach:

- Kamiennik,
- Szklary,
- Lipniki,
- Kłodobok.

W studium wskazuje się teren o potencjalnej możliwości lokalizacji wysypiska śmieci. Realizację wysypiska traktować należy jednakże jako rozwiązanie alternatywne.

Polityka w zakresie gospodarki odpadami zmierzać powinna do osiągnięcia następujących celów:

- likwidacji "dzikich wysypisk śmieci",
- selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- segregacji odpadów,
- wykorzystanie odpadów w drodze powrotu do cyklu produkcyjnego (recykling),
- zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów (upowszechnianie w procesach produkcyjnych najlepszych technologii - BAT).

Zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych odbywać się powinno wg następującego schematu:

gromadzenie odpadów niebezpiecznych w gminnym punkcie zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON) lub miejscach zbiórki odpadów niebezpiecznych (MZWON) i sieci zbiórki odpadów medycznych i weterynaryjnych (POW i POZ),
przewóz odpadów do stacji przeładunkowej odpadów niebezpiecznych (SPON) na terenie Zakładu Energetyki "Blachownia" sp. z o.o. w Kędzierzynie - Koźlu,
unieszkodliwianie odpadów w stacjach unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych (SUON).

3. Kierunki zaopatrzenia w gaz ziemny.

Gmina posiada stosunkowo mało korzystne przesłanki do wprowadzenia na swój teren sieci gazu przewodowego. Najbliżej przebiega gazociąg wysokoprężny gazu ziemnego wysokometanowego GZ-50 (150 Nysa - Otmuchów w gminie Otmuchów (ok. 6 km od granic gminy), znacznie dalej natomiast gazociąg (200 Kopice - Nysa w gminie Pakosławice (ok. 12 km od wschodniej granicy gminy). Wybór wariantu zasilania gminy uzależnia się od skoordynowania i wspólnej inwestycji z gminą sąsiednią.

Zakładając, że podstawowym kierunkiem byłoby podłączenie do gazociągu Nysa - Otmuchów, optymalne włączenie nastąpiłoby w rejonie wsi Radzikowice w gminie Nysa.

Koncepcja zaopatrzenia gminy w gaz oparta jest na następujących zadaniach:

- budowa głównego tranzytowego odcinka sieci gazowej (gazociągu wysokiego ciśnienia) od wsi Radzikowice (gm.Nysa), poprzez Nowaki (gm.Pakosławice) do wsi Karłowice Wielkie,
- budowa gazociągu gminnego przez następujące miejscowości:
- Karłowice Wielkie - Kłodobok - Cieszanowice - Szklary -Kamiennik - Goworowice - Lipniki - Chociebórz.
- realizację stacji redukcyjno-pomiarowych,
- ułożenie sieci gazowej średniego ciśnienia.

Do czasu podjęcia decyzji o budowie gazociągu gazu ziemnego gmina wykorzystywać będzie sieć dystrybucyjną gazu płynnego propan-butan.

Minimalne odległości stacji gazowych i gazociągów od obiektów terenowych określa Rozporządzenie Ministra Przemysłu z dnia 24 czerwca 1989r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe (Dz.U. nr 45/89).

Prognozę zapotrzebowania gazu przyjęto zgodnie z koncepcją zaopatrzenia gminy w gaz koksowniczy określoną w planie ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik w tys. n m³/rok.

Wyszczególnienie	Pobór przez gospodarstwa domowe			Usługi	Straty	Ogółem	Średnioroczne godz. zużycie gazu n m ³ /rok
	Rolnicze	Nierolnicze	Razem				
Ogółem gmina	1742	840	2582	259	115	2656	337,5

Do czasu podjęcia decyzji o budowie gazociągów gazu ziemnego do wszystkich wsi i gospodarstw domowych mieszkańcy wykorzystywać będą dobrze rozwiniętą sieć dystrybucyjną gazu płynnego propan-butan.

4. Elektroenergetyka.

W układzie sieci najwyższych napięć zakłada się :

- a/ adaptację linii 110 kV relacji Nysa-Ziębice,
- b/ przebudowę istniejącej linii 220 KV relacji Groszowice-Ząbkowice Śl.- Świebodzice na napięcie 400 kV,
- c/ utrzymanie GPZ Cieszanowice 110 kV/ 15 KV.

Od sieci najwyższych napięć należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowania wg obowiązujących przepisów.

Przewiduje się, że ogólny bilans mocy i energii elektrycznej gminy Kamiennik wynosić będzie ok. 3 - 4 MW.

W/w bilans ogólny jest wynikiem szczytowych bilansów sporządzonych dla wszystkich wsi. Powyższy bilans przyjęto w oparciu o miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wsi gminy Kamiennik.

W przypadku wzrostu zapotrzebowania mocy szczytowej przez odbiorców z terenu gminy Kamiennik nastąpi konieczność rozbudowy istniejącego systemu sieci 15kV. Docelowe zapotrzebowanie mocy przewidziane jest z GPZ Cieszanowice . Dopuszcza się rozbudowę istniejącego GPZ związaną m.in. z obsługą projektowanych farm wiatrowych .

We wsi Szklary wskazuje się w studium dodatkową lokalizację pod GPZ Szklary 110 kV/15 KV, dla obsługi farm wiatrowych.

Układ sieci 15 kV na terenie gminy Kamiennik utrzymany zostanie generalnie bez zmian. Szczegółowe lokalizacje nowych stacji oraz sposób włączenia ich w istniejący układ sieci 15 kV określone są w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Gmina posiada korzystne warunki rozwoju energetyki wiatrowej. Próbnymi pomiarami częstotliwości i natężenia siły wiatru w rejonie wsi Lipniki i (wstępnie) w rejonie wsi Kamiennik dają ekonomiczną podstawę lokalizacji farm wiatrowych. Energia odprowadzana byłaby siecią kablową do GPZ Cieszanowice lub GPZ Szklary

5. Zaopatrzenie w ciepło.

Funkcjonowanie systemu ciepłego w gminie bazować winno na następujących przesłankach:

- brak podstaw do stworzenia scentralizowanego systemu ciepłego na terenie gminy i we wsi gminnej,

- w przypadku realizacji sieci gazu przewodowego upowszechnić należy ogrzewanie w oparciu o gaz ziemny,
- istniejące źródła lokalne (kotłownie węglowe i koksowe) wymagają modernizacji z wprowadzeniem technologii wysokosprawnych i wysokowydajnych,
- upowszechnienia wymagają źródła niskoemisyjne (olej opałowy, gaz propan),
- obiekty stare i nowobudowane, nie spełniające norm cieplnych wymagają termoizolacji - w obiektach tych po termoizolacji ekonomiczny sens znajduje modernizacja instalacji grzewczych; w tym również wprowadzenie jako czynnika grzewczego energii elektrycznej,
- dopuszcza się wykorzystanie biogazowni na potrzeby grzewcze obiektów (produkcyjnych).

6. Telekomunikacja.

Dotychczas głównym operatorem telekomunikacyjnym na terenie gminy Kamiennik jest TP S.A. Centralą nadrzędną dla central w gminie (docelowo w miejscowościach Kamiennik i Karłowice Wielkie) pozostanie centrala w Nysie.

Urynkowanie usług telekomunikacyjnych wprowadzić może konkurencję i pojawienie się nowych operatorów usług telekomunikacyjnych.

Założyć należy, że wielkość central i ich ilość zostanie dostosowana do potrzeb rynku gminy Kamiennik (abonentów gminy).

W rozwoju usług telekomunikacyjnych uwzględnić należy:

rozwój systemów telekomunikacyjnych w technologii FITL dla osiągnięcia wskaźnika - min. 200 telefonów na 1000 mieszkańców na obszarze wiejskim gminy, pełne pokrycie obszaru gminy zasięgiem telefonii komórkowej (kilku operatorów), dynamiczny rozwój usług internetowych, stwarzających optymalne powiązania teleinformatyczne w układzie krajowym i międzynarodowym.

W studium dopuszcza się możliwość utrzymania i realizacji sieci napowietrznych na obszarze wiejskim gminy. Zaleca się jednakże na terenach zabudowanych budowy sieci telekomunikacyjnych kablowych.

Utrzymuje się stacje telefonii komórkowej we wsi Zurzyce.

XV. STRUKTURA WŁASNOŚCI.

Na ogólną powierzchnię użytków rolnych gminy wynoszącą 6616 ha w indywidualnych gospodarstwach rolnych wg spisu rolnego z 2002 r., pozostawało 3971 ha, co stanowi 47 % ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie. We władaniu sektora publicznego (Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, gospodarstw spółek mieszanych z przewagą mienia państwowego, zasobów gruntów, mienia komunalnego i rolniczych jednostek gospodarki społecznej) jest 3511 ha - 53 %.

Grunty własności Gminy Kamiennik w poszczególnych sołectwach

Lp.	Sołectwo	Powierzchnia (ha)
1.	Białowieża	4,60
2.	Cieszanowice	8,37
3.	Chociebórz	8,12
4.	Goworowice	28,48
5.	Kamiennik	24,17
6.	Karłowice Małe	16,77
7.	Karłowice Wielkie	28,82
8.	Kłodobok	28,51
9.	Lipniki	49,81
10.	Szklary	50,05
11.	Ogonów	16,18
12.	Wilemowice	12,17
13.	Zurzyce	7,82
	OGÓŁEM:	283,88

XVI. OBSZARY, DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO JEST OBOWIĄZKOWE.

Ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w art. 10 ust. 2 pkt. 9 (Dz.U. Nr 80 poz.715 z późn.zm.) wprowadza obowiązek wyznaczania w studium obszarów, dla których należy sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, w tym obszarów wymagających zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Z przeprowadzonych w ramach zmiany studium analiz wynika, że wskazane we wnioskach tereny rozwojowe, określone w uchwale Rady Gminy (farma wiatrowa „Lipniki” i GPZ Szklary), wykraczają poza ustalenia określone w obowiązujących planach miejscowych opracowanych dla wszystkich wsi gminy Kamiennik, obejmujących tereny zainwestowane i przewidziane do zainwestowania.

W świetle obowiązujących przepisów wynikających z cyt.wyż.ustawy wymagane jest po uwzględnieniu tych terenów w „Studium”... przeprowadzenie procedury opracowania planu.

Gmina posiadając plany miejscowe obejmujące wszystkie miejscowości wyeliminowała zasadniczo konieczność wydawania decyzji o warunkach zabudowy.

Aktualnie dla obszaru gminy obowiązują:

- Uchwała Nr XXX/167/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Białowieża)
- Uchwała Nr XXX/168/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Chociebórz)
- Uchwała Nr XXX/169/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Cieszanowice)
- Uchwała Nr XXX/170/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Goworowice)
- Uchwała Nr XXX/171/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Kamiennik)
- Uchwała Nr XXX/172/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Karłowice Małe)
- Uchwała Nr XXX/173/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Karłowice Wielkie)

Uchwała Nr XXX/174/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Kłodobok)
 Uchwała Nr XXX/175/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Lipniki)
 Uchwała Nr XXX/176/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Ogonów)
 Uchwała Nr XXX/177/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Szklary)
 Uchwała Nr XXX/178/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Wilemowice)
 Uchwała Nr XXX/179/04 z dnia 15 grudnia 2004 (mpzp Zurzyce)

Jako obowiązujące pozostają również ustalenia zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Kamiennik. Do 2002r. dokonano jedynie kilku zmian planu gminy, z których najistotniejsza dotyczyła przebudowy istniejącej linii 220kV na napięcie 400kV (uchwała nr XII/65/99 Rady Gminy w Kamienniku z dnia 25.06.1999r.) oraz rozbudowy istniejącej szkoły podstawowej w Kamienniku.

Obowiązek sporządzenia planów miejscowych określone zostały w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt. 8 cyt.wyż. ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym obowiązek sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych występuje na obszarach wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² oraz obszarach przestrzeni publicznej.

Ponadto obowiązek ten wynika:

- jeżeli przepisy szczególne tak stanowią;
- z przepisów szczególnych (Ustawy o ochronie gruntów rolnych) wynika obowiązek sporządzenia planów miejscowych w gminie w przypadku przeznaczenia na cele nierolne i nieleśne użytków rolnych i leśnych,
- dla obszaru, na którym przewiduje się realizację programów zadań rządowych służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- program zadań rządowych określony w art.61 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym nie został dla województwa opracowany (brak jest rejestru zadań samorządu wojewódzkiego i zadań wojewody); w przypadku konieczności wprowadzenia takich zadań na obszarze gminy Kamiennik wymagane będzie przeprowadzenie trybu negocjacji i w dalszej kolejności opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
- dla obszaru, na którym przewiduje się zadania dla realizacji lokalnych celów publicznych obejmujące;
- budowę, rozbudowę i modernizację układu komunikacyjnego,
- budowę, rozbudowę i modernizację usług publicznych,
- budowę, rozbudowę i modernizację infrastruktury technicznej o znaczeniu publicznym,
- dla obszarów, na których występują uwarunkowania rozwoju.

W gminie mogą wystąpić przesłanki wynikające z w/w przepisów w przypadku pojawienia się nowych wniosków. W takich przypadkach wymagane jest przeprowadzenie procedur określonych na wstępie zmierzających do zmiany studium i w dalszej kolejności do opracowania planów lub zmiany planów istniejących.

XVII. PROPOZYCJE ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONAD- LOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.

Dla realizacji celów ponadlokalnych wprowadza się propozycje następujących zadań (do ujęcia w rejestrze zadań rządowych i samorządu wojewódzkiego):

- realizacja programu ochrony przeciwpowodziowej, szczególnie w dolinie rzeki Krynki,
- modernizacja i rozbudowa infrastruktury elektroenergetycznej, telekomunikacyjnej oraz budowa sieci gazowniczej,
- ochrona zasobów wodnych w zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej i Oławy (partycypacja w budowie systemów kanalizacyjnych w gminie),
- rewaloryzacja obiektów i obszarów objętych ochroną kulturową,
- realizacja programu zalesień,
- przebudowa linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 220kV na napięcie 400kV relacji Groszowice – Ząbkowice,
- utworzenie obszaru chronionego krajobrazu Wzgórza Strzelińskie.